

JULES VERNE

VILÁGÍTÓTORONY
A VILÁG VÉGÉN

FORDÍTOTTA:
KOVÁCSI BARNABÁS

TARTALOM

- 1. A felavatás**
- 2. Az Államok-sziget**
- 3. A három toronyőr**
- 4. Kongre bandája**
- 5. A *Maule* nevű kétárbocos**
- 6. Az Elgor-öbölben**
- 7. A barlang**
- 8. Javítják a *Maule*-t**
- 9. Vásquez**
- 10. A hajótörés után**
- 11. A roncsfosztogatók**
- 12. Az öbölkijáratánál**
- 13. Három nap**
- 14. A *Santa Fé* ágyúnaszád**
- 15. Befejezés**

1. A felavatás

A nap lenyugodni készült a nyugati láthatáron kirajzolódó dombok mögött. Szép volt az idő. Szemközt, keleten és északkeleten, ahol a tenger összeolvadt az égbolttal - néhány felhőcske verte vissza az utolsó napsugarakat, amelyek hamarosan átadták helyüket a déli félteke ötvenötödik szélességi fokán igen hosszan tartó alkonyat árnyainak.

Mikor a napkorongnak már csak a karimája látszott, a *Santa Fé* naszád leadott egy ágyúlövést és tatvitorlájának csonkarúdjára felhúzták a szélben kibomló argentin lobogót.

Ugyanebben a pillanatban éles fény gyúlt az Elgor-öböltől - amelyben a *Santa Fé* ágyúnaszád horgonyzott - puskalövésnyire épült világítótorony tetején. Két ór, a parton összegyűlt munkások és a hajó orrába tóduló legénység hosszan tartó éljenzéssel üdvözölték az első fényt, mely e messzi parton fellobbant.

Két újabb - a környék erős visszhangjaitól megsokszorozott - ágyúlövés felelt nekik. Ekkor, a hadihajók szabályzatának megfelelően, bevonták a naszád zászlaját, és újra csend borult az Államok-szigetre, ahol az Atlanti- és a Csendes-óceán vize találkozik.

A munkások azon nyomban felszálltak a hadihajóra, s a parton csak a három ór maradt.

Míg egyikük az őrséget látta el, a másik kettő nem indult azonnal szálláshelyére, hanem a part mentén sétálva beszélgetett.

- Nos, Vásquez - szólt a fiatalabb -, a naszád holnap indul.

- Igen, Felipe - felelte Vásquez -, és remélem, nem lesz kellemetlen az átkelése a kikötőig.

- Hol van az még, Vásquez!...

- Oda-vissza egyformán messze, Felipe.

- Hát ebben nem kételkedem - vágta rá Felipe nevetve.

- Pedig, fiam - folytatta Vásquez -, néha több idő kell az odaúthoz, mint a visszaúthoz, hacsak nincs jó széljárás... Végül is ezerötszáz mérföld meg sem kottyán egy jó gépekkel, és megfelelő vitorlázattal felszerelt hajónak.

- Meg aztán, Vásquez, Lafayate kapitány jól ismeri az utat...

- Amely teljesen egyenes, fiam. Idefelé délnek vette az irányt, most északnak kell tartania, hogy visszatérjen; és ha a szél továbbra is a szárazföld felől fúj majd, akkor a part fedezékében úgy hajókázhat, mintha folyóvízen haladna.

- De olyan folyón, melynek csak egy partja van - felelte Felipe.

- Ha az a jobbik part, akkor nincs jelentősége, és ha a szelet onnan kapjuk, akkor az a jobbik!

- Igaz - helyeselt Felipe -, de ha megfordul a széljárás...

- Az már balszerencse, Felipe, és remélem, a *Santa Fé* nek nem lesz benne része. Két hét alatt ledolgozhatja azt az ezerötszáz mérföldet, és újra lehorgonyozhat a Buenos Aires-i kikötőben... Ha például a szél kelet felől fújna...

- ...tehát nem a szárazföld felől, hanem a tenger felől, akkor nem találna olyan kikötőt, ahol menedékre lelhet!

- Ahogy mondod, fiam. A Tűzföldön vagy Patagóniában egyetlen útba eső kikötő sincs. A nyílt tengerre kell kihajózni, ha nem akar a parthoz csapódni.

- De, végül is, Vásquez, szerintem tartós lesz a jó idő.

- Szerintem is, Felipe. Már majdnem a nyár kezdetén vagyunk... Három hónap áll előttünk, s az nem kevés...

- Bizony, jókor fejezték be a munkálatokat - felelte Felipe.

- Tudom, fiam, tudom, december elején. Ami olyan, mint az északi tengerészek számára a június eleje. Ebben az évszakban ritkábbak az olyan szellőkések, amelyek éppoly könnyen futtatnak zátonyra egy hajót, mint ahogy a kalapodat verik le!... Különben is, ha a *Santa Fé* egyszer a kikötőben van, akkor fújhat szél, tombolhat vihar, ameddig jólesik! Nem kell tartanunk attól, hogy szigetünk világítótornyostul elsüllyed.

- Úgy van, Vásquez. Egyébként is, mikor a naszád majd hírt ad rólunk, és visszatér a váltással...

- Három hónap múlva, Felipe...

- Helyén fogja találni a szigetet...

- Velünk együtt - felelte Vásquez a kezét dörzsölgetve, miután nagyot szippantott pipájából, amelynek füstje sűrű felhőbe burkolta. - Nos, fiam, ez itt nem hajó, amelyet a szélrohamok ide-oda dobálhatnak, de ha mégis hajónak vesszük szigetünket, akkor is jól oda van horgonyozva Amerika csücskéhez, és nem fog egyhamar elszabadulni a vasmacskájáról. Hogy ez a vidék nem a legjobb, aláírom! Hogy a Horn-fok tengereinek rossz híre van, szent igaz! Hogy az Államok-szigeten már nem is számolják a hajótöréseket, és a roncsfosztogatók nem találhatnak ennél jobb helyet a vagyonszerzésben, azt is meg kell hagyni! De mindez meg fog változni, Felipe! Most már van világítótornya az Államok-szigetnek, még a világ négy tájáról egyszerre fújó szélvihar sem tudná kioltani! A hajók idejében észre fogják venni, és módosíthatják útírányukat!... A fény majd elvezeti őket a San Juan-fok, a San-Diegos- vagy a Fallows-földnyelv mellett még a legsötétebb éjszakákon is!... Mi tartani fogjuk a jelzőlámpát, s ebben nem lesz hiba!

Hallani kellett volna Vásquezt, mekkora hévvel beszélt, bajtársát azonban nem tudta megnyugtatni. Felipe ugyanis talán kevésbé könnyedén fogta fel a hosszú heteket, amelyeket e lakatlan szigeten kell eltölteniük, távol embertársaiktól, egészen addig, amíg mindhárójukat fel nem váltják.

Befejezésképp Vásquez hozzátette:

- Látod, fiam, negyven év alatt az Ó- és az Újvilág szinte minden tengerét bejártam mint hajósinas, matróz, fedélzetmester. S most, hogy eljött a visszavonulás ideje, nem álmodhattam volna jobb elfoglaltságról, mint hogy egy világítótorony őrre legyek, és nem is akárhol, hanem a világ végén álló világítótoronyban!...

Valóban, a kifejezés találó volt, hisz a torony a sziget távoli peremén állt, oly messze minden lakott és lakható területtől...

- Mondd, Felipe - folytatta Vásquez, miután tenyerén megütögette időközben kialudt pipáját -, mikor váltod fel Morizt?

- Tízkor.

- Jó, akkor hajnali kettőtől napfelkeltéig én veszem át az őrséget.

- Rendben van, Vásquez. Azt hiszem, legjobban tennénk, ha aludni mennénk.

- Takarodó, Felipe, takarodó!

Vásquez és Felipe felkapaszkodott a kis épületegyütteshez, melynek közepén állt a világítótorony, bement a lakóhelyiségbe, s az ajtó bezárult mögöttük.

Az éjszaka nyugodtan telt el. Napfelkeltekor Vásquez eloltotta a tizenkét órája meggyújtott fényt.

A csendes-óceáni árapály, főleg Amerika és Ázsia partjai mentén, általában igen gyenge, ezzel szemben az atlanti erősen érzékelhető még Magellánia távoli területein is.

A tenger felé vonuló ár ezen a reggelen hat órakor indult meg, s hogy ezt kihasználja, az ágyúnaszádnak már hajnalban ki kellett volna futnia. De az előkészületeket még nem fejezték be teljesen, és a kapitány azt tervezte, hogy csak az esti dagállyal hajózik ki az Elgor-öbölből.

Az Argentín Köztársaság hadihajója, a kétszáz tonnás, százhatvan lóerős *Santa Fé*, amelyen a kapitány és másodtiszte ötvenfőnyi legénységnek parancsolt, a Río de la Plata torkolatától a Le Maire-szorosig tartotta ellenőrzése alatt az atlanti partvidéket. Ebben az időben még nem léteztek cirkálók, torpedórombolók és egyéb gyorsjáratú hajók. Hajócsavarja segítségével a *Santa Fé* sem tett meg kilenc mérföldnél többet óránként, de ez a sebesség elegendő volt a patagón és a tűzföldi partok ellenőrzéséhez, hisz' csak halászhajók jártak erre.

Ebben az évben az ágyúnaszád feladata abban állt, hogy segédkezzen a Le Maire-szoros bejáratánál épülő világítótorony munkálataiban, amelyet az argentin kormány építtetett. Fedélzetén szállították oda a szükséges felszerelést és személyzetet ehhez a munkához, amelyet most fejeztek be egy ügyes Buenos Aires-i mérnök tervei alapján.

A *Santa Fé* már csaknem három hete horgonyzott az Elgor-öbölben. Miután partra szállították a négyhavi élelmet, s megbizonyosodtak arról, hogy az új torony őrei a váltásig nem szenvednek hiányt semmiben, Lafayate kapitány a szigetre küldött munkásokat készült hazaszállítani. Ha néhány előre nem látható körülmény nem késlelteti a munkálatokat, a hadihajónak már egy hónapja vissza kellett volna térnie anyakikötőjébe.

Mindent egybevetve, Lafayate kapitánynak nem kellett tartania semmitől a pihenőkikötőben, hiszen az öböl teljesen védve volt az északi, a déli és a nyugati szelektől. Egyedül a nyílt tengeri viharok lehettek volna veszélyesek. Azonban a tavasz enyhének bizonyult, és most, a nyár kezdetén joggal lehetett remélni, hogy a magellán vizek nyugalmát legfeljebb átmenetileg zavarhatja meg rossz idő.

Hét óra volt, amikor Lafayate kapitány és Riegal másodtiszte kiléptek a naszád hátsó hídja alatti kabinjukból. A szolgálatban levő matrózok éppen végeztek a híd felmosásával, s már csak az összesöpört víz csordogált ki a víztorkokon. Ez idő alatt a fedélzetmester intézkedett, hogy mindent készítsenek elő az induláshoz. Bár csak délután fogják felszedni a horgonyt, kivették tokjaikból a vitorlákat, megtisztogatták a szélfogókat, a tájolóház és a rácsok rézbevonatát, felhúzták a nagycsónakot tartóira, míg a kisebbik - amelyre még szüksége volt a legénységnek - a vízben maradt.

Mikor a nap felkelt, a lobogót felhúzták a tatvitorla csonkarúdjára.

Háromnegyed órával később négyszer megkongatták a hajó orrában levő harangot, amire az őrökre beosztott matrózok szolgálatba léptek.

A két tiszt együtt reggelizett, azután visszamentek a hátsó hídra, hogy megvizsgálják a föld felől fújó szélnek köszönhetően meglehetősen tiszta égboltot, majd kiadták a parancsot a fedélzetmesternek, hogy szállítsák őket partra.

Ezen a délelőttön a kapitány még egyszer meg akarta tekinteni a világítótornyot és a toldalék-épületét, amely az örök szálláshelyének, az élelmiszer- és tüzelőraktárnak adott helyet, valamint meg akart győződni a gépek megfelelő működéséről.

Elsőtisztje társaságában tehát partra szállt, s a világítótorony felé vette útját.

Útközben a három férfi sorsán töprengtek, akikre az Államok-sziget komor magánya vár.

- Nem lesz könnyű dolguk - mondta a kapitány - Mindenesetre nem szabad elfelejteni, hogy ezek a jóemberek mindig is kemény életet éltek, hiszen többségük tengerész volt. Számukra viszonylagos nyugalmat jelent majd ez a szolgálat.

- Bizonyára - felelte Riegal. - De más dolog egy olyan világítótornyot őrizni, amely a forgalmas partokon van, ahonnan könnyen elérhető a szárazföld, és megint más egy lakatlan szigeten élni, amelyet a hajók csak tájékozási pontnak használnak, és a lehető legmesszebbre elkerülnek.

- Belátom, Riegal. Éppen ezért jön három hónap múlva a váltás. Vásquez, Felipe és Moriz a legenyhébb évszakban lép szolgálatba.

- Valóban, kapitány úr, nem kell majd végigszenvedniük a rettentő Horn-foki telet...

- Az már igaz, rettentő - helyeselt a kapitány. - Pár éve felderítő utat tettünk a szorosban, a Tűzföldi- és a Desolación-szigeti partokon, a Pilar-foktól a Virgenes-fokig, azt hiszem, azóta nem tudnának újat mondani nekem a viharokról. Persze, a mi őrünknek jól megépített hajlékuk van, amelyben nem tehetnek kárt a viharok. Böven lesz élelmük és szentük, még ha két hónappal tovább kellene is itt maradniuk. Jó erőben hagyjuk itt, és jó erőben fogjuk viszontlátni őket, hiszen a Csendes- és az Atlanti-óceán találkozásánál csípős a levegő, de tiszta is!... És még valami, Riegal: amikor a parancsnokság ebbe az isten háta mögötti világítótoronyba öröket keresett, csak a bőség zavarával kellett megküzdenie.

A két tiszt odaért az épülethez, ahol Vásquez és társai már várták őket. Az ajtó kinyílt előttük, s miután viszonzták a három férfi tisztelgését, megálltak.

Mielőtt szólt volna az örökhöz, Lafayate kapitány tetőtől talpig végigmérte őket, nagy tengerészcsizmájuktól viaszosvászon csuklyájukig.

- Minden rendben ment ma éjjel? - fordult Lafayate az örparancsnokhoz.

- Igen, kapitány úr - felelte Vásquez.

- Nem észleltek egyetlen hajót sem?

- Egyet sem, márpedig ebben a tiszta időben négy mérföldes körzetben biztosan észrevettünk volna bármilyen fényt.

- A lámpák megfelelően működtek?

- Megállás nélkül napfelkeltéig, kapitány úr.

- Nem fáztak az őrszobán?

- Nem, kapitány úr. A kettős üvegű ablak jól szigetel, megvéd a szélről.

- Először megtekintjük a szálláshelyüket, azután a világítótornyot is.

- Parancsára, kapitány úr - felelte Vásquez.

Az örök szálláshelye, melynek vastag falai ellenálltak a Magellán-szoros vidékén dúló viharoknak, a torony lábánál épült. A két tiszt megszemlélte a jól berendezett szobákat. Valóban nem kellett itt tartani sem az esőtől, sem a hidegtől, sem pedig az ezen a majdnem sarkkörüi szélességen oly félelmetes hóviharoktól.

A szobák közti folyosó végén nyílt a toronyba vezető ajtó.

- Menjünk fel - javasolta Lafayate kapitány.

- Parancsára - szólt Vásquez.

- Elég ha csak maga jön velünk.

Vásquez jelezte társainak, hogy maradjanak a folyosó bejáratánál, majd kinyitotta a lépcsőház ajtaját; a két tiszt követte.

A keskeny csigalépcső, amelynek fokai a falhoz illeszkedtek, egyáltalán nem volt sötét. Tíz lőrés világította meg, emeletről emeletre.

Mikor felértek az őrszobába, amely fölött a fényszórót és a többi berendezést felállították, a két tiszt leült a fal mentén körbefutó padra. A szobából nyíló négy ablakocska a világ négy égtája felé biztosított kilátást.

Bár a különben gyöngé szél szinte süvített ezen a magasságon, nem tudta eltompítani a nagy szárnycsapásokkal towarepülő albatroszok, fregattmadarak és sirályok rikoltozását.

Hogy jobb kilátásuk legyen a szigetre és a környező tengerre, Lafayate kapitány és elsőtisztje fölkapaszkodott a fényszórót körülvevő körfolyosóra.

A sziget szemük előtt kirajzolódó nyugati része teljesen kihalt volt, akárcsak a tenger, amelyet tekintetük egy északnyugattól délig terjedő - csak a San Juan-fok csúcsai által megszakított széles körívben követhetett. A torony lábánál elterülő Elgor-öböl partján a *Santa Fé* matrózai sűrögtek-forogtak. Sehol egy vitorla, sehol egy füstfelhő a nyílt tengeren. Amerre a szem ellát, mindenütt csak a végtelen óceán.

A két tiszt negyedórát töltött a torony körfolyosóján, majd Vásquez társaságában leereszkedtek, és visszatértek a hajóra.

Ebéd után Lafayate kapitány és Riegel elsőtiszt újra partra vitették magukat. Az indulást megelőző órákat sétával töltötték az öböl északi partján. Bár a kapitány már többször is révkalauz nélkül horgonyzott le nappal a torony lábánál nyíló kis öbölben - az Államok-szigeten, érthető módon, nem is akadt ilyen -, elővigyázatosságból egyszer sem mulasztotta el felderíteni ezt a kevésbé vagy rosszul ismert kis öblöt.

A két tiszt tehát folytatta kirándulását. Miután átkeltek a San Juan-fokot a szigettel összekötő keskeny földszoroson, megvizsgálták az ugyanezen nevet viselő öblöcske partját, amely mintegy párját alkotja a fok túoldalán elterülő Elgor-öbölnek.

- Kitűnő kikötő ez a San Juan-öböl - jegyezte meg a kapitány.

- Mindenhol elég mély a vize, így a nagyobb hajók is lehorgonyozhatnának itt. Igazán bosszantó, hogy nagyon nehéz ide behajózni. Még egy nagyon gyenge jelzőfény is, egy vonalban az elgóri világítótoronnyal, lehetővé tenné a bajba került hajóknak, hogy könnyedén menedéket találjanak itt.

- És ez az utolsó ilyen pont a Magellán-szoros elhagyása után - tette hozzá Riegel.

Négy órára a két tiszt már vissza is ért. Hajóra szálltak, miután elbúcsúztak Vásqueztól, Felipétől és Moriztól, akik a parton maradván várták az indulást.

Öt órakor a nyomás emelkedni kezdett az ágyúaszád kazánjában, a kémény fekete füstfelhőt okádott. A tenger hamarosan mozdulatlanul válik, és mihelyt érezhetővé lesz az apály, a *Santa Fé* felszedi a horgonyt.

Háromnegyed hatkor a kapitány kiadta a parancsot, hogy forgassák meg a horgonyemelő csörlőt és egyenlítsék ki a gőznyomást. A túlnyomás alatt álló gőz sisteregve áradt ki a szelepeken.

Elöl az elsőtiszt ellenőrizte a manővert. A horgony hamarosan függőlegesbe állt, majd a horgonydaru felhúzta a vasmacskát.

A *Santa Fé* a három órás búcsúkiáltásai közepette elindult. Akármit gondolt is Vásquez, nemcsak társai figyelték megindultan a távolodó ágyúaszádot, de a *Santa Fé* tisztjei és legénysége sem könnyű szívvvel hagyta magára ezt a három embert Amerika egyik legdélibb szigetén.

A *Santa Fé* közepes sebességgel haladt az Elgor-öböl északnyugati partja mentén. Még nyolc óra sem volt, amikor kiért a nyílt tengerre. Elhaladt a San Juan-fok mellett, teljes gőzre kapcsolva, majd nyugat felé maga mögött hagyta a szorost. Az éjszötétjében az isten háta mögötti torony fénye már csak apró csillagként ragyogott a láthatáron.

2. Az Államok-sziget

Az Államok-sziget, amelyet Államok-földnek is neveznek, az Újvilág délkeleti peremén fekszik. A Magellán-szoros körüli szigetvilág utolsó és legkeletibb tagja ez, amelyet a plutói korszak földmozgásai hoztak létre alig hét fokra a sarkkörtől, az ötvenötödik szélességi kör tájékán. Mivel két óceán mossa partjait, sűrűn haladnak el mellette azok a hajók, amelyek északkeletről, vagy - a Horn-fok megkerülése után - délnyugat felől egyik tengerről a másik felé tartanak.

A Le Maire-szoros, amelyet a hasonló nevű holland hajós fedezett fel a XVII. században, az Államok-szigetet választja el a Tűzföldtől 25-30 kilométer szélességben. Az Államok-sziget partjait ostromló hullámverés elkerülésével a hajóknak erre rövidebb és könnyebb útjuk kínálkozik. A szorost keletre vagy tíz mérföld hosszan, a Szent Antal-foktól a Kempe-fokig, a sziget határolja, s azoknak a gőzösöknek és vitorlánhajóknak amelyek ezt az utat választják - s nem dél felől kerülnek meg a szigetet -, kevesebb veszéllyel kell szembenézniük.

Az Államok-sziget keleti és nyugati csücske, azaz a Szent Bertalan- és a San Juan-fok között harminckilenc mérföld a távolság; a sziget szélessége pedig a Colnett- és a Webster-fok között tizenegy mérföld.

A sziget partvonala rendkívül tagolt. Egymást érik a kisebb-nagyobb öblök, bevágások és beállók, ahová a bejutást gyakran szigetcस्कék és sziklaszirtek akadályozzák meg. Nem csoda, hogy számtalan hajótörés történt e partokon, melyeket hol meredek szirtfalak, hol óriási sziklák szegélyeznek, s ezeket a hullámok még szélszélben is veszettül csapkodják.

A sziget lakatlan volt, bár nem lakhatatlan, legalábbis a meleg hónapokban, azaz novemberben, decemberben, januárban és februárban. E hónapok ezen a szélességi körön a nyarat jelentik. A nagy belső alföldeken egész nyájak elegendő táplálékra találhattak volna, főképp a Port Parrytól keletre elterülő vidéken, a Conway- és a Webster-fok között. Mikor az antarktisi nap felolvasztja a vastag hótakarót, a kiserkedő fű szép zöld itt, és a talaj télig megőrzi jótékony nedvességét. A Magellán-szoros éghajlatához szokott kérődzők kitűnően megélhetnek itt. De mikor hidegebbre fordul az idő, feltétlenül enyhébb vidékre kellene őket hajtani, akár Patagóniába, akár a Tűzföldre.

Mindamellettt fellelhető itt néhány vadláma pár, ez a rendkívül igénytelen dámszarvasféle, amelynek elég jó a húsa, ha megfelelően sütik meg. Hogy ezek az állatok nem halnak éhen a hosszú téli időszak alatt, annak köszönhető, hogy megtalálják a hóréteg alatt a gyökereket és mohákat, úgy látszik gyomruknak ez is elegendő.

A sziget közepén elszórtan lapályok terülnek el, s néhány ritkás erdő fái nyújtogatják csenevész ágait, melyek tavasszal inkább kisárgulnak, mint kiszáradnak. Javarészt sarkvidéki bükkfák ezek, törzsük néha a hatvan láb magasságot is eléri, ágaik vízszintesen terjeszkednek; megterem még a nagy ellenálló képességű borbolya és a vintera is, amelynek tulajdonságai a vaníliacserjéhez hasonlóak.

Valójában ezek az erdők és alföldek alig egynegyedét teszik ki az Államok-sziget felszínének. A többit sziklás, főként kvarcköböl álló fennsíkok, mély hegyszorosok és az ősi vulkáni tevékenységből származó vándorkő hosszú sorai alkotják; ma már hiába keresnénk a Tűzföldön vagy Patagóniában a kihunyt tűzhányók krátereit. A sziget közepe felé kiszélesedő síkok a sztyeppékhez hasonlítanak, amikor a nyolc téli hónap idején egyetlen dombocská sem töri meg a rájuk boruló sima hótakarót. Majd - nyugat felé haladva - a sziget domborzata válto-

zatosabb lesz, a partvidék sziklafalai magasabbak és meredekebbek. Ott komor kúpok emelkednek, magasságuk eléri a tengerszint feletti háromezer lábat is, és csúcsukról az egész szigetet szemügyre lehet venni. Az Újvilág északtól délig húzódó gigászi gerincoszlopának, az Andoknak utolsó csigolyái ezek.

Természetesen ilyen éghajlati viszonyok mellett, a könyörtelen szélviharok szeszélyének kitéve a sziget növényvilága néhány ritka fajtára korlátozódik, amelyek csupán a tűzföldi partoktól száz tengeri mérföldnyire elterülő Malvin-szigeteken, vagy a Magellán-szoros környékén honosak. Ezeknek a tátikáknak, zanótoknak, pimperneleknek, rozsnokoknak, veronikáknak nagyon gyér a színezőanyaguk. Alig nyílnak ki ezek a sápadt virágocskák az erdők lombozata alatt, a prérifüvek között, már el is hervadnak. A part menti sziklák lábánál, a lejtőiken megtapadt vékony humuszrétegen a természetbúvár még néhány mohafajtára bukkanhatna, a fák árnyékában pedig pár ehető gyökérre - például egy azaleafélére, amelyből a pecsera indiánok kenyeret készítenek -, de egyik gyökérnek sincs nagy tápértéke.

Folyóvizet hiába is keresnénk az Államok-szigeten. Se folyó, se patak nem fakad e köves talajból. Az év tizenkét hónapjából nyolcban azonban vastagon lepi a földet a hó, mely a melegben, pontosabban a kevésbé hideg évszakban - megolvad a nap ferdén tűző sugaraitól, s így állandó nedvességet biztosít. Ekkor itt-ott tócsák, tavacsok keletkeznek, amelyek egészen az első fagyokig megmaradnak. Történetünk kezdetén így zúdulhattak a világítótorony közelében levő sziklafalokról hatalmas víztömegek a kis Elgor-öbölbe, és a San Juan-kikötőbe.

Ha növény és állat mutatóba is alig akad a szigeten, a part menti vizek annál inkább bővelkednek halban. Ezért a gazdag zsákmány reményében a tűzföldiek néha átmerészkednek ide a Le Maire-szoroson keresztül, a hajóikat fenyegető komoly veszély ellenére is. Nagyon sok halfajta él meg itt: tengeri csuka, viaszlazac, csík, tonhal, aranydurbincs, géb, pérhal. A nagyobb halászhajókat is vonzhatná a zsákmány bősége, hiszen - legalábbis az év egy részében - a cettfélék, bálnák, ámbráscetek, sőt fókák és rozmárok is szívesen időznek e környéken. Ezeket a tengeri állatokat régen olyan felelőtlenül irtották, hogy ma már a veszélyes, nehezen megközelíthető antarktisi vizekben keresnek menedéket.

Magától értetődik, hogy e sziget partján, ahol egymást követik a fővények, öblöcskék és sziklapadok, lépten nyomon kagylóhéjat és persze kagylót találni: ketteknős és feketekagylót, osztrigát, csészekürt- és parti csigát, s a rákfélék ezrével bújnak meg a szirtek között.

Ami a madárnépet illeti, megszámlálhatatlanul sok hattyúfehér albatrosz, nagy bekasszin, lile, kis sárszalonka, partfutó, zajos sirály hangos dolmányos sirály található erre felé.

Mindenesetre ebből a leírásból nem szabad azt a következtetést levonni, hogy az Államok-szigetre akár Chile, akár az Argentín Köztársaság nagyon fente volna a fogát. Mindent egybevetve csak egy óriási, szinte lakhatatlan szikláról volt szó. Kihez is tartozott a sziget történetünk kezdetén? Csak annyit lehet biztosan állítani, hogy a Magellán-szigettenger része volt, melyen akkor még nem osztozott meg Amerika két legdélibb állama.¹

A nyári időszakban tűzföldi és pecsera indiánok fel-felbukkannak erre felé, mikor az ítéletidő ide kényszeríti őket. Ami a kereskedelmi hajókat illeti, nagy részük a rendkívüli pontossággal feltérképezett Magellán-szorosot választja, amelyen a gőzhajózás fejlődésének köszönhetően - egyforma biztonsággal haladhatnak akár keletnek, akár nyugatnak a két óceán között. Csak azok a hajók kerülnek az Államok-sziget felé, amelyek a Horn-fokot készülnek megkerülni, illetve amelyek onnan jönnek.

¹ Magellánia 1881-es felosztása óta az Államok-sziget Argentínához tartozik.

Meg kell jegyeznünk, hogy Argentína részéről szerencsés kezdeményezés volt megépíteni ezt a világítótornyot a világ végén, s ezért a többi nemzet hálás lehet neki. Valóban, semmiféle jelzőfény nem adott támpontot ekkoriban a hajósoknak Magellánia eme részén, a Magellán-szoros Virgenes-foki atlanti bejáratától a csendes-óceáni Pilar-foki kijáratáig. Az Államok-sziget világítótornya kétségtelenül nagy segítséget nyújthatott a hajósoknak ezen a zord környéken. Még a Horn-fokon sincs világítótorny, így az itteni annál több szerencsétlenséget előzhetett meg, hiszen az Atlanti-óceán felől érkező hajók nagyobb biztonsággal futhattak be a Le Maire-szorosba.

Az argentin kormány elhatározta tehát, hogy megépíti ezt a világítótornyot az Elgor-öbölben. Egyévi jól szervezett munka után 1859. december 9-én adták át az építményt.

Százötven méterre az öblöt lezáró betüremkedéstől egy négy-ötszáz négyzetméternyi felszínű, harminc-negyven méteres magaslat volt. Kőfal vette körül a dombot, s ez a sziklaterasz szolgált a világítótorny alapzatául.

A torony a szálláshelyül és raktáráként szolgáló toldaléképület fölé magasodott.

Az épületben öt helyiség volt. Az egyik a toronyőrök szobája ágyakkal, szekrényekkel, asztalokkal, székekkel s egy széntüzelésű kályhával, amelynek csöve a tető fölé vezette ki a füstöt. A másik, szintén fűtött közös terem szolgált ebédlőként; asztal állt a közepén, s több lámpa világította meg, falai mentén szekrények sorakoztak, amelyekben különböző műszereket tartottak: távcsövet, barométert, hőmérőt, és pótlámpákat is arra az esetre, ha baleset következtében a világítótornyban valamelyik kiégne. A szoba berendezéséhez tartozott még egy nagy, súlyos óra is, amelyet az oldalfalhoz állítottak. A harmadik helyiségben egy évre elegendő ellátmányt őriztek, bár a készletek feltöltésének és a váltásnak háromhavonta kellett történnie. Sokféle konzervet, sózott húst, marhahúst, szalonnát, szárított zöldséget, kétszersültet, teát, kávé, cukrot, több hordó whiskyt és pálinkát, valamint a legszükségesebb gyógyszereket tartották itt. A negyedikben volt a világítótorny lámpáinak üzemeltetéséhez szükséges olajkészlet, az ötödikben pedig az őrségnek a hosszú sarki télre elegendő tüzelőjét raktározták el.

Ezek voltak tehát azok az építmények, amelyek félkör alakban körbevették a töltésen a tornyot.

A torony nagyon szilárdan állt a lábán, az Államok-szigeten fellelhető anyagokból építették. A nagy keménységű köveket nagyon pontosan összeillesztett vas keresztrudak tartották össze, amelyeket fecskefarokkötéssel rögzítettek egymáshoz, s így olyan falat alkottak, amely ellenállhatott a vad viharoknak, s a világ két legnagyobb óceánjának e távoli találkozási pontján oly félelmetes szélvizeknek. Ahogy Vásquez is megmondta, a szél nem vihette el a tornyot. Mintha ő és társai lámpást tartanának kezükben, szilárdan ellenállva a Magellán-földi orkánoknak!

A torony harminckét méter magas volt, és hozzáadva a sziklaterasz magasságát is, a jelzőfény a tengerszint felett kétszázhuszonhárom lábra világított. Így tehát elvben tizenöt mérföldes körzetben észre kellett, hogy vegyék, hisz ebből a magasságból ekkora a látótávolság; valójában azonban hatósugara csak tízmérföldes volt.²

Ebben az időben a világítótornyok még nem széngázzal vagy elektromos árammal működtek. Különbösen is, e távoli szigeten, melynek körülményes volt az összeköttetése a legközelebbi államokkal is, önként adódott a legegyszerűbb és legkevésbé javításigényes megoldás: az olajvilágítás, amelyet a korabeli tudomány és ipar legkorszerűbb vívmányaival tökéletesítettek.

² Kb. 19 kilométer.

Mindent egybevetve, ez a tízmérföldes hatósugár elegendő volt. Az északkelet, kelet és délkelet felől érkező hajóknak bőven maradt terük, hogy a Le Maire-szoros felé vegyék az irányt, vagy hogy dél felől kerüljék meg a szigetet. Minden veszélyt elháríthattak, ha a tengerészeti hatóság által kiadott szabályzatot pontosan megtartották: az utóbbi esetben a toronynak észak-északnyugati, az előbbiben pedig dél-délnyugati irányban kellett lennie a hajóhoz képest. A San Juan-fokot és a Several - vagy a Fallows - földnyelvet idejében meg tudták így kerülni - az előbbit bal, az utóbbit jobb felől - anélkül, hogy a szél vagy az áramlatok a sziklákhöz csapták volna a hajót.

Ezenkívül, ha nagy ritkán egy hajó az Elgor-öbölben kényszerült volna kikötni, minden esélye megvolt, hogy a toronyfény irányában horgonyzóhelyhez jusson. Visszatértekor a *Santa Fé* még éjjel is könnyedén horgonyt vethet a kis öbölben. Mivel az öböl három mérföld hosszú volt a San Juan-fokig, és a fénykéve tíz mérföldre ér el, az ágyúnaszádnak hét mérföldje van a sziget partfaláig.

Egykor a világítótornyokat parabolatükrökkel látták el, amelyeknek az volt a nagy hátrányuk, hogy a kibocsátott fénynek legalább a felét elnyelték. De mint mindenütt, a haladás ezen a téren is érezte hatását. Ekkoriban már fénytörő tükröket kezdtek el használni, amelyek a lámpák fényerejét csak nagyon kis mértékben gyengítették.

Magától értetődik, hogy a világvégi világítótorony mozdulatlan fényt szolgáltatott. Nem kellett attól tartani, hogy egy hajóskapitány összetévesztheti valamilyen más fényforrással, már csak azért sem, mert ezen a környéken nem is volt, sőt, ahogy már említettük, még a Horn-fokon sem. Éppen ezért, nem kellett alkalmazni azokat a szükségképpen kényes, és - a pusztán három ór által lakott szigeten - nehezen javítható berendezéseket, amelyek a fényt - megkülönböztetés céljából villogtatták volna.

A fényszóró kettős szellőzésű lámpákkal volt felszerelve, amelyekben a lámpabelek körkörösén helyezkedtek el. A láng, amely kis térfogatban nagy fényerőt szolgáltatott, így majdnem pontosan a lencsék fókuszában helyezkedett el. A lámpákat a Carcel-lámpáéhoz hasonló rendszer látta el bőségesen olajjal. Ami a fényszóró belsejében lévő fénytörő szerkezetet illeti, az egy lencsesorozatból állt, amelyet egy szokásos alakú központi üveg és körülötte egy sor közepes vastagságú gyűrű alkotott; az utóbbiak alakja olyan volt, hogy közös gyújtópontjuk legyen. Ilyen körülmények között a párhuzamos fénysugaraknak a lencserendszer mögül kibocsátott kévje a lehető legjobb látási viszonyokat biztosítva hagyja el a szerkezetet. Az ágyúnaszád parancsnoka, aki viszonylag tiszta időben hagyta el a szigetet, megállapíthatta, hogy az új világítótorony telepítésében és működésében semmi kifogásolnivaló nem található.

Nyilvánvaló, hogy a torony jó működése csak a toronyőrök pontosságától és éberségétől függött. Ha kifogástalan állapotban tartják a lámpákat, ha gondosan cserélik a kanócokat, ha vigyáznak, hogy megfelelő mennyiségű olaj kerüljön a szerkezetbe, ha a lencsék karmantyúinak kiengedésével vagy meghúzásával megfelelően szabályozzák a szelelést - ha napfelkeltekor eloltják, napnyugtakor meggyújtják a fényt -, és ha sohasem lankad aprólékos figyelmük, akkor ez a világítótorony rendkívüli szolgálatot tehet a hajózásnak az Atlanti-óceán e távoli vidékén.

Egyébként Vásquez és két társa jószándékát és buzgóságát nem lehetett kétségbe vonni. Szigorú feltételeknek kellett megfelelniük, hogy éppen őket válasszák ki a nagyszámú jelentkező közül, de korábbi beosztásukban mindhárman bizonyították már lelkiismereteségüket, bátorságukat és kitartásukat.

Felesleges megismételnünk, hogy bár az Államok-sziget igen távol, ezeröttszáz mérföldnyire volt Buenos Airstól, s máshonnan nem érkezhett élelem vagy segítség, a három toronyőr

mégis teljes biztonságban érezhette magát. Az a néhány tűzföldi, vagy pecsera indián, aki az enyhe évszakban néha átkelt ide, soha nem tartózkodott itt hosszú ideig, de ezek a nyomorultak amúgy is teljesen ártalmatlanok. Miután befejezik a halászatot, sietve visszatérnek a Le Maire-szoroson át a Tűzföld partvidékére, vagy valamelyik szigetre. Más idegenek jelenlétét soha nem észlelték a vidéken. A hajósok túlságosan is tartottak a sziget partjaitól; biztonságosabb és könnyebben megközelíthető menedéket találhattak a Magellán-szigettenger más pontjain.

Mégis megtettek minden óvintézkedést arra az esetre, ha gyanús alakok vetődnének az Elgor-öbölbe. A toldaléképületet belülről zárható vastag ajtók védték, és nem lehetett volna betörni a lakóhelyiség és a raktárak ablakaira erősített rácsokat sem. Ezen kívül Vásqueznek, Moriznak és Felipének több puska és pisztoly állt rendelkezésére, és töltenyben sem szenvedtek hiányt.

Végül a torony lábához vezető folyosó végére vasajtót állítottak be, melyet nem lehetett volna betörni vagy szétzúzni. S hogyan is lehetett volna másképp a toronyba bejutni, hiszen még a csigalépcső keskeny lőrésait is szilárd keresztvasak védték, a fényszórót körülvevő körfolyosót pedig legfeljebb a villámhárító földelőhuzalján felmászva lehetett volna csak elérni?...

Ezek voltak tehát azok a rendkívüli jelentőségű munkálatok, amelyeket az argentin kormány felügyelete alatt vittek végbe az Államok-szigeten.

3. A három toronyőr

Az évnek ebben az időszakában - novembertől márciusig - a legnagyobb errefelé a tengeri forgalom. A tenger azonban mindig zord ezen a környéken. De - ha a két óceán felől jövő óriási hullámokat nem is törheti meg vagy csitíthatja el semmi -, legalább a légköri viszonyok kiegyensúlyozottak, és az ezt megzavaró, nagy magasságba elérő viharok csak átmenetiek. A gőzhajók és vitorlások szívesebben vállalkoznak ebben a csendesebb időszakban arra, hogy a Horn-fok körül kerüljék meg az Újvilágot.

Az évszak hosszú nappalainak egyhangúságát mégsem tudják megtörni a Le Maire-szoroson átkelő, vagy a szigetet dél felől megkerülő hajók. Soha nem jártak errefelé sokan, de ekkoriban még kevesebben jöttek, mert a gőzhajózás fejlődésével és a tengerészeti térképek tökéletesedésével a Magellán-szoroson keresztül vezető rövidebb és könnyebb út sokkal biztonságosabb is lett.

A világítótornyok életéhez hozzá tartozó monotóniát a toronyőrök maguk azonban alig érzékelik, hiszen őket azért lekötötte a szolgálat. Ezek az emberek általában tengerészek vagy halászok voltak valaha. Soha nem ültek ölbe tett kézzel, mindig találtak tennivalót, mulatságot. A szolgálat különben nem csak abból állt, hogy napnyugta és napkelte között biztosítsák a világítást. Vásqueznek és társainak figyelmébe ajánlották, hogy gondosan ügyeljenek az Elgor-öböl környékére, hetente többször is menjenek el a San Juan-fokhoz, s tartsák szemmel a keleti partvidéket a Several-földnyelvig, de soha ne távolodjanak el három-négy mérföldnél messzebbre. Vezetniük kellett a „toronynaplót”, feljegyezni az esetleges incidenseket; az elhaladó vitorlás- és gőzhajók nemzetiségét, s ha hívójelükkel együtt közölték, nevüket is; az árapály-különbséget, a szélirányt és szelerősséget; az időjárás változását; az esők időtartamát, a viharok gyakoriságát, a barométer emelkedését és süllyedését, a hőmérsékletet és más olyan adatokat, amelyek segítségével meg lehet rajzolni a vidék meteorológiai térképét.

Vásquez, akárcsak Felipe és Moriz, argentin volt. Őt nevezték ki az Államok-szigeten a világítótorony őrparancsnokává. Negyvenhét éves volt ekkor: erőteljes, makkegészséges, rendkívül kitartó, ahogy illik is egy tengerészhez, aki nem is egyszer szelte át a Föld száznyolcvan szélességi fokának többségét; elszánt, energikus, veszélyhez szokott ember, aki több ízben vágta már ki magát életveszélyes helyzetekből. Nemcsak kora miatt jelölték ki őrparancsnoknak, hanem bizalomgerjesztő, szilárd jellemének köszönhetően is. Bár nem vitte feljebb a fedélzetmesterségnél a köztársaság hadiflottájában, köztiszteletnek örvendő szerelt le. Így hát, amikor megpályázta ezt az állást az Államok-szigeten, a hajózási hatóság nem habozott, hogy elfogadja jelentkezését.

Felipe és Moriz ugyancsak tengerész volt, az egyik negyven, a másik harminchét éves. Vásquez régóta ismerte családjukat, és ő maga ajánlotta őket a kormánynak. Az előbbi agglegény volt, akárcsak a feljebbvalója. Hármójuk közül egyedül Moriz volt házas, bár gyermektelen; felesége Buenos Airesben szolgált egy szállásadónőnél.

Három hónap múltán a Santa Fé fedélzetén váltás érkezik az Államok-szigetre, Vásquez, Felipe és Moriz pedig visszamegy a szárazföldre, és csak újabb három hónap múltán váltja fel társait.

Június, július és augusztus, azaz a tél közepe lesz a következő három szolgálati hónap. Így tehát az első időszak után - mely alatt nem kell sokat szenvedniük az időjárás viszontagságaitól -, amikor visszatérnek a szigetre, nehezebb idők várnak rájuk. De gondolható, hogy ez a legkevésbé sem nyugtalanította őket. Vásquez és társai akkorra már szinte teljesen hozzászoknak az éghajlathoz és kiállják majd a sarkvidéki tél hidegét, viharait, és minden megpróbáltatását.

E december tizediki naptól kezdve szervezték meg a rendszeres szolgálatot. Minden éjjel az örszobában ügyelő ór felügyelete mellett működtek a lámpák, miközben a másik kettő a szálláson pihent. Nappal ellenőrizték, megtisztították, ha szükség volt rá, új lámpabéllel látták el a szerkezetet - egyszóval felkészítették -, hogy napnyugtakor kibocsáthassa erős fénysugarait.

Időközben, a szolgálati szabályzatnak megfelelően, Vásquez és társai az Elgor-öbölben néha leereszkedtek a tengerig: vagy gyalog valamelyik parton, vagy a használatukra otthagyt vízi járművön, azon az orrvitorlával és előtörzsvitorlával felszerelt, félfedélzetes bárkán, amelyet használaton kívül egy kis öbölben kötöttek ki. Ott teljes biztonságban volt, hisz az egyedül veszélyt jelentő keleti szélről megvédték a magas sziklafalak.

Magától értetődik, hogy Vásquez, Felipe és Moriz közül valaki mindig ott maradt őrködni a körfolyosón, ha a másik kettő az öbölbe vagy a környékre kirándult. Megtörténhetett ugyanis, hogy épp akkor halad el egy hajó az Államok-sziget mellett, és hívójelét közölni akarja. Ezért volt fontos, hogy az egyik ór mindig a helyén legyen. A töltésről a tengert csak kelet-észak-kelet irányban lehetett belátni. A többi égtáj felé az építménytől párszáz ölre magasodó sziklafalak takarták el a kilátást. Ebből adódott, hogy valakinek mindig ott kellett lennie az örszobán, hogy jelzést válthasson az elhaladó hajókkal.

Az ágyúaszád távozása utáni első néhány napban nem történt semmi figyelemre méltó. Az idő szép maradt, a hőmérséklet elég magas. A hőmérő higanyszála el-érelte a plusz tíz Celsius-fokot is. Napkelte és napnyugta között a szél a nyílt tenger felől fújt, többnyire szelíden, majd az este eljöttével megfordult, és nyugatról, Patagónia és a Tűzföld tágas pusztái felől érkezett. Néhány órán át esett azért az eső is, és mivel egyre melegebb lett, számítani lehetett rá, hogy újabb zivatarok módosítják a légköri viszonyokat.

Az immár éltető erejű napsugarak hatására kezdett hírt adni magáról a növényvilág. Az épület körül teljesen eltűnt a tél fehér takarója, s láthatóvá vált a rét halványzöld szőnyege. A sarki bükkfa erdőben az ember szinte elnyújtózott volna a friss lombkoronák alatt. A hóolvadáستól felduzzadt patak bő vízhozammal torkolt a kis öbölbe. A fák tövében így hát megjelentek a mohák, zuzmók, és beborították a sziklák oldalait, akárcsak a skorbut ellen oly hatásos kalánfű. Nem is a tavasz - nem használják ezt a szép szót Magellániában -, hanem a nyár uralkodott még néhány hétig az amerikai kontinens legdélibb csücskében.

Napnyugta felé, mielőtt meggyújtották volna a fényeket, Vásquez, Felipe és Moriz szokásához híven a fényszóró körüli körerkélyen ült és beszélgetett; természetesen a rangidős vitte a szót.

- Nos, fiúk - szólta, miután alaposan megtömte pipáját, s két társa is követte példáját -, hogy tetszik ez az új életforma?... Kezdték hozzászokni?

- Persze, Vásquez - felelte Felipe. - Ilyen rövid idő alatt nem fáradhat el, és nem is unhatja el magát az ember.

- Csakugyan - tette hozzá Moriz -, de úgy elszalad majd az előttünk álló három hónap, hogy észre sem vesszük.

- Bizony, fiam, olyan sebesen, mint egy teljes vitorlázatú korvett!

- Az ám, a hajók! - jegyezte meg Felipe -, ma egyet sem láttunk, még a láthatáron sem...

- Majd jönnek, Felipe, majd jönnek - felelte Vásquez, szeme köré tölcseért formálva kezével, mintha messzelátón nézne. - Mert akkor ugyan minek emelték az Államok-szigeten ezt a szép világítótornyot, hisz' ennek a fénye tíz mérföldre is ellátszik, kár lenne, ha egyetlen hajó sem venné hasznát.

- Különben is, még vadonatúj a tornyunk - jegyezte meg Moriz.

- Ahogy mondd, fiam! - felelte Vásquez. - És idő kell hozzá, hogy a hajóskapitányok tudomást szerezzenek róla: van fény ezen a partvidéken. Mihelyt megtudják, nem fognak habozni, hogy közelebb jöjjenek a parthoz és bemerészkedjenek a szorosba, hiszen így előnyösebb nekik! De nem elég tudniuk, hogy van itt egy világítótorony; meg kell hogy bizonyosodjanak arról is, hogy napnyugtától napkeltéig mindig világít.

- Ezt pedig csak akkor tudják meg, ha a *Santa Fé* visszatért Buenos Airesbe - szólt Felipe.

- Igazságod van, fiam - jelentette ki Vásquez -, s mielőtt közléseket Lafayate kapitány jelentését, a hatóságok majd sietnek elterjeszteni a hírt tengerészkörökben. De szerintem a hajósok nagy részének már most is tudomása van arról, mi készült itt.

- Ami a hadihajót illeti - folytatta Moriz -, csak öt napja indult el, azaz még...

- Feltételezem, hogy kevesebb mint egy hét alatt odaér! - vágott közbe Vásquez. - Az idő szép, a tenger nyugodt, a szél jó irányból fúj... A naszád éjjel-nappal hátszéllel halad, és beszámítva a gőzgépet is, meg volnék lepve, ha nem szelné kilenc-tíz csomóval a tengert.

- Mostanra már maga mögött kellett hagynia a Magellán-szorosot, és vagy tizenöt mérfölddel a Virgenes-fokot is - mondta Felipe.

- Biztosan, fiam - jelentette ki Vásquez. - Ebben a szent pillanatban a patagón partok mentén halad, és akár kihívhatná versenyre az ottani lovakat! Bár Isten tudja, hogy lovasaik fel tudják-e venni a versenyt egy jó széllel haladó elsőrangú fregattal szemben!

Érthető, hogy a *Santa Fé* még foglalkoztatta ezeket a derék embereket, hiszen, a hajóval együtt mintha szülőföldjük egy kis darabja hagyta volna el őket, hogy hazatérjen. Gondolatban útja végéig követni fogják a hajót.

- Jó kapás volt ma? - folytatta Vásquez, Felipéhez fordulva.

- Meglehetősen, Vásquez, kifogtam pár tucat csíkot és elkaptam egy jó nagy, háromfontos tarisznyarákot, mielőtt elsiklott a sziklák közt.

- Jól tetted - felelte Vásquez -, sose félj, nem fogod kipusztítani az öböl lakóit!... Ahogy mondani szokás, minél több halat fog ki az ember, annál több akad horogra, így aztán megtakaríthatunk jópár font sózott szalonnát és szárított húst!... Ami a zöldségét illeti...

- Én - jelentette be Moriz - voltam a бүккердөбөн. Kiástam a földből néhány gyökeret, és - ahogy azt a naszád tapasztalt szakácsától ellestem - jó, ízletes fogást találok nektek belőle!

- Szívesen vesszük majd az asztalnál - jelentette ki Vásquez -, hiszen nem élhetünk állandóan konzerven, akármilyen kiváló legyen is!... Az nem veheti fel a versenyt azzal, amit frissen fogtunk, frissen lőttünk vagy frissen szedtünk!

- Hát, ha még - szólt Felipe - néhány kérődző is erre tévedne a sziget belsejéből, mondjuk egy vadláma pár vagy valami hasonló.

- Nem mondom, egy vadlámacomb vagy hátszínszelet nem volna épp megvetendő - felelte Vásquez. - Egy jókora darab vadhúsnál alig szolgálhatunk kedvesebb meglepetéssel a gyomrunknak! Szóval, ha vad kerül a szemünk elé, lesz gondunk rá, hogy elejtsük. De vigyázzatok, fiúk, a vadászat hevében ne kerüljetez túl messze az épülettől! A legfontosabb, hogy tartsuk magunkat az előírásokhoz, és ne távolodjunk el a toronytól, hacsak nem azért, hogy megfigyeljük az Elgor-öblöt vagy a San Juan-fok és a Diegos-földnyelv közötti partszakaszt.

- De ha mégis szép vad kerül lőtávolságon belülré? - tért vissza a témára Moriz, aki szeretett vadászni.

- Nem mondom, akár két-három puskalövésnyire is - felelte Vásquez. - De tudjátok, a vadláma túl szilaj természetű ahhoz, hogy jó társaságot keressen... mármint a miénket, úgyhogy igencsak meglepődnék, ha csak egyetlen lámaszarvat is látnék a sziklák fölött, a bükkerdőben vagy másutt az épület közelében.

Valóban, a munkálatok megkezdése óta egyetlen állatot sem észleltek az Elgor-öböl környékén. A *Santa Fé* elsőtisztje, Nimród lelkes utódja, többször is megpróbált vadlámát löni. Igyekezete hiábavalónak bizonyult, annak ellenére, hogy öt-hat mérföldet is gyalogolt a sziget belseje felé. Nem arról volt szó, hogy ne lett volna nagyvad, csak éppen túl messze mutatkozott ahhoz, hogy puskavégre kapja. Talán, ha megmássza a hegyeket és a Parry-öblön túl portyázik, vagy a sziget másik végéig hatol, az elsőtiszt több sikerrel jár. De a sziget nyugati részén, ahol a nagyobb csúcsok meredeznek az ég felé, az előrehaladás igencsak nehéz lett volna, és sem ő, sem a *Santa Fé* legénységének más tagjai nem derítették fel soha a Szent Bertalan-fok környékét.

A december 16-ról 17-re virradó éjszaka Moriz volt szolgálatban hattól tíz óráig, amikor fényt észlelt keleti irányban, öt-hat mérföldnyire a nyílt tengeren. Kétségtelenül hajó jelzőfénye volt ez, az első, amely a torony felépítése óta elhaladt errefelé.

Moriz joggal gondolta, hogy ez bizonyára érdeklí majd társait is, akik még nem aludtak, így hát leszaladt és szólt nekik.

Vásquez és Felipe azon nyomban felmentek vele, és szemük előtt távcsővel a keleti ablak elé helyezkedtek.

- Ez fehér fény - jelentette ki Vásquez.

- Következésképpen nem lehet helyzetjelző, hiszen se nem piros, se nem zöld - mondta Felipe.

A megjegyzés helyes volt. A fényforrás nem lehetett egyik sem aközül a két helyzetjelző közül, amelyeket színük szerint helyeznek el a hajók bal, illetve jobb oldalán.

- És mivel ez fehér - tette hozzá Vásquez -, ez azt jelenti, hogy az előtörzsvitorla előkötélére van erősítve, ami gőzhajóra enged következtetni.

Ez kétségbevonhatatlan volt. Valóban egy gőzös közeledett a San Juan-fokhoz. Vajon átkel a Le Maire-szoroson, vagy dél felől kerüli meg a szigetet? Ezen tanakodtak az örök.

Tekintetükkel követték tehát a közeledő hajót, és félórai megfigyelés után biztosak lehettek útirányában.

A gőzhajó dél-délnyugatra, bal kéz felé hagyta el a tornyot, és egyenesen a szoros felé tartott. Vörös jelzőfényét a San Juan-öböllel egyvonalban pillantották meg, majd hamarosan eltűnt a sötétségben.

- Az első hajó, amelyik észlelte a világítótornyot a világ végén! - kiáltott fel Felipe.

- De nem az utolsó! - biztosította Vásquez.

Másnap reggel Felipe egy nagy vitorlás hajót jelzett a láthatáron. Az idő tiszta volt, a levegő páramentes, délkelet felől enyhe szellő fúj, így már legalább tíz mérföldről észre lehetett venni a hajót.

A jelzésre Vásquez és Moriz felkapaszkodott a körfolyosóra. A jelzett hajó a Diegos- és a Several-földnyelvek között, az Elgor-öböltől kicsit jobbra, a parti sziklákon túl bukkant fel.

A hajó teljes vitorlázattal legalább tizenkét-tizenhárom csomóval száguldott. Bal oldali hátszéllel haladt. Mivel egyenesen az Államok-sziget felé tartott, nem lehetett még eldönteni, hogy északról vagy délről fogja megkerülni.

Vásquez, Felipe és Moriz jó tengerészekhez illően megvitatták a dolgot. Végül is Moriznak lett igaza, aki azt állította, hogy a vitorlás nem a szoros bejáratát keresi. Valóban, amikor már csak másfél mérföldre volt a parttól, a hajó elfordult, hogy a szél jobban belekapjon a vitorlákba, és a Several-földnyelvet készült elhagyni.

Nagy hajó volt ez, legalább ezernyolcszáz tonnás, háromárbcos, akárcsak azok az Amerikában készülő klipperek, amelyek bámulatos utazósebességet képesek elérni.

- Süljön el a távcsövem - kiáltott fel Vásquez -, ha ez nem egy új-angliai gyárból került ki!

- Talán közli velünk a hívójelét - szólt Moriz.

- Kutya kötelessége volna - felelte az őrparancsnok.

Ez be is következett, amikor a klipper épp a Several-földnyelvet kerülte meg. Egy sor jelzőzászlót húztak fel a tatvitorla csonkarúdjára, és jelentésüket Vásquez az őrszobában található kódkönyv segítségével azonnal meg is fejtette.

A *Montank* nevű hajó volt az, az új-angliai Bostonból, az Egyesült Államokból. Válaszképp az örök felhúzták az argentin lobogót a villámhárító rúdjára, és addig figyelték a hajót, amíg árbocai a sziget déli részénél, a Webster-fok környékén a homályba nem vesztek.

- S most kívánjunk jó utat *Montank*nak! - mondta Vásquez. - És adja Isten, hogy a Horn-fok térségében ne érje baj!

A következő napokban a tenger szinte teljesen kihalt volt. Csak nagy néha tűnt fel egy-egy vitorla a keleti horizonton. Azok a hajók, amelyek mintegy tíz mérföldnyire haladtak el az Államok-sziget mellett, nyilvánvalóan nem akartak kikötni. Vásquez véleménye szerint a sarkvidéken friss zsákmányt remélő bálnavadászhajók lehetek ezek. Láttak is egyébként pár cethalat, amelyek a magasabb szélességi fokok felől jöttek. Jó messzire elkerülték a Several-földnyelvet, és a Csendes-óceán felé tartottak.

A meteorológiai megfigyeléseken kívül semmi feljegyezni való nem történt egészen december 20-ig. Az időjárás változékonyabb lett, fel-feltámadt az északkeleti, délkeleti szél. Többször is heves zápor esett, néha jégeső is, ami a légköri feszültségekre utalt. Nagyobb égiháborúkra lehetett tehát számítani, amelyek különösen az évnek ebben a szakában jelentenek veszélyt.

21-én reggel Felipe pipázgatva sétált a sziklateraszon, amikor egy állatot vélt észrevenni a bükkfaerdőnél.

Miután pár másodpercig figyelte, beszaladt a közös terembe egy messzelátóért.

Felipe könnyen ráismert egy nagy termetű vadlámára. Talán most jött el a nagy zsákmány ideje!

Vásquez és Moriz, akiknek az imént szólt, azonnal kijöttek az épületből, és csatlakoztak hozzá a teraszon.

Mindannyian egyetértettek abban, hogy a vad nyomába kell eredni. Ha sikerül lelőni a vadlámát, friss húshoz jutnak, ami változatosabbá teheti étkezéseiket.

Abban állapotok meg, hogy Moriz, kezében az egyik karabéllyal, elhagyja a torony környékét és megpróbálja észrevétlenül megkerülni az állatot - amely azóta nem mozdult el onnan, ahol meglátták -, és az öböl felé szorítani, ahol Felipe már várni fog rá.

- Mindenesetre nagyon vigyázzatok, fiúk - ajánlotta Vásquez. - Ennek az állatnak nagyon jó a hallása és a szaglása. Mihelyt meglátja vagy megszimatolja Morizt, olyan gyorsan el fog szelelni, hogy nem lehet majd se lelőni, se bekeríteni. Akkor inkább hagyjátok futni, mert nem szabad túl messzire mennetek... Megértettétek?...

- Értettük - felelte Moriz.

Vásquez és Felipe elhelyezkedtek a teraszon, és a messzelátón keresztül megállapították, hogy a vadláma nem mozdult arról a helyről, ahol először mutatkozott. Figyelmük Morizra irányult, aki a bükkfaerdő felé tartott. Ott fedezékben lesz és talán elérheti a sziklákat anélkül, hogy elriasztaná az állatot, amelyet - hátába kerülve -, onnan az öböl felé terelhetne.

Társai egészen az erdőig követték tekintetükkel, míg el nem tűnt a fák között.

Körülbelül fél óra telt el. A vadláma továbbra sem mozdult, pedig Moriznak már lőtávolságba kellett érnie.

Vásquez és Felipe várták, hogy eldördüljön a lövés, és a súlyosan vagy könnyen sérült állat összeessen vagy futásnak eredjen.

Lövés azonban nem hangzott, és Vásquez meg Felipe legnagyobb meglepetésére a vadláma, ahelyett, hogy elszaladt volna, összecsukló lábakkal, elgyöngült testtel a sziklára roskadt, mint akinek valósággal elszállt az ereje.

Moriz, akinek sikerült a sziklák mögé jutnia, szinte azon nyomban előbukkant, és a mozdulatlan vadlámához szaladt; miután fölé hajolt és megtapogatta, hirtelen felegyenesedett, majd a torony felé fordulva félreérthetetlen mozdulattal hívta társait, integetett: azonnal menjenek oda hozzá.

- Rendkívüli dolog történhetett - mondta Vásquez. - Gyere, Felipe!

A teraszról leereszkedve mindketten a bükkfaerdő felé szaladtak. Tíz percbe sem telt, hogy megtegyék az épületet a fáktól elválasztó távolságot.

- Hát a... vadláma?... - kérdezte Vásquez.

- Itt van ni - felelte Moriz a lábánál heverő állatra mutatva.

- Kimúlt? - kérdezte Felipe.

- Igen - felelte Moriz.

- Talán végelgyengülésben? - kiáltott fel Vásquez.

- Nem... a sebébe dőglött bele.

- A sebébe! Megsebesült volna?

- Igen... golyót kapott az oldalába!

- Méghogy golyót!... - ismételte Vásquez.

Mi sem volt bizonyosabb. Miután a vadlámát találat érte, idáig vonszolta magát, majd holtan rogyott össze.

- Ezek szerint vannak vadászok a szigeten? - dünnyögte Vásquez. Mozdulatlanul állva, gondolataiba merülve nyugtalanul pillantott körül.

4. Kongre bandája

Ha Vásquez, Felipe és Moriz elmennek az Államok-sziget nyugati végébe, tapasztalhatták volna, hogy ott a partvidék egészen más, mint a San Juan-fok és a Several-földnyelv között. Mintegy kétszáz láb magas, meredeken a tengerbe szakadó, a víz alatt is hosszan folytatódó sziklafalak emelkedtek itt, melyeket még szélcsendes időben is dühödten csapkodtak a hullámok.

E kopár színfalak előtt, amelyek repedéseiben, hasadékaiban, vetődéseiben ezernyi tengeri madár fészkel, több sziklapad húzódott, amelyek közül apálykor nem egy majd' két mérföldre nyúlt be a tengerbe. Közöttük keskeny csatornák kanyarogtak, melyeken legfeljebb könnyű csónakkal lehetett közlekedni. Itt-ott néhány kavicsos és homokos partszakasz, rajtuk igénytelen tengeri növények csomói, kagylók és csigaházak, melyeket a dagály hatalmas hullámai zúztak széjjel. A sziklafalak üregek voltak, mélyre nyúló, száraz, sötét, szűk nyílású barlangjaikba még a napéjegylenlőség veszélyes időszakában sem törtek be a szelek, s nem csaptak be a hullámok sem. Köves kapaszkodókon, az árapálytól néha tovasodródó sziklaomlásokon keresztül lehetett eljutni hozzájuk. A sziklaoromra nehezen járható vízmosásokon át vezetett az út, de hogy a sziget közepén elterülő fennsíkot elérje, a vándornak kilencszáz méternél is magasabb bérceket kellett volna megmásznia, legalább tizenöt mérföldnyi szakaszon. Összességében tehát a táj sokkal vadabb és sivárabb volt, mint a túloldali partszakasz, amelyre az Elgor-öböl nyílt.

Bár az Államok-sziget nyugati oldala a Magellán-szigetvilág és a Tűzföld magaslatainak köszönhetően védett volt az északnyugati szelekkel szemben, a tenger legalább olyan vadul csapkodta a partokat, mint a San Juan-foknál, a Diegos- és a Several-földnyelvnél. Ha tehát az Atlanti-óceán felőli oldalon emeltek egy világítótornyot, a Csendes-óceán felőlire éppoly szükséges lett volna egy másik fényszóró - a Horn-fokon túljutó és - a Le Maire-szorost kereső hajóknak. Talán a chilei kormány épp ekkortájt vette fontolóra, hogy kövesse-e az Argentin Köztársaság példáját.

Mindenesetre, ha a munkálatok egyszerre kezdődtek volna az Államok-sziget mindkét felén, az igencsak megnehezítette volna annak a rablóbandának a helyzetét, amely a Szent Bertalan-fok közelében tanyázott.

A zsványok jó pár évvel ezelőtt vetették meg a lábukat az Elgor-öböl bejáratánál. A sziklafalban egy mély barlangra bukkantak, mely biztos menedékül szolgált nekik, s mivel egyetlen hajó sem kötött ki soha az Államok-szigeten, teljes biztonságban érezhették magukat.

E tucatnyi rabló vezére egy Kongre nevű fickó volt, alvezére pedig egy bizonyos Carcante.

A banda dél-amerikai eredetű emberek szedett-vedett társasága volt: öten argentinok vagy chileiek, míg a többiek valószínűleg a Tűzföldről verbuválta Kongre - ezeknek csak a Le Maire-szoroson kellett átkelniük a szigetre, amelyet korábbi halászataikról már jól ismertek.

Carcantéről csak annyit lehetett tudni, hogy chilei, de azt már nehéz lett volna megmondani, hogy a köztársaság melyik városában vagy falvában, s milyen családban látta meg a napvilágot. Harmincöt-negyven éves, középtermetű, kissé sovány, csupa ín és izom, rendkívül élénk ember volt. Aljas jelleménél, romlott lelkénél fogva nem riadt vissza sem rablástól, sem gyilkolástól.

Ami a bandavezért illeti, róla szinte semmit nem lehetett tudni. Származásáról soha nem nyilatkozott. Még azt sem lehetett biztosan tudni, hogy valódi neve volt-e a Kongre. Annyi

biztos, hogy ez a név igen gyakori a magellániai és a tűzföldi bennszülötteknél. Az *Astrolabe* és a *Zélée* hajók expedíciója során Dumont-d'Urville kapitány a Magellán-szorosbeli Peckelt-öbölben felvett a hajójára egy ilyen nevű patagont. De kétséges, hogy Kongre Patagóniából származott-e. Egyáltalán nem voltak láthatók rajta az ottani vidéken élő emberek jellemző jegyei: a felül keskenyedő, alul kiszélesedő fejforma, a szűk és csapott homlok, a metszett szem, a lapos orr, a többnyire magas termet. Megjelenése sem sugározta azt a szelídséget, amelyet oly gyakran tapasztalni ezeknek a népcsoportoknak a képviselőinél.

Kongre éppoly energikus volt, mint amilyen erőszakos természetű. Jelleme kiült vad vonásaira, amelyeket negyvenegynéhány éves kora ellenére már őszülő, sűrű szakálla sem bírt elleplezni. E valódi bandita, e félelmetes gonosztevő lelkén számtalan gaztett száradt, nem csuda hát, hogy ezen a szigeten keresett menedéket, amelynek csak a partvidéke ismert.

De hogyan tudták fenntartani magukat Kongre és társai, amióta itt ütötték fel tanyájukat? Mindjárt rövid magyarázatot adunk erre. Mikor Kongre és cinkosa, Carcante, - akik bűneikért csak kötélre vagy nyakvasra számíthattak - megszöktek a Magellán-szoros legnagyobb kikötőjéből, Punta-Arénsból, a Tűzföldre menekültek, ahol nehéz lett volna a nyomukra lelteni. Ott - a pecsera indiánok közt élve - tudták meg, hogy milyen gyakoriak a hajótörések az Államok-szigeten, ahol akkor még nem épült meg a világítótorony. Csakugyan, különféle roncsokat vetett ott partra a víz, köztük értékes holmikot is. Ekkor támadt Kongrénak és Carcanténak az az ötlete, hogy két-három Tűzföldre menekült magukfajta gonosztevőből, és vagy tíz - semmivel sem különb - pecserából, hajóroncs-fosztogató bandát szervez. Egy bennszülött csónakjával keltek át a Le Maire-szoroson. De bár Kongre és Carcante tengerészek voltak, sokat hajóztak azelőtt a Csendes-óceán viharos vidékein, mégsem tudták elkerülni a szerencsétlenséget. A Party-öböl nyugodt vizein készültek kikötni, amikor egy szélroham kelet felé sodorta őket, és a háborgó tenger a Colnett-fok szikláin összezúzta csónakjukat.

Ekkor jutottak el gyalog az Elgor-öbölre. Nem csalatkoztak reményeikben. A San Juan-fok és a Several-földnyelv közti partszakasz tele volt régebben és újabban szerencsétlenül járt hajók roncsaival, melyek közt még ép bálákra, a banda számára hosszú hónapokra elegendő élelmet tartalmazó ládákra, fegyverekre - köztük könnyen megjavítható pisztolyokra és puskákra -, fémdobozokban szárazon maradt lőszerre, gazdag ausztrál szállítmányokból származó nagy értékű ezüst- és aranyrudakra, bútorokra, deszkákra, padlóra, mindenféle faanyagra, itt-ott csontvázakra bukkantak; a tengeri baleseteket senki emberfia nem élte túl.

A hírhedt Államok-szigetet egyébként jól ismerték a hajósok. Ha egy hajót ezekhez a partokhoz sodort a vihar, sorsa meg volt pecsételve: mindenestül odaveszett.

Kongre nem az öböl mélyén, hanem bejáratánál telepedett le társaival, ami jobban megfelelt céljainak, hisz innen megfigyelés alatt tudta tartani a San Juan-fokot. Véletlenül bukkant rá egy barlangra, amelynek bejáratát sűrű hínár- és moszatfüggöny takarta el, s amely kellően tágas volt ahhoz, hogy az egész banda elférjen benne. A barlang az öböl északi partján, egy sziklafalnak támaszkodó magaslatra derékszögben helyezkedett el, így nem kellett tartania a nyílt tengerről fújó szélről. A roncsokról összeszedett használható holmikot mind ide szállították: bútort, ágyneműt, ruhát, és nagy mennyiségű húskonzervet, több láda kétszersültet, pálinkás- és boroshordókat is. Egy szomszédos barlangban raktározták el a parton talált holmi közül mindazt, aminek különleges értéke volt: az aranyat, ezüstöt és ékszereket. Kongre terve az volt, hogy becsal egy gyanútlan hajót az öbölbe, telerakja a zsákmánnyal és visszatér korábbi kalózkodásainak színhelyére, a csendes-óceáni szigetekre.

Mivel eddig nem kínálkozott alkalom, a gonosztevők nem hagyhatták el a szigetet. Az időközben eltelt két év alatt gazdagságuk viszont egyre nőtt. Újabb hajótörések történtek, s ők

ebből hasznot húztak. Sőt, mint az Ó- és Újvilág egyes veszélyes partvidékeinek fosztogatói, maguk is előidéztek szerencsétlenségeket. Olyan éjszakákon, amikor a keleti szél vihart hozott, jelzőtüzekkel csalták a hajókat a zátonyok felé, s ha egy hajótörött kivételesen mégis partra tudott úszni, avval azonnal végeztek. Ilyen bűnöket követett el hát ez a banda, melynek még csak a létezéséről sem tudott senki.

Eközben azonban a banda továbbra is a sziget foglya maradt. Kongre hiába okozta több hajó vesztét, egyet sem tudott az Elgor-öbölbe csalogatni, hogy ott hatalmába kerítse. Jószántából pedig egyetlen hajó sem horgonyozott le az öbölben, amelyet alig ismertek a kapitányok, s még ha ez be is következik, arra is ügyelni kell, hogy a legénység ne tudjon megbirkózni a tizenöt banditával.

Telt-múlt az idő, a barlangban egyre halmozódott az értékes zsákmány. Elképzelhető, mekkora volt Kongrénak és társainak türelmetlensége és haragja.

Nem csoda, hogy Carcante és főnöke között is ez volt a fő beszédtema.

- Úgy itt rekedtünk ezen a szigeten, mint egy zátonyra futott hajó - hajtogatta Carcante -, a több mint százezer piasztartó rakományunkkal...

- Igen - felelte Kongre -, el kell mennünk mindenáron!

- Mikor és hogy? - vágott vissza Carcante. S ez a kérdése mindig válasz nélkül maradt.

- Tartalékaink egyszer kifogynak - folytatta Carcante. - Halból ugyan van elég, de a vad hiányzik!... S micsoda telek járnak ezen a szigeten! Uram, irgalmazz! Gondolni se merek azokra, amelyeket még végig kell kínlódnunk.

Mit felelhetett erre Kongre? Különben sem volt túl beszédes vagy közlékeny. De mekkora harag fortyogott benne tehetetlensége éreztén!

Nem, semmit sem tehet... Semmit!... Ha már nem tudnak egy nagyobb hajón rajtaütni, megfelelne egy a sziget keleti oldala felé kalandozó tűzföldi halászbárka is, hiszen Kongrénak gyerekjáték volna hatalmába kerítenie. És akkor, ha nem is ő, de Carcante és valamelyik chilei eljuthatna azon a Magellán-szorosba, ahonnan már nem nehéz Buenos Airesbe vagy Valparaisóba menni. A bőségesen rendelkezésükre álló pénzből azután vehetnek egy százötvenkétszáz tonnás hajót, amelyen Carcante és néhány felfogadott tengerész eljönne az Elgor-öbölbe. Ha egyszer a hajó lehorgonyoz az öbölben, a legénységtől nyomban megszabadulnak... s azután az egész banda kincsesül elhajózhat a Salamon-szigetek vagy az Új-Hebridák felé...

Így álltak a dolgok, amikor - tizenöt hónappal történetünk kezdete előtt - a helyzet hirtelen megváltozott.

1858 októberének elején egy argentin lobogó alatt hajózó gőzös jelent meg a láthatáron, és az Elgor-öböl felé vette útját. Kongre és társai hamarosan észrevették, hogy hadihajóról van szó, amelyet megtámadniuk lehetetlen. Miután eltüntették jelenlétük minden nyomát és felismerhetetlenné tették a két barlang bejáratát, visszahúzódtak a sziget belsejébe, hogy kivárják, míg a hajó eltávozik.

A *Santa Fé* volt az, fedélzetén egy mérnököt hozott Buenos Airesből, aki azzal volt megbízva, hogy kijelölje az Államok-szigeten megépítendő világítótorony helyét.

Az ágyúaszád csak pár napig időzött az Elgor-öbölben, és nem fedezte fel Kongre és társai rejtékhelyét.

Carcante azonban, akinek sikerült az éj leple alatt eljutnia az öbölígy, megtudta, hogy mi járásban van a *Santa Fé* az Államok-szigeten. Világítótornyot fognak építeni az Elgor-öböl mélyén! A banda tehát, úgy tűnt, legjobban teszi, ha elhagyja a szigetet, és minden bizonnyal így is cselekedett volna, ha van rá lehetősége.

Kongre az egyedül lehetséges megoldást választotta. Már jól ismerte a sziget nyugati részét, a Szent Bertalan-fok környékét, ahol akadt néhány más barlang, melyben meghúzhatták magukat. Mivel az ágyúnaszád nyilván hamarosan visszatér egy csapat munkással a fedélzetén, hogy hozzálassanak a munkálatokhoz, Kongre nem vesztegette az időt, és megkezdte az egy évre szükséges holmi átszállítatását, hiszen joggal gondolhatta, hogy a San Juan-foktól ilyen távol nem kockáztatják, hogy felfedezik őket. Ahhoz azonban kevés lett volna az idő, hogy mindkét barlangot kiürítsék. Arra kellett szorítkozniuk, hogy csak az élelmiszer nagyobb részét vigyék át, vagyis konzerveket, italokat, ágyneműt, ruhákat és néhány értékes tárgyat, majd a maradékot sorsára hagyva, kövekkel és szénával gondosan eltorlaszolták a barlangok kijáratát.

Az elköltözésük utáni ötödik nap reggelén a *Santa Fé* ismét feltűnt az Elgor-öböl bejáratánál, s hamarosan lehorgonyozott. A munkások partra szálltak, és a hajón hozott felszerelést kirakták. Miután kijelölték a torony helyét a sziklateraszon, azonnal megkezdték az építési munkálatokat, és, mint tudjuk, gyorsan haladtak.

Így történt, hogy Kongre bandájának a Szent Bertalan-fokon kellett meghúznia magát. Egy hóléből táplálkozó patak látta el őket a szükséges ivóvízzel. A halászatnak és kisebb mértékben a vadászatnak köszönhetően takarékoskodhattak az Elgor-öbölből magukkal hozott élelmiszerrel.

Kongre, Carcante és társaik persze felettébb türelmetlenül várták, hogy a munkálatok befejeztével eltávozzon a *Santa Fé* és csak három hónap múlva, a váltással térjen vissza.

Magától értetődik, hogy Kongre és Carcante mindenről tudott, ami az öböl partján történt. Akár a déli vagy az északi part mentén, akár a sziget belseje felől közelítve meg az öblöt, akár a New-Year-öblöt övező hegyekről kémlelve meggyőződhetnek róla, hogy hol tartanak és mikor fejeződnek be a munkálatok. Kongre ekkor akarta végrehajtani aprólékosan kigondolt tervét. S ki tudja, ha már egyszer az Elgor-öböl ki van világítva, miért is ne kötne ki ott egy hajó, amelyet birtokukba vehetnek, miután meglepték és lemészárolták a legénységét?

Kongre úgy vélte, egyáltalán nem kell tartania attól, hogy az ágyúnaszád tisztjei a sziget nyugati felébe terveznek kirándulást. Senki nem merészkedett volna - legalábbis ebben az évben - a Szent Bertalan-fokig a sivár fennsíkokon, a szinte járhatatlan vízmosságokon, vagyis ezen az egész hegyvidéken keresztül, melyen csak oly nagy fáradság árán lehet átkelni. Igaz, a naszád parancsnoka esetleg meg is kerülheti a szigetet. De nem valószínű, hogy megpróbálkozzék a kikötéssel ezen a sziklás partvidéken, s ha mégis, a banda tett volna arról, hogy ne derüljön fény hollétére.

Ez az eshetőség amúgy sem következett be, s a világítótorony munkálatainak végét jelentő december is elérkezett. Az örök egyedül maradnak, s a munkák befejezéséről Kongre abból a tényből szerezhet tudomást, hogy a torony első sugarai bevilágítják az éjszakát.

Az utolsó hetek alatt a banda egy-egy tagja ezért állandóan figyelőállásban volt az egyik kúp tetején, ahonnan el lehetett látni a hét-nyolc mérföldre emelkedő toronyig. A parancs úgy szólt, hogy a megfigyelő a lehető leggyorsabban térjen vissza, mihelyt első ízben meggyújtják a fényt.

Éppen Carcante volt az, aki *december 9-ről 10-re* virradó éjszaka szolgálatban volt, és a Szent Bertalan-fokon jelentette a hírt a többieknek.

- Igen - kiáltotta, mikor visszaért Kongréhoz a barlangba -, az ördög meggyújtotta ezt a fényt, hogy az ördög fűjné el!

- Órá nem lesz szükségünk! - felelte Kongre, s fenyegetően mutatott kelet felé.

Eltelt néhány nap, és a következő hét elején történt, hogy Carcante a Parry-öbölnél vadászva eltalált egy vadlámát. Már tudjuk, hogy az állat elmenekült, és ott esett össze - a bükkfaerdő közelében a sziklák mellett -, ahol Moriz észrevette. S ettől a naptól kezdve, miután bebizonyosodott, hogy nincsenek egyedül a szigeten, Vásquez és társai szigorúbban figyelték az Elgor-öböl környékét.

Elérkezett hát a nap, amikor Kongre, elhagyva a Szent Bertalan-fokot, visszatérni készült a San Juan-fokhoz. A gonosztevők úgy döntöttek, hogy a holmijukat a barlangban hagyják. Csak a három-négy napi gyalogláshoz szükséges élelmet viszik magukkal, számítva a torony készleteire. *December 22-e* volt. Hajnalban indulva az út egyharmadát is megtehetik az első napon, ha a sziget belsejében, a hegyek között vezető ismert úton mennek. E tízmérföldes, hegyvidéki szakasz után vagy a fák alatt, vagy valamilyen sziklaüregben készültek megpihenni.

A pihenő után másnap még napfelkelte előtt indulnak neki a második szakasznak, amely egyenlő hosszúságú lehet az előző napival, s harmadnap estére már az Elgor-öbölben lehetnek.

Kongre úgy számolt, hogy két ór látja el a szolgálatot a toronyban, bár valójában három volt. De mit számít az. Vásquez, Moriz és Felipe aligha tud védekezni ellenük, hiszen sejtelmük sem lesz róla, hogy a közelben vannak. Először a lakóhelyiségben pihenő kettővel végeznek, s aztán már elboldogulnak az őrszobában ügyelő harmadikkal.

Kongre lesz így a világítótorony ura. Utána már tetszése szerint átszállíthatja a Szent Bertalan-foknál hagyott holmikát, s aztán újra elhelyezheti az Elgor-öböl bejáratánál levő barlangban.

Ez volt tehát a félelmetes zsvány terve. Hogy végre is tudja hajtani, azt biztosra lehetett venni. De hogy utána is kedvez-e neki a szerencse, az már kevésbé volt biztos.

Valóban, a többi már nem rajta múlik. Egy hajónak kellene kikötnie az Elgor-öbölben. Igaz, hogy a *Santa Fé* útja nyomán a kikötőhely hamarosan ismertté fog válni a hajósok előtt, így egyáltalán nem látszott lehetetlennek, hogy - főleg egy közepes méretű hajó - inkább az immár jelzőfényvel ellátott öblöt választja, mintsem viharos időben átkeljen a Le Maire-szoroson, vagy dél felől kerülje meg a szigetet... Kongre elhatározta, hogy az első ilyen hajót hatalmába keríti, s valóra váltja az oly régóta dédelgetett tervet: elmenekül a Csendes-óceán egy olyan pontjára, ahol gaztettei büntetlenek maradnak.

De mindehhez az kellett, hogy minden úgy történjék, ahogy Kongre kigondolta, még mielőtt a váltást hozó ágyúaszád ismét megjelenik az öbölben. Ha addig nem tudják elhagyni a szigetet, Kongre és társai arra kényszerülnek, hogy visszatérjenek a Szent Bertalan-fokhoz.

S akkor már a körülmények is megváltoznának. Mihelyt Lafayate kapitány tudomást szerez a három toronyőr eltűnéséről, nem kételkedik benne, hogy emberrablás vagy gyilkosság áldozatai lettek. Átkutatják az egész szigetet. Az ágyúaszád anélkül nem indul vissza, hogy át ne vizsgálják a szigetet minden zugát. Hogyan is menekülhetne el a banda üldözői elől, és hogyan tarthatná fenn magát, ha a helyzet sokáig ilyen maradna? Szükség esetén Argentína újabb

hajókat küldene. S ha Kongrénak sikerülne is hatalmába keríteni egy pecsera halászbárkát - amire alig van esélye -, a szorost olyan gondosan őriznék, hogy nem kelhetne át rajta a menedéket nyújtó Tűzföldre. Vajon kedvez-e a szerencse a banditáknak, hogy idejében el tudják hagyni a szigetet?

22-én este Kongre és Carcante a Szent Bertalan-fok csücskében sétálgatva társalogtak, és közben tengerészszokás szerint fél szemmel a tengert és az eget figyelték.

Az időjárás semleges volt. A láthatáron felhők gyülekeztek. Erős északkeleti szél fúj.

Este fél hétre járt. Kongre és társai már visszatérni készültek szállásukra, mikor Carcante megszólalt:

- Tehát minden holmit itt hagyunk a Szent Bertalan-foknál?

- Igen - felelte Kongre -, könnyű lesz később odavinni. Majd ha mi leszünk ott az urak, és ha...

Nem fejezte be. Szemét a nyílt tengerre szegezte és megtorpant:

- Carcante... nézd csak ott... ott... a fokkal szemben...

Carcante a megadott irányba tekintett.

- Hohó - kiáltott fel -, semmi kétség... az egy hajó!

- A sziget felé tart - folytatta Kongre -, s cikkcakkban halad, mert szembe kapja a szelet.

Valóban, a Szent Bertalan-foktól körülbelül két mérföldre egy hajó lavírozott teljes vitorlázat alatt. Ellenszélben haladt, lassan mégis előrejutott, és ha a szorost kereste, még az éj leszállta előtt odaérhetett.

- Úgy látom, goelett - mondta Carcante.

- Úgy van... kétárbocos, százötven-kétszáz tonnás hajó - felelte Kongre.

Kétségtelennek tűnt, hogy a goelett a Szent Bertalan-fok megkerülése helyett a szoros felé igyekszik. A kérdés az volt, hogy a szoros magasságába ér-e, mielőtt teljesen besötétedik. Az ellenszél erős volt, nem állt-e fenn tehát az a veszély, hogy az áramlás zátonyra veti?

Az egész kompánia ott tolongott a parton.

Ittlétük óta nem először tűnt fel hajó ennyire közel az Államok-szigethez. Mint tudjuk, ilyenkor szokták bevetni a rablók azt a fogást, hogy mozgó fényekkel a sziklák felé csalogatják az áldozatot.

Ezúttal is mindenki ezt javasolta.

- Nem - felelte Kongre -, nem szabad, hogy ez a kétárbocos odavesszen. Inkább próbáljuk meg kézre keríteni... Ellenszele van és az áramlat se kedvező... az éjszaka sötét lesz... Biztos, hogy nem jut el a szorosig. Holnap még mindig itt lesz a fok közelében, s akkor meglátjuk, mit kell tennünk.

Egy óra múlva a hajó eltűnt az éjszaka sötétjében; egyetlen fény sem látszott a nagy vízen, mely jelenlétéről árulkodott volna.

Az éjszaka folyamán a szélirány hirtelen délnyugatira változott. Másnap hajnalban, mikor Kongre és társai lementek a partra, váratlan látvány tárult szemük elé: a kétárbocos a Szent Bertalan-foknál zátonyra futott.

5. A *Maule* nevű kétárbocos

Kongre nem volt már otthonos a tengerézmesterség fortélyáiban. Hogy melyik tengert járta és melyik hajón parancsnokolt, azt csak Carcante tudta volna megmondani, aki maga is tengerész volt, Kongre másodtisztje annak egész kóbor életében, még itt, az Államok-szigeten is. De ő erről mélyen hallgatott.

Aki e két nyomorult arcába vágja, hogy kalóz, nem rágalmazta volna őket alaptalanul. A Salamon-szigetek és az Új-Hebridák térségében űzhették bűnös mesterségüket, hisz ott a hajókat még ekkortájt is gyakran megtámadták. Bizonyára az amerikai, francia és angol hadihajók elől menekültek a Magellán-szigetekre, majd az Államok-szigetre, ahol kalózból fosztogatóvá lettek.

Kongre és Carcante öt-hat embere ugyancsak kereskedelmi vagy halászhajón szolgált, tehát hozzászoktak a tengeri élethez. A legénységet a tűzföldiek egészítenék ki, ha a bandának sikerülne megszereznie a kétárbocost.

A hajóestről és az árbocozatról ítélve ez a goelett nem szállíthatott százötven-százhatvan tonnánál többet. Egy nyugati szélroham vetette az éjjel a sziklás homokpadra, amelyen szét is zúzódhatott volna. De úgy tűnt, hogy a hajótörzs nem szenvedett károkat. Bal oldalára dőlt, orrtökéje ferdén a föld felé irányult, jobb oldala fordult a nyílt tenger felé. Ebben a helyzetben a hajóhid - az előbástyától a tatbástyaig - láthatóvá vált. Árbocai - az előárboc, a főárboc és a tatárbc - teljesen épek maradtak, a kötélzet, a félig feltekert vitorlák - a bevont előtörzs-vitorla, elősudar-vitorla és a főárbocsudar - úgyszintén.

Előző nap este, amikor észlelték a kétárbocost a Szent Bertalan-foknál, a hajó meglehetősen erős északkeleti széllel hadakozott, és a legrövidebb úton próbálta elérni a Le Maire-szoros bejáratát. Mikor Kongre és társai szem elől veszítették a sötétben, a szél éppen gyengülni kezdett és nemsokára úgy elült, hogy nem tudott megfelelő sebességet biztosítani a hajónak. Feltehető volt tehát, hogy az áramlatok sodrában túl közel került a zátonyokhoz, s így nem tudott kijutni a nyílt tengerre, amikor az éjjel a szél - az ezen a környéken szokásos szélysúlyosságával - száznolcvan fokos fordulatot vett. A vitorlarudak állása azt mutatta, hogy a legénység mindent megtett, hogy befogja a szelet. De nyilván túl későn, hiszen a kétárbocos végül is a homokpadon kötött ki.

Ami a kapitány és a legénység sorsát illeti, csak feltevésekre lehetett hagyatkozni. Valószínűleg, látván, hogy a szél és az áramlat egy veszélyes, sziklás partszakasz felé sodorja őket, leengedték a csónakot, hiszen bizonyosra vették, hogy hajójuk összezúzódik a sziklákon, és ők odavesznek mind egy szálig. Végzetes döntés volt. Ha a kapitány és emberei a fedélzeten maradnak, teljes épségben megússzák. Így viszont kétségtelenül odavesztek, mivel a felfordult csónakot kétföldnyire északkeletre sodorta a szél a Franklin-öböl belseje felé.

Az apály ideje alatt gyerekjáték volt feljutni a goelett fedélzetére. A Szent Bertalan-foktól szikláról sziklára ugrálva lehetett eljutni a megfeneklett hajóhoz, mely legfeljebb félmérföldnyire esett. Kongre és Carcante két emberük kíséretében megközelítette a hajót. A többiek a sziklafal lábánál maradtak, onnan figyelték, nem bukkan-e fel netán a hajótörés néhány túlélője.

Mire Kongre és társai a homokpadra értek, a kétárbocos teljesen szárazra került. Mivel a következő dagálykor a tengerszintnek hét-nyolc lábbal kellett emelkednie, a hajó kétségkívül visszanyerte volna merülési mélységét, ha nem a fenekén szenvedett sérüléseket.

Kongre nem tévedett, amikor százhatvanra becsülte a kétárbocos tonnatartalmát. Megkerülte a hajót, s a tathoz érve ezt olvashatta: *Maule, Valparaiso*.

Tehát chilei hajó futott zátonyra az Államok-szigeten a *december 22-ről 23-ra* virradó éjszakán.

- Ez kapóra jön nekünk - mondta Carcante.

- Hacsak nincs nagyobb lék a hajótesten - vetette ellen az egyik ember.

- A lékeket be lehet tömni, a hibákat ki lehet javítani - Kongre csak ennyit felelt.

Ezután a tenger felőli oldalon vizsgálgatni kezdte a hajó vízvonal alatti részét. Úgy tűnt, a burkolat nem szenvedett kárt. Az orrtőke kissé belefűrődött a homokba, de épnek tűnt, akárcsak a fartőke, s a kormánylapát sem szakadt le vasalásáról. Ami a törzsnek a homokon fekvő részét illeti, annak állapotáról nem tudott meggyőződni, mivel kívülről nem lehetett hozzáférni. Kétórányi dagály után Kongre majd tudni fogja, hogy mihez tartsa magát.

- A fedélzetre! - adta ki a parancsot.

Bár a hajó dőlésszöge bal felől megkönnyítette a beszállást, a hajóhíd ugyanezért járhatatlan volt, csak a párkány mentén kúszva lehetett előrehaladni. Kongre és a többiek a fővitorla csarnakpadján megtámaszkodva jutottak át rajta.

Az ütközés nem lehetett túl heves, mivel az árbocozat néhány le nem rögzített részén kívül minden a helyén volt. A kétárbocos nem volt nagyon törekeny, bordapántjai nem voltak vastagok, így nem dőlt meg túlságosan, s ebből arra lehetett következtetni, hogy a dagály jöttével magától megemelkedik, hacsak nem telik meg vízzel - a vízvonal alatti -, sérüléseinek következtében.

Kongre első dolga az volt, hogy macskaüggyességgel a tatbástyaig kapaszkodott, ám ennek ajtaját nem egykönnyen tudta kinyitni. A tisztí étkező fölött rábukkant a kapitány kabinjára. A válaszfalnak támaszkodva egy faliszekrény fiókjából elővette a hajó okmányait, majd visszament a hídra, ahol Carcante már várta.

Kettesben áttanulmányozták a személyzeti lajstromot, melyből megtudták, hogy a chilei Valparaisóban bejegyzett *Maule* nevet viselő, százötvenhét tonnás kétárbocos, Pailha kapitány irányítása alatt, hatfőnyi legénységgel *november 23-án* indult útnak rakomány nélkül a Falkland-szigetek felé.

Miután szerencsésen megkerülte a Horn-fokot, a *Maule* a Le Maire-szorosba készült befutni, amikor hajótörést szenvedett az Államok-sziget zátonyain. Sem Pailha kapitány, sem emberei nem éltek túl a katasztrófát, hiszen ha bármelyikük is megmenekül, most mindenképp a Szent Bertalan-foknál kell lennie. Ezzel szemben napfelkelte után két órával egy teremtett lélek sem került elő.

A kétárbocosnak szemmel láthatóan nem volt rakománya, csupán ballasztal indult a Malvin-szigetek felé. A lényeg azonban az volt, hogy Kongre így szert tett egy hajóra, amelyen elszállíthatja a zsákmányt a szigetről, már ha sikerül vízre bocsátania a *Maule*-t.

Ehhez azonban el kellett mozdítani a nehezéket, hogy ellenőrizhessék a hajófenék belsejét.

A ballaszt ömlesztve berakodott rozsdás vasdarabokból állt. Kirakásuk sok időt vett volna igénybe, közben a kétárbocos túlságosan ki lett volna szolgáltatva, ha erősödik a tenger felől fújó szél. Mindenekelőtt tehát a homokpadról kellett visszajuttatni a vízre, mihelyt az ár megemeli. Erre pedig nem kellett soká várni, néhány órán belül tetőznie kellett a dagálynak.

- Fel kell készülnünk, hogy mihelyt elegendő víz lesz a hajótó alatt, tengerre kormányozzuk - szolt Kongre Carcantéhoz. - Lehet, hogy nem sérült meg komolyan, s nem telik meg vízzel...

- Hát ezt hamarosan megtudjuk - felelte Carcante -, mivel a tengerszint már emelkedik. S aztán mit csinálunk, Kongre?

- Kijuttatjuk a *Maule*-t a sziklazátonyok közül, és a fok mentén a Pingvin-öbölbe kormányozzuk, a barlangok elé. Ott nem fog megfenekleni még apálykor sem, hiszen csak hat láb a merülése.

- S aztán? - kérdezte Carcante.

- Aztán a fedélzetre hordjuk mindazt, amit az Elgor-öbölből szállítottunk ide...

- És utána?... - kérdezte Carcante.

- Majd meglátjuk - felelte Kongre.

Munkához láttak, hogy ne késsék le a következő dagályt, hisz ellenkező esetben a kétárbocos vízrebocsátása tizenkét órát késett volna. Mindenáron le kell horgonyozni az öbölben még dél előtt. Ott nem fenyegetné az apály, és viszonylagos biztonságban lehetne, ha az idő nem fordul rosszra.

Kongre mindenekelőtt leemelte az emberei segítségével a vasmacskát a jobb oldali daruról, majd, teljes hosszában kifeszítve a láncot, a homokpadon kívül horgonyozta le. Ily módon, mihelyt a tőke felemelkedik a homokpadról, a hajót el lehet húzatni egészen a mélyvízig. Mielőtt a dagály visszahúzódna, elég idő marad, hogy elérjék az öblöt, és a délután folyamán tüzetesen átnézzék a rakteret.

Éppen befejezték ezt a kurta haditanácsot, amikor megjött a dagály. A homokpad pillanatok alatt víz alá került.

Kongre, Carcante és vagy hat társuk hajóra is szállt, míg a többiek visszatértek a sziklafal tövébe.

Most már nem volt más hátra, mint várni. Attól tartottak leginkább, hogy mivel az emelkedő dagállyal együtt a tenger felől fújó szél gyakran megélnkül, a *Maule* még jobban belefűrődhat a homokpadba, amely a part felőli oldalon kifliszerűen behajlott. Mivel a hajó kis híján az állóvízben vesztegelt, előfordulhatott, hogy - ha tovább sodródik a part felé, akár csak egy fél kötélhosszal -, a tenger nem emelheti meg eléggé ahhoz, hogy kiszabaduljon fogságából.

Úgy tűnt azonban, hogy a körülmények kedveznek Kongre tervének. Az erősödő szél a déli oldalt fújta, s ez a *Maule* szabadulását segítette elő.

Kongre és a többiek a hajó orrában maradtak, mert annak előbb kellett vízre kerülnie, mint a tatnak. Ha a kétárbocos el tud fordulni a hajótőszarkon - ahogy joggal remélték -, akkor már csak a horgonyemelő csörlőt kellene forgatni, hogy az orrtőke a nyílt tenger felé forduljon, s ekkor, százölnyi hosszú lánca segítségével visszajuthat természetes közegébe.

Eközben a tengerszint lassacskán emelkedett. Néhány remegés jelezte, hogy a dagály megmozgatja a hajótestet. Az ár nyugodt tömegben nyomult előre, egyetlen bukóhullám sem törte meg a vízfelület simaságát. Kedvezőbb körülményeket kívánni sem lehetett volna.

Ha Kongre számára biztosnak tűnt is az, hogy sikerül kiszabadítania és a Franklin-öbölben biztonságba helyezni a kétárbocost, egy lehetőség mégis nyugtalanította. Vajon nem tört-e be a *Maule* törzsének bal oldala, az, amelyik a homokpadon feküdt, s amelyiket nem tudtak szemügyre venni? Ha ott léket kapott a hajó, nem lesz idő a ballaszt alatt megkeresni és

betömni a rést. A kétárbocos nem jut ki a magavájta gödörből, megtelik vízzel, és ott kell hagyni a hullámok kényére-kedvére, míg az első vihar végleg használhatatlanná nem teszi...

Ez komoly gond volt. Nem csoda, hogy Kongre és társai türelmetlenül figyelték a dagály emelkedését. Ha a burkolat valahol sérült, vagy ha baj lenne a tömítéssel, akkor a víz hamar betör a raktérbe, és a *Maule* fel sem bír egyenesedni.

De lassacskán megnyugodtak a kedélyek. Folytatódott a dagály. A hajótest merülése minden pillanatban mélyebb lett. A vízszint egyre emelkedett a hajó két oldalán, de a víz nem hatolt a goelet belsejébe. Néhány lökés jelezte, hogy a hajótörzs ép, s a hajóhíd is kezdett egyenesbe jönni.

- Nincs lék!... Nincs lék! - kiáltott fel Carcante.

- Figyelni a kötéldobra! - parancsolta Kongre.

A forgattyúk készen álltak. Az emberek csak a művelet megkezdését jelző parancsra vártak.

Kongre a csónakdaru fölött kihajolva figyelte a két és fél órája emelkedő dagályt. Az orrtőke lassan megmozdult, és a hajótő eleje már nem ért feneket. De a fartőke még mindig a homokba volt fúródva, és a kormánylapát akadt. Körülbelül fél óra hiányozhatott ahhoz, hogy a hátsó rész is szabaddá váljék.

Kongre ekkor meg akarta gyorsítani a manővert, és a hajó orrában maradva elkiáltotta magát:

- Fordulás!

A forgattyúkat oly hirtelen tekerték meg, hogy a lánc ugyan megfeszült, de az orrtőke nem fordult a nyílt tenger felé.

- Tarts ki! - kiáltotta Kongre.

Tartani lehetett tőle, hogy felszakad a horgony, s akkor nehéz lett volna újból leereszteni.

A kétárbocos teljesen egyenesbe jött, és sebtében átvizsgálva a rakteret, Carcante megbizonyosodhatott róla, hogy a víz nem tört be. Tehát, ha voltak is károk, legalább a burkolat nem sérült meg. Remélni lehetett, hogy a *Maule* nem sínylette meg sem a zátonyra futást, sem azt a tizenkét órát, melyet a homokpadon töltött. Ilyen körülmények között nem sokáig kell majd a Pingvin-öbölben időznie.

Délután berakodhatnak, s a hajó már másnap útra kész. Különben is ki kellett használniuk az időjárást. A szélirány kedvező volt, akár a Le Maire-szoroson készültek áthaladni, akár az Államok-sziget déli partja mentén az Atlanti-óceánra eljutni.

A dagálynak kilenc óra körül kellett tetőznie, s mint már említettük, a holdár soha nem igazán erős. De mivel a kétárbocos merülése nem volt túl mély, bízni lehetett benne, hogy el tud indulni a vízen.

Csakugyan, valamivel fél kilenc után a hátsó rész is emelkedni kezdett. A *Maule* a sérülés kockázata nélkül fordult meg a gerinc hátsó része körül a homokpadon, hiszen a tenger nyugodt volt.

Kongre, miután felmérte a helyzetet, úgy vélekedett, hogy jobb körülmények közt próbálkozhatnak meg ismét a láncvontatással. Parancsára emberei elkezdtek a hajó elfordítását, s vagy tizenkét ölnyi horgonylánc feltekerése után a *Maule* orra végre a nyílt tenger felé fordult. A vasmacska kitarzott. Ágai biztosan kapaszkodtak meg egy sziklarésben, és inkább kitortek volna, mintsem engedjenek a kötéldob húzóerejének.

- Rajta, fiúk! - kiáltotta Kongre.

S mindenki, még Carcante is, nekifeszült a forgattyúknak, miközben Kongre a tat oromzatán kihajolva figyelte a goelet hátsó részét. Néhány pillanatnyi bizonytalanság: a gerinc hátsó fele még mindig súrolta a homokot.

Nem csoda, hogy Kongrét és a többieket elfogta az aggodalom. A tenger már csak körülbelül húsz percig emelkedik, s addig ki kell szabadítani a *Maule*-t, különben a következő dagályig itt vesztegel. Márpedig a dagály tetőzési szintje két napon keresztül csak csökkenni fog, s csak negyvennyolc óra múlva emelkedik ismét.

Elérkezett az utolsó erőfeszítés ideje. Képzhető, milyen mérgesek - mit mérgesek - milyen dühösök voltak az emberek tehetetlenségükben! Itt van a lábuk alatt a vágyva vágyott hajó, amely a szabadságot és talán a büntetlenséget is jelenti számukra, és ők nem tudják leszakítani erről a homokpadról...

Micsoda szitkok, milyen káromkodások röpködtek - miközben a kötéldobnál lihegtek -, s majd megveszttek félelmükben, hogy eltörik vagy felszakad a horgony! Akkor meg kellene várniuk az esti dagályt, hogy újra kivessék ezt a horgonyt meg egy másikat is. De ki tudja, ugyanilyen kedvezőek lesznek-e a légköri viszonyok huszonnégy óra múlva is?

Valóban, északkeleten sűrű felhők kezdtek tornyosulni. Igaz, ha ott is maradnak, a hajó helyzete nem romlik, mivel a homokpadot a partvidék magas sziklafalai megvédik. De nem válik-e szilajabbá a tenger, nem végzi-e be a hullámverés azt, amit előző éjjel a zátonyra futás kezdett meg?

Ráadásul bármilyen gyengén fúj is ez az északkeleti szél, nem könnyíti éppen meg a hajózást a szorosban. Ahelyett, hogy hátszéllel suhanna, a *Maule* talán több napig is kénytelen lesz szorosan fűléssel járni, és a hajózásban a késedelem bármikor súlyos következményekkel járhat.

A dagály már majdnem teljesen tetőzött, néhány percen belül jön az apály. A homokpadot elborította a víz. Csak néhány szirt csúcsa meredt elő. A Szent Bertalan-fokról már nem is lehetett látni a földnyelvet. A fövényen az ár egy pillanatra elérte a legutóbbi dagálykor elöntött területet, de rögtön vissza is húzódt.

Nyilvánvaló volt, hogy a tenger hamarosan elkezd visszavonulni, és a sziklák ismét láthatóvá válnak a homokpad környékén.

Újabb szitkok hangzottak el. A halálra fáradt, kifulladásra jutott emberek már fel akarták adni a reménytelen vállalkozást.

Kongre vérben forgó szemmel, dühtől habzó szájjal rohant oda hozzájuk. Felkapott egy baltát, és azzal fenyegetőzött, hogy leüti azt, aki elhagyja a helyét; s mindenki tudta, hogy habozás nélkül megtenné.

Mindannyian nekiveselkedtek hát a forgattyúknak, és erőfeszítéseik hatására a lánccsatlósok feszültek, összerögzülve a lánccsatlósok részét.

Végül zaj hallatszott. A kötéldob csapóécke esett vissza a bevágásba. A kétárbocos kissé a tenger felé fordult. A kormányrúd mozgatható lett, vagyis a lapát fokozatosan kezdett kiszabadulni a homokból.

- Hurrá!... Hurrá! - kiáltottak az emberek, érezvén, hogy a *Maule* kiszabadult.

A hajótársak kicsúszott a hajótest vájta mélyedésből. A kötéldob forgása felgyorsult, s a horgonya által vontatott kétárbocos pár másodperc alatt a homokpadon kívül ringott a vízen.

Kongre azonnal a kormánykerékhez rohant. A lánc meglazult, a felszakadt horgonyt felcsör-lőzték. Már csak a zátonyok közti átjárón kellett végighajózni, hogy eljussanak a Franklin-öbölbe.

Kongre ekkor felhúzatta a nagy orrvitorlát, ennél többre nem volt szükség. A tenger ekkori állapotában mindenütt elég mély volt a víz. Fél óra múlva, miután megkerülte a partszakasz utolsó szikláit is, a kétárbocos lehorgonyzott a Pingvin-öbölben, két mérföldre a Szent Bertalan-fok csúcsától.

6. Az Elgor-öbölben

A vontatási hadművelet tehát fényesen sikerült, de még korántsem oldódott meg minden. A kétárbocos még a Szent Bertalan-fok e kis öblében sem érezhette magát teljes biztonságban. Túlságosan ki volt téve itt a nyílt tengeri hullámverésnek és az északnyugati szélviharoknak. A napéjegyenlőség nagy dagályai idején huszonnégy órát sem horgonyozhatott volna ezen a helyen.

Kongre jól tudta ezt, ezért az volt a szándéka, hogy kifut a tengerre, s az apályt kihasználva elindul a Le Maire-szoroson fölfelé.

Előtte azonban elengedhetetlen volt, hogy tüzetesen átvizsgálják a hajót, s belülről is ellenőrizzék a hajótest állapotát. Bár abban biztosak lehettek, hogy nem szivárog be a víz, elképzelhető volt, hogy ha nem is a hajóváz, de a bordázat megsérülhetett a zátonyra futáskor, s hogy el kellene végezni néhány javítást a rájuk váró hosszú út előtt.

Kongre azonnal munkába állította embereit, akik odébrakodták a ballasztot, amely egészen a bal és jobb oldali bordapántokig betöltötte a rakteret. A hajóból nem kellett kirakodniuk, s így sok fáradságot és főleg időt takaríthattak meg - különösen ez utóbbival kellett fukarul bánniuk -, tekintettel a *Maule* bizonytalan állapotára.

Először is a nehezéket alkotó ócskavasat a raktér elülső részéből a hátulsó felébe vitték, hogy megvizsgálhassák az egész elülső burkolatot.

Ezt az aprólékos vizsgálatot Kongre és Carcante végezte el egy Vargas nevű chilei segítségével, aki egykor hajóácsként dolgozott Valparaisóban, és ismerte a szakma minden csínját-bínját. Az orrtőke és az előárbocfészek között sehol sem letek károsodást. A bordapántokat, a bordázatot, a burkolatot jó állapotban találták; mivel réz csapszegekkel voltak rögzítve, nem sínylették meg a homokpaddal való ütközést.

Miután visszacipelték a nehezéket a hajó elejébe, a hajótörzs hátsó fertályát is rendben találták az előárboctól a főárbocig. A fedélzetoszlopok nem is hajlottak meg, nem is lazultak meg, s a középső feljáróhoz vezető létra sem mozdult el a helyéről.

Ezután hozzáláttak a raktér utolsó harmadának átvizsgálásához, egészen a fartőkéig.

Itt egy elég jelentős sérülést fedeztek fel. Lék ugyan nem keletkezett, de a bal oldali bordázat másfél méteres szakaszon beszakadt. Ezt a sérülést egy sziklával való összeütközés okozhatta, még mielőtt a hajó megfeneklett volna a homokpadon. Bár a bordázat nem engedett teljesen - a tömítőkóc is bent maradt a helyén, így a víz nem törhetett be a raktérbe -, azért a kár elég jelentős volt, hogy egy tengerész joggal aggódjék.

Mindenképpen ki kellett javítaniuk, mielőtt tengerre szállnak, mert a jármű így legfeljebb csak egy rövid, nyugodt időben megtett átkelésre lett volna alkalmas. Ez a javítás egyébként egy hétig is eltarthatott, feltéve, ha rendelkeznek a szükséges anyagokkal és szerszámokkal.

Mikor Kongre és társai látták, mihez kell tartaniuk magukat, a körülményeket tekintve indokolt szitokáradat lépett a vízre tételt ünneplő hurrá-hangulat helyébe. Használhatatlannak bizonyul tehát a kétárbocos?... Mégsem tudják elhagyni az Államok-szigetet?...

Kongre szólt közbe:

- A kár valóban súlyos... Mostani állapotában a *Maule* nem megbízható, viharos időben egyszerűen kettéhasadhatna... A csendes-óceáni szigetekig pedig több száz mérföldet kell hajózni!... Azt kockáztatnánk, hogy útközben elsüllyedünk. De ezt a sérülést ki lehet javítani, és ki is fogjuk javítani.

- Hol? - kérdezte az egyik chilei, nem is leplezve aggodalmát.

- Mindenesetre nem itt - jelentette ki egyik társa.

- Nem - felelte Kongre határozottan. - Az Elgor-öbölben.

Csakugyan a kétárbocos negyvennyolc óra alatt megteheti az öböl tartó utat. Csak a sziget partjai mentén kell haladnia, akár északi, akár déli irányban. Abban a barlangban, ahová a roncsokról származó zsákmányt rejtették, a hajóácsnak rendelkezésére állnak a javításhoz szükséges szerszámok és a faanyag. Ha két-három hetet ott kell vesztegelnie a *Maule*-nak, azon már nem múlik. Az enyhe évszak végéig még két hónap van hátra, és Kongre meg társai így legalább olyan hajó fedélzetén hagynák el az Államok-szigetet, amely a károk helyreállítása után teljes biztonságot nyújt.

Kongrénak amúgy is az volt a szándéka, hogy miután elhagyták a Szent Bertalan-fokot, töltsenek egy kis időt az Elgor-öbölben. Semmiképp sem akarta veszni hagyni a barlangban lévő rengeteg holmit, amelyet a torony építésének megkezdésekor dugott ott el a sziget másik végébe menekülő banda. Így hát tervében csak a hajó veszteglésének időtartama módosul: hosszabb lesz, mint szeretete volna...

Újra bizakodtak hát, és megkezdtek az előkészületeket, hogy már a másnapi dagálllyal ki tudjanak futni.

Ami a toronyörök jelenlétét illeti, ez nem nyugtalanította a kalózokat. Kongre pár szóban vázolta terveit:

- Még a goelett érkezése előtt elhatároztam - mondta Carcanténak -, hogy visszafoglalom az Elgor-öblöt, mielőtt egyedül lesznek. Szándékaim csak annyiban változtak, hogy nem a sziget belseje felől fogunk meglepetésszerűen rajtuk ütni, hanem egyszerűen kikötünk az öbölben, ahol gyanútlanul fogadnak majd bennünket, s akkor...

Carcante nem értette félre a mozdulatot, amellyel Kongre befejezte gondolatát. S valóban, e nyomorultnak minden esélye megvolt arra, hogy terve sikerüljön. Hacsak csoda nem történik, hogyan menekülhetne meg végzetétől Vásquez, Moriz és Felipe?...

A délutánt az indulás előkészületeinek szentelték. Kongre visszarakatta a nehezéket a helyére, majd az élelmiszer, fegyver és a Szent Bertalan-fokra magukkal hozott egyéb holmi berakodását irányította.

A rakodást gyorsan végrehajtották. Amióta eljöttek az Elgor-öbölből - idestova egy éve - Kongre és társai főként a készleteikből éltek, amelyek annyira megcsappantak, hogy a maradék kényelmesen elfért a hajó éléskamrájában. Az ágyneműt, a ruhákat, az edényt, az arany- és ezüstműt, a konyhában, a legénységi szálláson, a tatbástyán és a raktérben helyezték el, számolva az Elgor-öbölbeli barlangban tárolt holmikkal is.

Egyszóval, munkájukat oly szorgosan végezték, hogy délután négyre minden rakomány a fedélzetre került. A kétárbocos akár azonnal kifuthatott volna, de Kongrénak nem akaródzott éjszaka navigálnia a zátonyokkal tűzdelt parti vizeken. Még abban sem volt biztos, hogy a Le Maire-szoroson keresztül közelíti-e meg a San Juan-fokot. Ezt majd eldönti a széljárás. Ha dél felől fúj, akkor igen, ha viszont északról és nagyobb erősséggel, akkor nem. Ez esetben kedvezőbbnek látszott dél felől megkerülni a szigetet, így a *Maule* a part menti sziklafalak védelmében haladhatna. Egyébként akármelyik utat választják, az utazás - beleértve az éjszakai pihenőt is - becslése szerint nem tarthat tovább harminc óránál.

Az est leszálltával nem következett be semmiféle légköri változás. A lenyugvó napot nem fátyolozta köd, a víz és az ég olyan élesen elvált egymástól, hogy amikor a napkorong a láthatár mögé bukott, egy zöld sugár szelte át a levegőget.

Csendesnek ígérkezett az éjszaka; úgy is lett. Az emberek többsége a fedélzeten hált, némelyek a legénységi alvóban, mások a hajófenékben. Kongre Pailha kapitány kabinját foglalta el, mely a tisztí étkezőtől jobbra nyílt, Carcante pedig balra a másodtiszte.

Többször is felmentek a fedélzetre, a tengert és az eget fürkészték, tudni akarták, hogy a *Maule*-t még a dagály tetőzésekor sem fenyegeti semmilyen veszély, és misem késleltetheti a másnapi indulást.

A napfelkelte valóban csodálatos volt. Ezen a szélességi fokon ritkán kúszik fel a nap ilyen tiszta horizontra.

Kongre már korán hajnalban csónakba szállt és a partra evezett, majd a Szent Bertalan-fok csúcsához közel egy szűk vízmosást követve a sziklafal ormára kapaszkodott.

Ebből a magasságból tekintete a teljes körív háromnegyedében foghatta át a tengert. Csak keleten takarták el a kilátást a Szent Antal- és a Kempe-fok között emelkedő hegycsúcsok. Déli irányban a tenger nyugodt volt, de a szoros nyíltabb vizén a megélenkülő szél erősebb hullámokat támasztott.

Egyébként egy vitorla, egy füstpamacs sem tűnt fel a nyílt tengeren: valószínű volt, hogy a San Juan-fokig tartó kurta útján a *Maule* nem találkozik majd más hajóval.

Kongre azonnal döntött. Mivel joggal tartott az egyre erősödő széltől, s nem akarta kitenni a kétárbocost a szoros erős hullámainak - melyek mindig veszélyesek, mikor a tenger visszavonulóban van -, úgy határozott, hogy a sziget déli partja mentén közelíti meg az Elgor-öblöt, megkerülve a Kempe-, Webster-, Several- és Diegos-fokot. A távolság szempontjából egyébként mindegy volt, melyik utat választja.

Kongre leereszkedett a fővenyre, bement a barlangba, és meggyőződött róla, hogy nem felejtettek-e ott valamit. Semmi sem árulhatja már el tehát, hogy valaha is emberek jártak az Államok-sziget nyugati végében.

Hét óra múlt pár perccel: a kezdődő apály megkönnyíti a kihajózást az öbölből.

Hamar felszedték a horgonyt, majd felvonták az előkötél- és az orrvitorlát; ennek elegendőnek kellett lennie, hogy az északkeleti szélben kivezessék a *Maule*-t a homokpadok közül.

Kongre állt a kormányruznál, míg Carcante a hajó orrában ügyelt. Tíz perc sem kellett, hogy kijussanak a veszélyes zátonyok közül, s a kétárbocos hamarosan enyhén bukdácsolni, dülöngélni kezdett a nyílt tenger hullámain.

Kongre parancsára Carcante felhúzatta és beállította az előtörzs- és a trapéz alakú tatvitorlát - ez utóbbi a goelettek vitorlázatának fővitorlája -, majd az árboccsúcsra vonatta a derékvitorlát. Miután meghúzták a csücsök- és a kivonóköteleket, a *Maule* hátszéllal délnyugatnak vette az irányt, hogy megkerülje a Szent Bertalan-fok végén kinyúló földnyelvet.

A kétárbocos fél óra alatt megkerülte a fok szikláit. Ekkor széles ívben kelet felé fordult, hogy minél jobban a hátába kapja a szelet. Remekül haladt a sziget déli partjának védelmében, végig hárommérföldes távolságot tartva.

Kongre és Carcante immár elismerhették, hogy a *Maule* minden vitorlaállásban jól kezelhető, könnyű hajó. Bizonyos, hogy nyáridőben semmit sem kockáztatnak a Csendes-óceán vizein, ha majd maguk mögött hagyják a Magellán-szigettenger utolsó tagjait is.

Kongre talán még aznap este az Elgor-öböl bejáratához érkezhettek volna, de inkább valahol a part mentén megállva akarta bevárni, hogy a nap eltűnjön a láthatár mögött. Nem vont föl tehát minden vitorlát, nem használta sem az elősudar-vitorlát, sem a főárbc felső sudár-vitorláját, és megelégedett az öt-hat mérföldes átlagsebességgel.

Az első nap folyamán a *Maule* egyetlen hajóval sem találkozott, és az útnak körülbelül felét hagyva maga mögött sötétedéskor a Webster-foktól keletre vetett horgonyt.

A szigetnek ezen a részén óriási sziklák tornyosultak, és itt emelkedtek a legmagasabb szirtfalak. A kétárbcos a parttól egy kötélhosszra, a földnyelvtől védett öblöcskében horgonyzott le; egy naszád sem lehetett volna nagyobb biztonságban egy valódi kikötőben vagy dokkban. Kétségtelen, ha déli szél fúj, a *Maule* felettebb kiszolgáltatott helyzetbe került volna itt, ahol a tenger, ha felkorbácsolják a sarkvidéki viharok, éppen olyan haragos, mint a Horn-fok környékén.

Úgy tűnt azonban, hogy az idő nem változik, kitart az északkeleti szél, s Kongre és társai vállalkozását továbbra is szerencse kíséri.

A december 25-ről 26-ra virradó éjszaka a lehető legnyugodtabb volt. A szél este tíz óra felé elült, s csak a reggelre kelve, négy óra tájt támadt fel ismét.

A hajnal első fénysugarainak megjelenésekor Kongre kiadta az utasításokat a kifutásra. Újra fölvtették az éjszakára leeresztett vitorlákat. Miután a vasmacska a helyére került, a hajó elindult.

A Webster-fok körülbelül négy-öt mérföldre nyúlik be a tengerbe, észak-déli irányban. A kétárbcosnak tehát megközelítőleg húsz mérföldet kellett megtennie, hogy elérjen kelet felé a Several-földnyelvig húzódó parthoz.

Miután a part menti magas sziklafalaktól védett, békés vizekre ért, a *Maule* az előző napi körülmények között folytatta útját.

Mennyivel félelmetesebb és ijesztőbb volt ez a partvidék még a szorosnál is! Hatalmas, ingatag sziklatömbök heverték egymáson, sok helyütt egészen az árterületig beborították a fővenyt; előttük szélteben-hosszában sziklaszirtek feketélltek, melyek nemhogy egy kisebb hajó, de még egy csónak számára is lehetetlenné tették a kikötést. Sehol egy megközelíthető öböl, sehol egy homokpad, ahol ember partra léphetne! De vajon nem gigászi bástya volt ez, mely a sarkvidéki hatalmas hullámoktól megvédte az Államok-szigetet?

A kétárbcos közepes vitorlázattal szelte a vizet, hárommérföldnyire a parttól. Kongre, mivel nem ismerte ezt a partot, nem mert túl közel kerülni hozzá. Másrészt nem akarta nagy hullámvásznak kitenni a *Maule*-t, ezért igyekezett nyugodt vizeken maradni, s ilyen szélcsendet a parttól távolabb nem tapasztalt volna.

Tíz óra tájt, amikor a Blossom-öböl bejáratához érkeztek, mégsem tudták teljesen elkerülni a hullámvászt. A szárazföldbe mélyen benyúló öbölbe betörő szél nagy hullámokat vert, amelyek oldalba kapták a *Maule*-t; a hajó recsegett-ropogott. Kongre vitette a kétárbcost a széllel, hogy minél előbb megkerülje az öblöt keletről lezáró földnyelvet, majd a lehető legjobban szél mentén haladva, bal széllel a nyílt tenger felé fordult.

Kongre maga állt a kormányrúdnál, s míg a vitorlakivonó kötelek pattanásig feszültek, amennyire csak lehetett, szélirányban tartotta a hajót. Csak délután négy óra felé ítélte úgy, hogy a szél már eléggé segítségére volt ahhoz, hogy egyenesen haladva célba érhessenek. Ekkor hátszéllel kanyarodva elfordította a csücsökkötelet, majd végleg az Elgor-öböl felé

vette az irányt, miközben a Several-földnyelv négy mérföldnyire északnyugatra maradt mögöttük.

Ebből a távolságból szemmel tarthatták a partszakaszt, egészen a San Juan-fokig.

Ezzel egy időben a Diegos-földnyelv mögött feltűnt a világvégi világítótorony, amelyet Kongre most látott először. A Pailha kapitány kabinjában talált messzelátón keresztül még a körfolyosón álló toronyórt is ki tudta venni, aki a tengert figyelte. Mivel napnyugtáig még három óra volt hátra, a *Maule* minden bizonnyal még az est leszállta előtt horgonyt tud vetni.

Bizonyos, hogy a kétárbocos nem kerülhette el az örök figyelmét, s hogy jelenléte az Államok-sziget vizein nem maradhat észrevétlen. Amíg Vásquez és társai azt látták, hogy a nyílt tenger felé siet, nyilván úgy gondolták, hogy a Malvin-szigetek felé tart. De miután észrevették, hogy jobb széllel kezd hajózni, nem kételkedhettek benne, hogy úti célja az öböl.

Kongre számára egyébként nem volt túl fontos, hogy észrevették a *Maule*-t, sőt az sem, hogy észlelték kikötési szándékát. Ez mit sem változtatott tervein.

Legnagyobb meglepetésére az utolsó szakaszt is kedvező körülmények közt tették meg. A szél kissé keletebből fúj. A goelett bevont, lebegtetésre kész vitorlákkal közeledett, nem kellett irányt váltania, hogy megkerülje a Diegos-földnyelvet.

Ez igen szerencsés körülmény volt. A hajótörzs állapota miatt a *Maule* talán nem bírt volna ki több kanyart, s ki tudja, hogy célhozérésük előtt nem nyílik-e rajta lék.

Sőt ez be is következett. Mikor a *Maule* már csak kétföldnyire volt az öböltől, egy ember, aki a hajófenékből visszaroht a fedélzetre, s azt kiabálta, hogy a deszkázat hasadékán keresztül folyik be a víz.

A szivárgás a hajótestnek ugyanazon pontján volt, ahol egy szirt beszakította a hajó bordázatát. A deszkázat eddig ugyan kitartott, most azonban rés tátongott rajta, ha csak pár hüvelyki is.

Alapjában véve a kár nem volt jelentős. Miután a nehezeket elmozdítva hozzáférközött, Vargas könnyedén bedugta a léket egy kóctömítéssel.

De magától értetődött, hogy a sérült részt később gondosan meg kell javítani. A Szent Bertalan-foknál elszenvedett baleset utáni állapotában a goelett egyenesen a vesztébe rohan, ha kifut a Csendes-óceánra.

A *Maule* hat órakor ért másfél mérföldes távolságba az öböl bejáratától. Kongre ekkor bevonatta a felső vitorlákat, melyekre már nem volt szükség. Csak a derék-, a far- és a nagy orrvitorla maradt kibontva. Ezzel a vitorlázattal a *Maule* könnyedén befuthat az Elgor-öböl belső kikötőhelyére Kongre parancsnoksága alatt, hiszen ő - mint már mondtuk, úgy ismerte az utat, mint a tenyerét - akár révkalauznak is felcsaphatott volna.

Este fél hét felé vakító fénykéve vetült a tengerre. Most gyújtották meg a világítótorony lámpáit, s az első hajó, amelynek megvilágította útját az öblön keresztül, a kalózok kezére került chilei kétárbocos volt.

Hét óra körül járt az idő; a nap éppen lebukott az Államok-sziget magas hegycsúcsai mögé, amikor a *Maule* jobb kéz felől elhagyta a San Juan-fokot. Ott volt az öböl bejáratánál, ahová Kongre hátszéllel befutott.

A barlangok előtt elhaladva, Kongre és Carcante meggyőződhetett róla, hogy a nyílásokat láthatóan nem fedezték fel az eléjük halmozott kövek és a bozótfüggöny mögött. Semmi sem árulkodott arról, hogy jártak már ezen a környéken, így abban az állapotban találják majd a zsákmányt, ahogyan annak idején itt hagyták.

- Ennél jobb már nem is lehetne! - mondta Carcante Kongrénak, akivel a hajó tatjában álltak.

- Pedig lesz - felelte Kongre.

Húsz perc sem telt bele, s a *Maule* a horgonyzóhelyhez ért. Ebben a percben két ember „azonosította”, most ereszkedtek le a sziklaterasról a főenyre.

Felipe és Moriz volt az. Előkészítették a bárkát, hogy odaevezzenek a vitorláshoz.

Vásquez eközben az őrszobán teljesített szolgálatot.

Mire a kétárbocos az öblöcske közepére ért, derék- és tatvitorlája már be volt vonva, s végül Carcante bevonatta az orrvitorlát is.

Abban a pillanatban, amikor a horgonyt a vízbe engedték, Moriz és Felipe a *Maule* fedélzetére ugrott.

Kongre intett, s az elsőt azon nyomban fejbe vágta egy baltával, mire összeesett. Felipét ugyanabban a pillanatban két pisztolygolyó terítette le társa mellett. Mindketten azonnal meghaltak.

Az őrszoba egyik ablakán keresztül Vásquez hallotta a lövéseket és látta, hogyan gyilkolják le társait.

Tudta, ha elfogják, rá is ugyanaz a sors vár. Ezekről a gyilkosoktól nem remélhet irgalmat. Szegény Felipe, szegény Moriz; s ő semmit sem tehetett, hogy megmentse őket! Bénultan állt, elszörnyedve a pillanatok alatt végrehajtott iszonyú büntettől.

Döbbenetéből felocsúdva visszanyerte hidegvérét, és gyorsan felmérte a helyzetet. Mindenáron el kell rejtőznie a gonosztevők elől. Talán nem is tudnak létezéséről; az viszont feltehető volt, hogy a kikötési műveletek végeztével többeknek eszébe juthat felmenni a toronyba, alighanem azért, hogy kikapcsolják a világítást és megközelíthetlenné tegyék az öblöt.

Vásquez habozás nélkül kilépett az őrszobából, és lerohant a lépcsőn a földszinti lakóhelyiségbe.

Nem volt vesztegetni való ideje. Már hallatszott, hogy a bárkát a vízre teszik a kétárbocosról: a legénység néhány tagja hamarosan partra száll.

Vásquez két pisztolyt dugott az övébe, némi eleséget rakott egy zsákba, melyet a vállára vetett, majd kiment a helyiségből, leszaladt az épületet körülvevő töltésen, és anélkül, hogy észrevették volna, eltűnt a sötétben.

7. A barlang

Milyen borzalmas éjszaka várt a szerencsétlen Vásquezre, micsoda helyzetbe került! Szegény társait lemészárolták, tengerbe dobták, s a hullámok már a nyílt tenger felé sodorják tetejüküket!... Nem is gondolt rá, hogy ha nem ő lett volna őrségben, ugyanez a sors vár órá is. Csak odaveszett barátai jártak az eszében.

Szegény Mariz, szegény Felipe! - gondolta magában. - A legnagyobb bizalommal ajánlották föl segítségüket ezeknek a nyomorultaknak, s ők revolvergolyókkal feleltek nekik!... Soha nem látom már viszont őket... s ők sem látják viszont hazájukat, családjukat!... És Moriz felesége... két hónap múlva várja... ha majd megkapja a halálhírt!

Vásquez le volt sújtva. Őszintén szerette a két őrt, akiknek főnöke volt. Jó pár éve ismerte őket... Ő ajánlatta nekik, hogy szegődjenek el a világítótoronyba... s most egyedül maradt... teljesen egyedül!

De honnan jöhetett ez a kétárbocos, és miféle banditák alkotják legénységét? Milyen zászló alatt hajózik, és miért kötött ki az Elgor-öbölben? Ismerik tán a környéket? Mit akarnak itt?... Miért oltották el a világítótorony lámpáit, mihelyt partra szálltak?... Talán meg akarták akadályozni, hogy más hajó is befusson az öbölbe?...

Ezek a kérdések kergették egymást Vásquez agyában, de válaszolni nem tudott rájuk. Nem is gondolt a személyét fenyegető veszélyre. Pedig a zsványok hamarosan rá fognak jönni, hogy a szálláson három őr lakott... És akkor üldözőbe veszik a harmadikat... S vajon nem találják-e meg végül?

Az öböltől alig kétszáz lépésre lévő rejtkehelyéről Vásquez tisztán látta a lámpások imbolygó fényét, hol a kétárbocoson, hol a torony környékén, hol pedig a lakóhelyiség ablakán kiszűrődve bukkant fel. Azt is hallotta, hogyan szölongatják egymást az emberek, még hozzá az ő anyanyelvén. Honfitársai lettek volna, vagy ugyancsak spanyolul beszélő chileiek, peruiak, bolíviaiak, mexikóiak, netán inkább brazilok?

Végül tíz óra tájban kialudtak a fények, és semmilyen zaj nem törte meg többé az éjszaka csendjét.

Vásquez azonban nem maradhatott ezen a helyen. Ha felkel a nap, észreveszik. Mivel ezektől a gonosztevőktől nem várhatott kegyelmet, minél távolabbra kellett kerülnie tőlük.

De merre induljon? A sziget belseje felé, ahol viszonylagos biztonságban lehetne? Vagy inkább az öböl kijáratánál rejtőzzön el abban a reményben, hogy egy arra haladó hajó felveszi? De akár a sziget belsejébe, akár a partra megy, hogyan tudja fenntartani magát a váltás megérkezéséig? A magával hozott élelem hamar elfogy. Negyvennyolc órán belül semmi sem marad belőle. Hogyan pótolja? Még csak halászszerszáma sincs! És hogyan gondoskodjon tüzről? Vajon kénytelen lesz kagylón és rákon tengetni életét?

Végül erőt vett magán. Döntenie kellett, s úgy döntött: a San Juan-fok partján fogja eltölteni az éjszakát. Ha megvirrad majd meglátja, mit tehet.

Vásquez tehát elhagyta azt a helyet, ahonnan a kétárbocost figyelte. A hajóból már se hang, se fény nem szűrődött ki. A gonosztevők biztonságban érezték magukat az öbölben, aligha állítottak őrszemet a fedélzeten.

Vásquez az északi part mentén haladt, a sziklafalak lábánál. Csak a visszahúzódó hullámok csobbanását hallotta; néha felrikoltott egy-egy fészkére késve megtérő madár.

Tizenegy óra volt, amikor Vásquez megállapodott a fok csúcsánál. Itt a fővenyen nem talált más menedéket, mint egy szűk bemélyedést: itt maradt napkeltéig.

Mielőtt a nap fölbukkant volna a láthatáron, Vásquez leereszkedett a víz partjára, és meggyőződött róla, hogy sem a torony felől, sem a San Juan-fok kezdetétől a szirtfal fordulója mögül nem közeledik senki.

Az egész partszakasz kihalt volt az öböl mindkét oldalán. Nem mutatkozott egyetlen vízi jármű sem, pedig a kétárbocos legénységének most már kettő is rendelkezésére állt: a *Maule* csónakja és a toronyörök szolgálati bárkája.

A sziget körül a tengeren sem tűnt fel hajó.

Vásqueznek eszébe jutott, milyen veszélyes lesz ezentúl az Államok-sziget környékén hajózni, hiszen a világítótorony nem működik. Valóban, a nyílt tenger felől érkező hajóknak nem lesz támpontjuk a tájékozódáshoz. Abban a hitben, hogy az Elgor-öbölben segítségükre lesz a fény, nyugodtan folytatják majd útjukat nyugat felé, s így az a veszély fenyegeti őket, hogy a San Juan-fok és a Several-földnyelv körötti veszélyes partszakaszon hajótörést szenvedhetnek.

Eloltották a fényt a gazemberek! - dühöngött Vásquez. - S mivel nem áll érdekükben meggyújtani, nem is fogják meggyújtani.

A világítótorony fényének kialvása valóban nagyon súlyos következményekkel járhatott az erre hajózókra nézve, és szerencsétlenségükből a gazemberek még hasznot is húzhattak mindaddig, amíg az öbölben horgonyoztak. Még jelzőtüzekkel sem kell odacsalogatniuk senkit - ahogy korábban tették -, hiszen a hajók most már bizalommal, a világítótoronyra számítva jönnek.

Vásquez egy sziklatömbön ülve még egyszer végiggondolta az előző nap eseményeit. Figyelte, nem sodorja-e arrafelé az áramlat szerencsétlen társai tetemét... Nem, az árapály megtette a magáét, ők már biztosan valahol a tenger mélyén pihennek!

A helyzet teljes riasztó valóságában tárult fel előtte. Mit tehet? Semmit... semmit, csak a *Santa Fé* visszatértét várhatja. De még két hosszú hónapnak kell eltelnie, hogy az ágyúaszád, feltűnjön az Elgor-öböl előtti vizeken. Tegyük fel, hogy Vásquezt addig nem fedezik fel, de akkor is hogyan jut élelemhez? Menedéket még csak nyújt majd a sziklafal valamelyik barlangja, s a meleg évszak amúgy is eltart legalább a váltás megérkeztéig. Ellenben ha tél lenne, Vásquez nem állhatna ellen a fagynak, mely mínusz harminc-negyven fokig is süllyeszti a hőmérő higanyszálát. Megfagyna, még mielőtt az éhhalál utolérné.

Vásquez mindenekelőtt olyan helyet kezdett keresni, ahol meghúzhatja magát. A lakóhelyiség berendezése alapján a kalózok már minden bizonnyal rájöttek, hogy az őrszolgálatot hárman látták el. Kétségkívül meg akarnak majd szabadulni a harmadiktól is, aki kisiklott a kezük közül, és hamarosan keresni kezdik a San Juan-fok környékén.

Vásquez újra tettekkész volt. Az elkeseredés nem bénította meg ezt az edzett embert.

Rövid kutatás után felfedezett egy tíz láb mélységű, öt-hat láb széles, szűk nyílású üreget, közel a szirtfalnak a San Juan-fok fővenye felőli végéhez. Alját selymes homok borította; ide a víz a legnagyobb dagály idején sem csapott be, nem volt teljesen kitéve a nyílt tenger felől fújó szeleknek. Vásquez bemászott a mélyedésbe, s lerakta a lakóhelyiségből magával hozott holmit, a zsákjában található kevés élelmiszert. Ami az édesvizet illeti, egy a hóolvadás táplálta patakocska épp a sziklafal lábánál folyt az öböl felé, nem kell tehát szomjan vesznie.

Vásquez kétszersülttel és egy darab füstölt hússal csillapította éhségét. Mikor ki akart mászni, hogy enyhítsen szomjúságán, közeli zajra lett figyelmes, és megtorpant.

- Ők azok - gondolta.

Az üreg falához tapadva, ahonnan észrevétlenül maradvá láthatott ki, az öböl felé kukkantott.

Egy csónak haladt az áramlattal, négyen ültek benne. Ketten elől eveztek. A másik kettő - az egyik a kormányrudat tartotta - a hátsó végében ült.

A kétárbocos csónakja volt, nem a toronyörök bárkája.

- Mit keresnek itt? - töprengett Vásquez. - Talán engem keresnek. Ahogy a kétárbocos befutott az öbölbe, abból látszott, hogy ezek a hitvány alakok nem először járnak erre felé... Nem azért jöttek el idáig, hogy felderítsék a partot!... De ha nem engem akarnak a kezük közé kaparintani, akkor mi a céljuk?

Vásquez figyelte a csónakban ülő embereket. A kormánynál ülő férfit - a négy közül a legidősebbet - nézte a vezérüknek, s egyben a kétárbocos kapitányának. Az ő származását nem tudta megállapítani, de arctípusuk alapján úgy tűnt, hogy társai a dél-amerikai spanyol fajhoz tartoznak.

Ebben a percben a csónak már majdnem az öböl bejáratánál járt, melynek északi partját követte idáig; százlépésnyire lehetett a Vásquez rejtekhelyéül szolgáló üregtől. Vásquez nem vesztette szem elől őket.

A főnök intett, az evezők leálltak. A kormányrud elfordítása után a csónakot pusztá lendülete vitte partra.

A négy ember kiugrott a csónakból, miután egyikük leszúrta a kis horgonyt a homokba.

Vásquez ezután az alábbi beszélgetésnek volt fültanúja:

- Biztos, hogy itt van?

- Igen, ott a barlang, húsz lépésre a sziklafal kanyarulata előtt.

- Milyen szerencse, hogy a toronybeliek nem bukkantak rá!

- Sem azok, akik tizenöt hónapig itt dolgoztak az építkezésen!

- Túlságosan is el voltak foglalva az öbölben.

- Különben is, a nyílást olyan tökéletesen eltorlaszoltuk, hogy nehéz lett volna észrevenni.

- Gyerünk - szólt a főnök.

Két társával együtt keresztben fölment a fövényen, mely ezen a helyen száz lépés lehetett a szirtfal lábáig.

Rejtekhelyéről Vásquez továbbra is figyelte minden mozdulatukat, s közben hegyezte a fülét, hogy egy szó se kerülje el a figyelmét. A kalózok léptei alatt ropogtak a kagylóhéjak a homokban. De ez a zaj hamarosan megszűnt, és Vásquez már csak a csónak előtt járkáló embert látta.

- Van itt valahol egy barlangjuk - morfondírozott.

Vásquez számára most már nem volt kétséges, hogy a kétárbocossal kalózok érkeztek, egy rablóbanda, amely már a munkálatok megkezdése előtt megtelepedett a szigeten. Abban a barlangban rejtették hát el a zsákmányt?... Amelyet most talán a kétárbocos fedélzetére készültek szállítani?

Hirtelen eszébe ötlött, hogy ott élelmiszer-tartalékok is lehetnek, ami jól jönne neki. Lelkébe reménysugár költözött. Mihelyt a csónak visszaindul a horgonyzóhelyre, előbújik rejtekhelyéről, megkeresi a barlang bejáratát, behatol, és ott megtalálja mindazt, amire az ágyúaszád érkezéséig szüksége van!...

S ha néhány hétre biztosítva látja létfeltételeit, már csak azt kívánja, hogy ezek a nyomorultak ne tudják elhagyni a szigetet.

- Igen! Bárcsak itt lennének még, amikor megérkezik a *Santa Fé*. Lafayate kapitány majd elintézi őket.

De teljesülhet-e a kívánsága? Mindent összevetve Vásquez végül arra a következtetésre jutott, hogy a kétárbocos csak két-három napig vesztegel majd az Elgor-öbölben.

Felpakolják a barlangban tárolt rakományt, aztán mindörökre elhagyják az Államok-szigetet.

Vásquez hamarosan bizonyosságot nyert a dolog felől.

A három férfi egy órát töltött a barlangban, s azután ismét feltűnt a parton. Vásquez újból hallhatta rejtekhelyéről, miről is társalognak fennhangon sétálgatás közben; amit hallott, azt szinte rögtön saját javára fordíthatta.

- No! Ezek a jóemberek nem fosztottak ki minket!

- A *Maule* teljes rakománnyal indulhat majd útnak.

- És az egész útra elegendő élelemmel, ami kihúz minket a csávából!

- Valóban, a kétárbocos tartalékából aligha lett volna elég inni- és ennivalónk a csendes-óceáni szigetekig!

- Az ostobák! Tizenöt hónap alatt sem fedezték fel a kincseinket, s minket sem kutattak fel a Szent Bertalan-foknál!

- Háromszoros vivát jár nekik ezért! Kárba veszett fáradság lett volna a sziklákra csalogatni a hajókat, ha most minden zsákmány odavész.

E szavak hallatán, melyeken a gonosztevők teli torokból nevettek, Vásquez majd megpukkadt dühében, kis híján pisztolyt rántott, rájuk akart rontani, hogy mindhármuknak beveri a fejét. De türtőztette magát. Fontosabb volt, hogy egy szót se mulasszon el a beszélgetésből. Így tudta meg, hogy milyen alantas mesterséget űztek a zshiványok a szigetnek ezen a részén, és nem csodálkozott, amikor hozzátették:

- Ami pedig a híres-nevezetes világvégi világítótornyot illeti, most már kereshetik a kapitányok! Majd azt hiszik, megvakultak.

- És vakoskodva folytatják útjukat a sziget felé, ahol a hajóik azonnal szétzúzódnak a sziklákon.

- Remélem is, hogy a *Maule* indulása előtt egy-kettő hajótörést szenved a San Juan-fok szikláin! Roskadásig meg kell raknunk a kétárbocost, ha már az ördög a kezünkre játszotta!

- Hála legyen az ördögnek!... Csak úgy az ölünkbe pottyan a Szent Bertalan-foknál ez a jó kis hajó; a személyzet sehol, se kapitány, se matrózok, akiktől persze máskülönben megszabadultunk volna...

Így kerítette hát kézre a banda a *Maule* nevű kétárbocost a sziget nyugati csücskében, s így veszett oda a roncsfosztogatók mesterkedéseinek „köszönhetően” számos hajó mindenestül a sziget előtti szirteken.

- És most - kérdezte egyikük - mihez kezdünk, Kongre?

- Visszamegyünk a *Maule*-ra, Carcante - felelte Kongre, akiben Vásquez helyesen ismerte fel a bandavezért.

- Nem kezdjük el kirámolni a barlangot?

- Előbb ki kell javítanunk a rongálódásokat, s az biztos, hogy a javítások több hétig is eltarthatnak...

- Azért vigyünk magunkkal néhány szerszámot a csónakban - mondta Carcante.

- Helyes... de bármikor vissza is jöhetünk ide. Vargas mindent megtalál itt, ami a munkájához szükséges.

- Ne vesztegessük az időt - folytatta Carcante. - Mindjárt itt a dagály, ki kell használnunk.

- Rendben - felelte Kongre -, mihelyt rendbe tettük a kétárbocost, felrakodunk a fedélzetre. Nem kell félnünk, hogy kirabolnak bennünket.

- Hé, Kongre, ne feledkezzünk meg arról, hogy három toronyőr volt, s az egyik megszökött előlünk.

- Ez nem nyugtalanít különösebben, Carcante. Két napon belül éhen fog halni, hacsak meg nem él mohán és kagylón... Különben is újra eltorlaszoljuk a barlang bejáratát.

- Akárhogy is - szólt Carcante -, bosszantó, hogy a károkat kell javítgatnunk. A *Maule* akár holnap kifuthatott volna... Igaz, amíg itt vagyunk, partra vetődhet egy-két hajó, még hozzá anélkül, hogy az idecsalogatásával kellene vesződnünk... S ami a hajók számára elvész, az annál jobban jön nekünk!

Kongre és társai szerszámokat, deszkákat, a bordázat kijavításához szükséges fadarabokat hordtak ki a barlangból.

Majd miután gondosan álcázták a bejáratot, visszamentek a csónakhoz, és éppen akkor ültek be, amikor a dagály elérte az öblöt.

A jármű azonnal elvált a parttól, majd az erőteljes evezőcsapásoknak köszönhetően hamarosan eltűnt a part egyik kiszögellése mögött.

Amikor már nem kellett attól tartania, hogy észreveszik, Vásquez visszatért a partra. Most már mindent tudott, amit tudnia kellett, többek között két különösen fontos dolgot: először is azt, hogy több hétre elegendő élelmiszerhez juthat, másodsor pedig, hogy a kétárbocos sérült, és kijavításához legalább két hétre van szükség, talán többre is, bár aligha olyan hosszú időre, hogy még az ágyúaszád visszatértekor is az öbölben vesztegeljen.

S hogyan is gondolhatott volna Vásquez arra, hogy késleltesse az indulást, ha majd a hajó kifutásra kész lesz?... Persze, ha a San Juan-fokhoz közel haladna el egy hajó, jeleket adna le neki... ha szükséges, a tengerbe vetné magát, és odaúszna... Mihelyt a fedélzeten van, elmondja a kapitánynak, mi a helyzet... S ha a kapitány kellő számú legénységgel rendelkezik, nyilván habozás nélkül behajózik az Elgor-öbölbe, és birtokba veszi a kétárbocost... Ha a zsványok erre a sziget belsejébe menekülnének, többé nem tudnának kijönni... és a *Santa Fé* visszatértekor Lafayate kapitány mind egy szálíg elfogná vagy elpusztítatná ezeket a banditákat!... De feltűnik-e hajó a San Juan-fok láthatárán?... S még ha jön is, észreveszi-e Vásquez jelzéseit?...

Saját személyét illetően Vásquez egyébként nem aggódott, bár ennek a Kongrénak semmi kétsége sem volt a harmadik ór létezéséről, de ha kutatnak is utána, ő tudja, hogyan kerülje el őket. Pillanatnyilag azt kellett sürgősen megtudnia, hogy tud-e szerezni elég élelmet az ágyúaszád megérkeztéig, ezért késlekedés nélkül a barlang felé vette útját.

8. Javítják a *Maule*-t

Kongre és társai egy percet sem vesztve láttak neki, hogy kijavítsák a kétárbocost és előkészítsék a hosszú csendes-óceáni útra, hogy felrakodják rá a barlangban tárolt összes holmit, és minél előbb kifussanak a tengerre.

A *Maule* hajótestének kijavítása nem tűnt éppen gyerekjátéknak. De Vargas, a hajóács ismerte mestersége minden csínját-bínját, sem szerszámban, sem anyagban nem szenvedett hiányt, és nyugodt körülmények között végezhetette munkáját.

Elsősorban is el kellett távolítani a ballasztot, majd kivontatni a hajót a partra, hogy ott a jobb oldalára döntve kívülről végezhesék el a javítást, kicseréljék a sérült bordákat és burkolatot.

Mindez jó ideig eltarthat, de ideje bőven volt Kongrénak, mivel azzal számolt, hogy a nyári időszak eltart még két bő hónapig.

Ami a váltás megérkezését illeti, tudta mihez tartsa magát.

A lakóhelyiségben talált toronymaplóból mindent megtudott, ami fontos lehetett: mivel a váltás háromhavonta érkezik, a *Santa Fé* ágyúnaszád nem tér vissza az Elgor-öbölbe március első napjai előtt, márpedig ekkor még csak december végét írták.

A naplóban megtalálta a három toronyőr, Moriz, Felipe és Vásquez nevét is. A szoba elrendezése egyébként is arra engedett következtetni, hogy három ember lakta. Az egyik őr tehát elkerülte társai szomorú sorsát. Hol bújhatott meg? Mint tudjuk, Kongre nem sokat törődött vele. Egyedül, utánpótlás nélkül a szökevény hamarosan éhen pusztul.

Ha nem is sürgette őket az idő a kétárbocos javításainak elvégzésében, számolni kellett a késleltető tényezőkkel is; s valóban, már az elején félbe kellett szakítani a megkezdett munkálatokat.

Éppen befejezték a *Maule* kirakodását, és Kongre úgy határozott, hogy másnap oldalára döntik, amikor a *január* 3-ról 4-re virradó éjszaka hirtelen légköri változás történt.

Ezen az éjjelen felhőtömegek torlódtak össze a déli láthatáron. Miközben a hőmérséklet elérte a tizenhat fokot, a légnyomás hirtelen leesett. Villámok hasították az eget. Mindenfelé csapkodott a mennykő. A szél iszonyatosan tombolt; a tenger magasan átcsapott a szirtek felett és a sziklafalnak rontott. Még szerencse, hogy a *Maule* a délkeleti szelektől jól védett Elgor-öbölben horgonyzott. Ilyen időben még egy nagyobb tonnatartalmú vitorlás vagy gőzös is nekicsapódott volna a part menti szikláknak, hát még az olyan kisméretű hajók, mint a *Maule*.

A heves szélroham úgy felkorbácsolta az óceánt, hogy a hullámverés az öbölbe is betört. A dagály tetőzésekor a víz felemelkedett a sziklafalak lábáig, és az erődítmény alatti homokos partot teljesen ellepte a víz. A hullámok kicsaptak egészen az örök szállásáig, és szétporló tajtékjuk a fél mérföldre fekvő kis bükkerdőt is elérte.

Kongre és társai hatalmas erőfeszítéssel próbálták lehorgonyozva tartani a hajót. A *Maule* többször is elszabadult horgonyáról, és majdnem a sziklafalnak csapódott. Erősítésképpen egy második horgonyt is le kellett engedniük, villa alakban keresztezve az elsővel. Két alkalommal is épp csak egy hajszál választotta el őket a katasztrófától.

Eközben, bár éjjel-nappal ügyeltek a *Maule*-ra, a banda bevette magát a lakóépületbe, ahol mit sem kellett tartaniuk az ítéletidőtől. Átvitték a kajütök és a legénységi háló ágyneműit, hely is akadt tizenöt ember számára. Soha nem volt még ilyen előkelő szállásuk, mióta az Államok-szigeten éltek.

Ami az élelmiszert illeti, nem kellett aggódniuk. A torony raktárkészlete akkor is bőven elég lett volna, ha kétszer ennyi éhes szájat kell táplálni. Szükség esetén különben még a barlangban hagyott tartalékokat is elhozhatták volna. Mindent egybevetve, a kétárbocos élelmiszerellátása biztosítva volt egy hosszú csendes-óceáni útra is.

A rossz idő *január 12-ig* tartott, s csak a *13-ra* virradó éjszaka szűnt meg. Egy egész hét odaveszett, hiszen dolgozni lehetetlen volt. Kongre még a ballaszt egy részét is jobbnak látta visszaszállítani a hajóra, amelyet úgy dobáltak a hullámok, mintha könnyű csónak volna. Azért is keményen meg kellett küzdeniük, hogy távol tartsák a víz alatti szirtektől, melyek éppúgy felsérthették volna az oldalát, mint az Elgor-öböl bejáratánál.

Ezen az éjszakán megfordult a szél, és hirtelen nyugat-délnyugatra váltott. A Szent Bertalan-foknál kezdett erősen háborogni a tenger, mert háromreffes szél fúj... Ha a *Maule* még mindig a fok öblében horgonyoz, kétségkívül szétroncsolódik.

Ezen a héten egy hajó haladt el az Államok-sziget mellett. Nappal történt - tehát nem kellett a toronyra hagyatkoznia -, így nem vehette észre, hogy nem égett napnyugta és napkelte között. Észak-kelet felől érkezett, és csökkentett vitorlázattal tért be a Le Maire-szorosba; csonkarúdján a francia zászló lobogott.

Egyébként három mérföldre haladt el a szárazföldtől, úgyhogy messzelátóra volt szükség, hogy megállapítsák nemzetiségét. Ha tehát Vásquez küldött is jelzéseket a San Juan-foktól, azokat nem vehették és nem is vették észre, különben egy francia kapitány nem habozott volna csónakot küldeni egy hajótöröttért.

13-án reggel ismét kirakodták az ócskavas-nehezéket, s az ártéren kívül, a homokparton halmozták fel. A rakert itt alaposabban át tudták vizsgálni, mint a Szent Bertalan-foknál. A hajóács kijelentette, hogy a károk súlyosabbak a feltételezettnél. A *Maule*-t nagyon megviselte útja, melynek során kemény hullámzással kellett megküzdenie. Ekkor támadt ez a lék a farban. Nyilvánvaló, hogy a hajó nem folytathatta volna útját az Elgor-öblön túl. Ideje volt hát szárazra vontatni, hogy kicseréljenek két bordapántot, három bordát, és vagy hat láb hosszan a burkolatot is.

Mint tudjuk, a barlangban összegyűjtött mindenféle-fajta holminak köszönhetően anyagban nem volt hiány. Vargas hajóács biztos volt benne, hogy társai segítségével el tudja végezni a rá váró feladatot. Ha nem jár sikerrel, ha nem javítják meg tökéletesen, a *Maule* nem merészkedhet ki a Csendes-óceánra. Nagy szerencsájuknek tarthatták egyébként, hogy a két árbocot, a vitorlázatot és a kötélzetet nem érte semmilyen károsodás.

Először is a homokra kellett vontatni a kétárbocost, hogy a jobb oldalára dönthessék. Elég nagy teljesítményű szerkezetek híján ezt csak dagálykor végezheték el. Emiatt újabb két nap veszett kárba, mert ki kellett várniuk az újholdkor fellépő nagydagályt; csak akkor tudták elég magasra vontatni a hajót a parton ahhoz, hogy szárazon maradjon az egész holdhónapban.

Kongre és Carcante kihasználták a késedelmet, és visszatértek a barlanghoz - ezúttal a toronyörök bérkáján, amely nagyobb volt a *Maule* csónakjánál. A rabolt értéktárgyak egy részét, az aranyat és ezüstöt, az ékszereket és más értékes holmit akarták átszállítani az épület raktárába.

A bárka *január 14-én* délelőtt indult útnak. Az apály már két órája tartott; a délutáni dagállyal készültek visszatérni.

Az idő elég szép volt. A nap sugarai áttörtek a könnyű déli szél hajtotta felhőszőnyegen.

Indulás előtt, mint mindennap, Carcante felment a torony körfolyosójára, hogy szemügyre vegye a láthatárt. A nyílt tenger kihalt volt, egyetlen hajót sem lehetett látni, még a pecsera indiánok bárkáit sem, amelyek pedig gyakran elkalandoztak egészen a New Year-szigetek keleti vizeiig is.

Ameddig a szem ellátott, a sziget is kihaltak rémlett.

Miközben a bárka vitette magát az áramlattal, Kongre figyelmesen szemlélte az öböl két partját. Vajon hol lehet az a harmadik toronyőr, aki megmenekült a mézszárlástól? Bár a dolog nem adott okot nyugtalanságra, szívesebben vette volna, ha megszabadulhat tőle, és alkalomadtán meg is teszi.

A partvidék ugyanolyan kihalt volt, mint az öböl. Csak a sziklafalon fészkelő madarak ezreinek szárnyzuhogása, rikácsolása tanúskodott életről.

Tizenegy óra tájt a bárka kikötött a barlangnál; útját nemcsak az apály, hanem a szél is segítette.

Kongre és Carcante kiszállt, őrségben hagyta két emberét, ők pedig bementek a barlangba, ahonnan fél óra múlva bukkantak elő ismét.

Úgy tűnt, hogy a dolgok ugyanabban az állapotban vannak, ahogy otthagyták őket. Igaz, olyan összevisszaságban heverték ott különféle tárgyak, hogy még egy lámpás fényénél sem állapíthatták volna meg, hiányzik-e valami.

Kongre és társa két gondosan lezárt ládát hozott ki, ezek egy angol háromárbcos hajótörésből származtak, s jelentős mennyiségű aranypénzt és drágakövet tartalmaztak. A bárkára vitték őket, és már induláshoz készülődtek, amikor Kongre kijelentette, hogy a San Juan-fokhoz akar menni. Onnan északi és déli irányban is áttekinthetné a partszakaszt.

Carcante és Kongre felmászott tehát a sziklafalra, és leereszkedett a fok legvégéig.

A tekintet innen egyik irányban hátranézve, a Le Maire-szoros felé kirajzolódó, körülbelül két mérföld kiterjedésű partszakaszt fogta be; a másik oldalon a Several-fokig lehetett ellátni.

- Senki - mondta Carcante.

- Úgy van... senki! - felelte Kongre.

Mindketten visszatértek hát a bárkához, s mivel megkezdődött a dagály, az áramlattal vitették magukat. Három órára vissza is értek az Elgor-öböl kikötőjébe.

Két nappal később, *16-án* délelőtt Kongre és társai nekiláttak a *Maule* partra vontatásának. A dagálynak tizenegy óra felé kellett tetőznie, ehhez igazodva tettek meg minden előkészületet. A szárazföldre vittek egy hajókötelet, hogy azzal vontassák a fővenyre a kétárbcost, mihelyt a vízszint eléri a megfelelő magasságot.

A művelet önmagában nem ígérkezett sem nehéznek, sem veszélyesnek, hiszen a dagálynak kellett elvégeznie a munka oroslánrészét.

Mikor a tengerszint változása elérte a holtponthoz, meghúzták a sodronykötelet, és a *Maule*-t a fővenytől a lehető legtávolabbra vontatták.

Már csak az apályt kellett megvárni. Egy óra tájban előbújtak a víz alól a sziklafalhoz legközelebb eső szirtek, s a *Maule* tőkéje homokot ért. Három órakor már teljesen szárazon volt, jobb oldalára dőlve.

Nekiláthattak hát a munkának. Csak néhány órára lesznek kénytelenek minden nap felfüggeszteni a munkálatokat, mivel a kétárbocost nem lehetett egészen a sziklafal lábához vontatni, ezért a dagály visszatérével a víz megemeli a hajót. Másrészt mivel ettől a naptól fogva a vízszint egyre alacsonyabbá válik, a tétlenség órái is fokozatosan lerövidülnek, és két héten keresztül a munkát megszakítás nélkül lehet folytatni.

A hajóács munkához látott. Bár a banda pecsera tagjaira nem számíthatott, a többiek azonban - Kongrét és Carcantét is beleértve - készek voltak a segítségére sietni.

A hajóburkolat megrongálódott részét könnyen eltávolították, miután megszabadították a rézlemezekről. Így hozzáférhetővé váltak a helyettesítendő bordák és bordapántok. A barlangból hozott faanyag - deszka és könyökfa - elegendőnek látszott, így nem kellett kivágni, feldarabolni és felfűrészelni egyetlen fát sem a bükkerdőben, s ezzel nagy munkát takaríthattak meg.

A következő két hétben Vargas és a többiek jó munkát végeztek, kedvezett nekik a mindvégig kellemes időjárás. A legtöbb nehézséget az okozta, hogyan távolítsák el a kicserélendő bordapántokat és bordákat. Ezeket réz csapszegek rögzítették tölgyfaékekkel megerősítve. Alig tudták szétszedni; kétségtelen, hogy a *Maule* Valparaiso egyik legjobb sólyáján készült. Vargasnak nem kis nehézségekkel kellett megküzdenie munkájának kezdetén, s a barlangból hozott szerszámok nélkül bizony aligha jutott volna az egyről a kettőre.

Magától értetődik, hogy az első napokban a tenger tetőzésekor meg kellett szakítani a munkálatokat. Később a dagály annyira gyenge lett, hogy alig érte el a homokpart lejtőjének alját. A hajótó már nem ért vizet, ezért a hajótest belsejében is lehetett dolgozni. A legfontosabb az volt, hogy legalább a burkolat visszakerüljön a helyére, mire a tengerár ismét megélnékül.

Óvatosságból - anélkül, hogy a rézlemez burkolatot eltávolította volna - Kongre újratömette a merülési vonal alatti bordák réseit. A roncsok között talált kátránnyal és kóccal újították fel a tömítést.

A műveletet ilyen körülmények között, szinte megszakítás nélkül végezték január végéig. Az időjárás végig kedvező volt. Időnként ugyan eleredt a - ha nem is többnapos, de - többórás, néha szakadó eső, de igazából soha nem bizonyult tartósnak.

Ebben az időszakban két hajó tűnt fel az Államok-sziget környékén.

Az első egy angol gőzös volt, amely - a Csendes-óceán felől jövet, a Le Maire-szoroson áthajózva - északkelet felé távolodott, valószínűleg egy európai kikötő felé vett irányt. Napközben haladt el a San Juan-fok magasságában. Napkelte után bukkant fel, és napnyugta előtt már el is tűnt a láthatáron. Kapitánya tehát nem vehette észre, hogy a torony nem világít.

A másik hajó egy nagy háromárbocos volt, melynek nem lehetett megállapítani a nemzetiségét. Esteledett, amikor feltűnt a San Juan-fok magasságában, és a sziget keleti partja mentén haladt a Several-földnyelvig. Carcante, aki az őrszobán ügyelt, csak a hajó jobb oldali zöld fényét látta. A vitorlás kapitánya és legénysége talán több hónapja úton volt, s akkor nem lehetett róla tudomásuk, hogy a torony építkezése már befejeződött.

Ez a háromárbocos elég közel haladt a part mentén ahhoz, hogy észrevehesse az onnan jövő fényjeleket, például a fok végében gyújtott tüzet. Vajon Vásquez megpróbálta-e felhívni magára a figyelmüket?... Akárhogy is történt, napfelkeltére a hajó már eltűnt a déli vizeken.

Néhány más vitorlást és gőzhajót is észleltek a horizonton, amelyek valószínűleg a Malvin-szigetek felé tartottak. Ezek nem is törődtek az Államok-szigettel.

Január hó utolsó napján, a telihold erős dagályai idején az időjárás gyökeresen megváltozott. A szél keletire fordult, és egyenesen az Elgor-öböl bejáratát ostromolta.

A javítási munkálatokat ugyan nem fejezték be teljesen, a már kicserélt bordák, bordapántok és a burkolat szerencsére vízhatlanná tették a *Maule* törzsét. Nem kellett már attól tartani, hogy víz jut be a raktérbe.

Ennek annál is inkább örülhettek, mert a tetőzés előtt álló dagály negyvennyolc órán keresztül emelkedett a hajótest mentén, és felállította a goettet, de azért a tőke benne maradt a parti homokban.

Kongrénak és társainak nagyon elővigyázatosnak kellett lenniük, nehogy egy újabb sérülés tovább késleltesse indulásukat. Rendkívül szerencsés körülmény volt, hogy a kétárbocos feneke fogva maradt. Elég hirtelen fordult át, de nem fenyegette az a veszély, hogy neki-csapódik az öböl szikláinak.

Február másodiktól különben csökkent a dagályszint, és a *Maule* ismét beágyazódott a homokba. Ekkor végezték el a tömitést a merülési szint felett, és napkeltétől napnyugtáig hallatszott a fakalapácsok kopácsolása.

Ha valami hátráltathatta a *Maule* indulását, az nem a rakománya volt. A bárka szaporán járt a barlanghoz azokkal az emberekkel, akikre Vargasnak nem volt szüksége. Egyszer Kongre, másszor Carcante kíséerte őket.

Minden útjuk alkalmával magukkal hoztak valamit a bárkán, a kétárbocos rakterébe szánt holmiból. Mindezt átmenetileg a torony raktárában helyezték el. Így a berakodást könnyebben, szervezettebben bonyolíthatják majd le, mint a barlang előtt, az öböl bejáratánál, ahol a műveletet megnehezíthette volna a rossz idő. A San Juan-fok partszakaszán az egyedüli védett hely a torony melletti kis öböl volt.

Még néhány nap, és a javítások befejeztével a *Maule* indulásra kész lesz, be lehet rakodni a zsákmányt.

Valóban, *12-én* már az utolsó tömitéseket újították fel a hajóhídon és a *Maule* törzsén. Még arra is volt érkezésük, hogy orrától tatjáig, átfessék a *Maule*-t a hajóroncsokban talált festékekkel. Kongre arra használta fel az alkalmat, hogy átkeresztelje a kétárbocost, amely másodtisztje tiszteletére a *Carcante* nevet kapta. Nem feledkezett meg a kötélzet ellenőrzéséről sem, s néhány kisebb javítást eszközölt a vitorlázaton amely egyébként vadonatúj lehetett, amikor a kétárbocos elhagyta Valparaiso kikötőjét.

A *Maule* tehát már *február 12-én* újra az öbölben horgonyozhatott volna, és nekikezdhetek volna a rakodásnak, de Kongre és társai nagy bosszúságára, akik már alig várták, hogy elhagyassák az Államok-szigetet, meg kellett várniuk a legközelebbi újholdkor érkező dagályt, hogy a hajót ismét tengerre bocsáthassák.

Ez a dagály *február 14-én* állt be. Aznap a hajótó kiemelkedett a főveny homokjába vajúdott mélyedésből, és a kétárbocos könnyedén átsiklott a mély vízbe. Nem maradt más hátra, mint a berakodás.

Hacsak valami közbe nem jön, a *Carcante* néhány napon belül kifuthat az Elgor-öbölből a nyílt tengerre, átjuthat a Le Maire-szoroson, s délnyugat felé fordulva teljes sebességgel a Csendes-óceán felé veheti útját.

9. Vásquez

Mióta a kétárbocos megérkezett az Elgor-öbölbe, Vásquez a San Juan-fok partvidékén élt, amelytől nem is akart eltávolodni. Ha egy hajó be akar futni az Elgor-öbölbe, innen mindjárt jelezhet neki.

Fölvették a fedélzetre, ő figyelmeztetné a kapitányt, milyen veszély fenyegeti, ha a torony felé megy, elmondaná neki, hogy egy rablóbanda a hatalmába kerítette, s ha a kapitánynak nincs akkora legénysége, hogy fogságba ejtse vagy a sziget belsejébe kergesse őket, még mindig maradna ideje, hogy visszaforduljon a nyílt tengerre.

De nagyon kicsi a valószínűsége, hogy ez a lehetőség valóra válik, és miért is futna be bárki a hajósok által kevésbé ismert Elgor-öbölbe, hacsak nem kényszerítik?

A legszerencsésebb pedig az lett volna, ha ez a hajó a csupán pár napos útra eső Malvin-szigetek felé tart, hiszen így sürgősen értesíteni lehetne az angol hatóságokat az Államok-szigeten lejátszódott eseményekről. Egy hadihajó tüstént az Elgor-öbölbe sietne, mielőtt még a *Maule* kifut: mind egy szálig leszámolhatna Kongréval és embereivel, majd segítene újra működésbe hozni a világítótornyot.

Vagy mégiscsak meg kell várnom a *Santa Fé* visszatértét?... - töprengett Vásquez. - Két hónap!... Akkorra már a kétárbocos messze jár... s a csendes-óceáni szigetek közt bottal üthetjük a nyomát...

A derék Vásquez, mint látjuk, most sem magával törődött. Még mindig a kegyetlenül legyilkolt társai emléke járt a fejében; arra gondolt, hogy ha a zsványok elmennek a szigetről, talán büntetlen marad gaztettük, s arra, hogy milyen súlyos veszély fenyegeti a világvégi világítótorony fényének kihunyása óta az erre hajózókat.

A kalózok barlangjában tett látogatása óta, egyébként - feltéve, ha rejtekhelyét fel nem fedezik - Vásquez biztonságban érezte magát ellátását illetően is.

A tágas barlang mélyen benyúlt a sziklafalba. A banda itt húzta meg magát több éven keresztül. Itt halmozták fel a parton apálykor összeszedett aranyat, ezüstöt és egyéb értéktárgyakat. Sőt, Kongre és társai hónapokig éltek itt, eleinte abból a tartalékból, amit partraszálláskor magukkal hoztak, aztán a sok-sok, nemegyszer általuk előidézett hajótörésekből származó készletekből.

Vásquez csak a legszükségesebbet vette magához a készletből, nehogy Kongre és a többiek észrevegyenek valamit: egy kis láda kétszersültet, egy hordócska szárított húst, egy spirituszfőzöt, mellyel tüzet gyújthat, egy forralókannát, egy bögrét, egy gyapjútakarót, egy váltás inget és harisnyát, egy vízhatlan köpenyt, két pisztolyt húsz tölténnyel, egy tűzszerszámot és taplót, egy lámpást. Elvett két font pipadohányt is. Egyébként a kihallgatott beszélgetések alapján úgy vélte, hogy a kétárbocos javítása hetekig is eltarthat, így még lesz alkalma felújítani készleteit.

El kell mondanunk, hogy elővigyázatosságból - mivel a szűk üreget túl közelinek találta a barlanghoz; és félt, hogy fölfedezik - biztonságosabb és távolabbra eső rejtekhely után nézett.

Ötszáz lépéssel odébb, a San Juan-fokon túl, a szoros melletti partszakaszon találta meg, amit keresett. A szirtfalnak támaszkodó két magas szikla között nyílt egy barlang, melynek bejárata észrevehetetlen volt. Hogy bejusson, a két szikla között kellett átcusszannia; ez az átjáró szinte elveszett a sziklatömbök közt. Dagálykor a tenger majdnem a sziklák lábáig elért, de

sohasem volt olyan magas, hogy elöntse ezt a barlangot, melynek finom homokjába nem keveredtek kagylóhéjak, és amely egyáltalán nem nedvesedett.

Százszor is elmehetett volna ez előtt a barlang előtt az ember, s még csak nem is gyaníthatta létezését. Pár nappal korábban Vásquez is csak véletlenül bukkant rá.

Ide helyezte el tehát azokat a használati tárgyakat, amelyeket a kalózok barlangjából hozott el.

Kongre, Carcante és a többiek egyébként ritkán fordultak meg ezen a partszakaszon. Vásquez csak egyszer látta őket a San Juan-fok csúcsánál, miután másodszor látogatták meg a barlangot: ő a sziklák közé guggolva észrevétlen maradt.

Felesleges hozzátenni, hogy soha nem merészkedett ki aprólékos elővigyázatossági intézkedések megtétele nélkül; akkor is inkább este, főleg azért, hogy a barlangba menjen. Mielőtt megkerülte volna az öböl bejáratánál a sziklafal kiszögellését, mindig megbizonyosodott arról, hogy sem csónak, sem bárka nincs a part mentén kikötve.

Magányában végtelennek tűnt számára az idő, és fájdalmas emlékek kísértették újra meg újra: a vérfürdő, amelytől megmenekült; Felipe és Moriz, holtan összerogyva a gyilkos merénnytől. Ellenállhatatlan vágyat érzett, hogy találkozzék a bandavezérrel, és sajátkezűleg bosszulja meg szerencsétlen társai halálát.

- Nem!... Nem!... - ismételte. - Előbb-utóbb úgyis megbűnhődnek!... Isten nem engedi, hogy megmeneküljenek a büntetés elől... Életükkel fognak fizetni gaztetteikért!...

Arról meg is feledkezett, hogy a saját élete sem ér két garast, amíg a kétárbocos az öbölben horgonyoz.

- Vagyis hát... - háborgott - maradjanak csak a nyomorultak! Itt kell lenniük, amikor a *Santa Fé* visszatér... ó, csak adná az Ég, hogy ne tudjanak elmenni!...

Vajon teljesül-e a kívánsága? Még több mint három hétnek kell eltelnie, mire az ágyúaszád feltűnik a sziget parti vizein!...

Másfelől Vásquezet meglepte, hogy a kétárbocos ennyi ideig vesztegel az öbölben. Olyan súlyosak lennének tehát a sérülései, hogy egy hónap sem volt elég a kijavításukra? Kongre megtudhatta a toronynaplóból, mikor érkezik a váltás. Tudnia kellett, hogy ha nem száll tengerre március elejéig, akkor...

Február 16-a volt. Vásquez szinte elemésztette a türelmetlenség és a nyugtalanság; tudni akarta, mihez tartsa magát. Amikor lement a nap, az öböl bejáratához ment, és elindult az északi parton a torony felé.

Bár már koromsötét volt, fennállt a veszély, hogy felfedezik, ha a banda valamelyik tagja netán arra jár. Óvatosan osont hát a sziklafal mentén, a sötétséget kémelve meg-megállt; hallgatózott, ha valami gyanús zaj ütötte meg a fülét.

Vásqueznek körülbelül három mérföldet kellett megtennie, hogy az öböl mélyére érjen. Ugyanazon az úton ment visszafelé, amelyiken társai meggyilkolása után elmenekült. Akkor sem, most sem vették észre.

Kilenc óra lehetett, mikor a toronytól kétszáz lépésnyire megállt, és meglátta az ablakon kiszüremelő világosságot. Akaratlanul is egy fenyegető, dühös mozdulatot tett arra a gondolatra, hogy ezek a banditák bitorolják azoknak a szállását, akiket megöltek, és azét, akit megölnének, ha a kezük közé kerülne!

Arról a helyről, ahol állt, Vásquez nem láthatta az árnyékba burkolózó kétárbocost. Még száz lépéssel közelebb került, nem gondolt arra, hogy ez veszéllyel járhat. Az egész banda a szálláshelyen volt. Már aligha hagyja el bárki is a házat.

Vásquez még közelebb ment. A kis öböl partjáig lopózott. A kétárbocost az előző esti dagállal emelték le a homokpadról. A hajó már lehorgonyozva ringott a vízen!

Ó, ha megtehetné, ha csak rajta múlna, milyen örömmel lékelné meg a hajó oldalát, milyen szívesen sülyeszténé el az öbölben!

A károkat tehát kijavították. Vásquez azonban észrevette, hogy bár a kétárbocos lebeg a vízen, legalább két láb hiányzik még, hogy elérje a megszokott merülési szintet. Ez azt jelentette, hogy sem a rakomány, sem a ballaszt nem volt még berakodva. Lehetséges hát, hogy az indulást elhalasztották egypár nappal. De bizonyára ez a végső határidő, és a *Maule* negyvennyolc órán belül kifut, elhagyja a San Juan-fokot, és mindörökre eltűnik a láthatáron.

Vásqueznek már csak kevés élelme maradt, így másnap elment a barlangba, hogy feltöltse készleteit.

Alig pirkadt még: mivel azonban feltételezte, hogy a bárka reggel visszatér és magával visz mindent, amit még a kétárbocosra rakodnak, sietett. Az elővigyázatosságról még így sem feledkezett meg.

Mikor megkerülte a sziklafalat, nem látta sehol a bárkát, és a part is kihalt volt.

Vásquez bement hát a barlangba.

Még mindig egy csomó holmi volt odabenn, az értéktelenebbek, amelyekkel Kongre nem akarta megterhelni a *Maule* rakterét. Amikor Vásquez kétszersültet és húst keresett, nagy csalódás érte.

Minden élelmiszert elvittek!... S az ő tartalékai nem tarthatnak tovább negyvennyolc óránál!

Vásqueznek nem maradt ideje eltöprengeni a dolgon. Evezőcsapások zaja ütötte meg a fülét. Bárka közeledett a parthoz, fedélzetén Carcante és két társa.

Vásquez a barlang bejáratához sietett, és fejét kidugva kinézett.

A bárka épp akkor ért partot. Vásqueznek csak annyi ideje maradt, hogy visszarohanjon a barlang mélyére, elrejtőzzön a legsötétebb sarokban egy rakás vitorla és tartalékárborc mögé, amely a barlangban fog maradni, mivel a kétárbocoson nem tudják elvinni.

Vásquez elhatározta, hogy nem adja olcsón az életét, ha felfedezik. Használni fogja az állandóan övében hordott pisztolyát. De egyedül, három ellen!...

Csak ketten jöttek be a barlangba, Carcante és Vargas, a hajóács.

Kongre nem tartott velük.

Carcante világító lámpást tartott a kezében, és Vargasszal elkezdtek kiválogatni azt a holmit, amit még érdemes volt magukkal vinniük. Keresgélés közben beszélgettek.

- Már *február 17-e* van. Ideje elindulni - mondta a hajóács.

- Persze, el is fogunk indulni - felelte Carcante.

- Már holnap?

- Gondolom, már holnap, mivel indulásra készen állunk.

- Az időnek is jónak kell lennie - jegyezte meg Vargas.

- Kétségtelen, és az idei ma reggel egy kicsit ijesztő volt... de majd csak kitisztul.
- De ha itt kell még vesztegelnünk nyolc-tíz napot...
- Igen - szólt Carcante -, akkor könnyen meglehet, hogy találkozunk a váltással...
- Jaj, ne, csak azt ne! - kiáltott fel Vargas. - Nem vagyunk elég erősek, hogy ujjat húzzunk egy hadihajóval.
- Nem bizony; ők húznának... föl minket az előtörzsvitorla rúdja - felelte Carcante, egy ízes káromkodással fűszerezve szavait.
- Hát... mit nem adnék érte, ha úgy száz mérföldre lennénk innét!
- Mondom, hogy holnap indulunk! - erősködött Carcante. - Hacsak olyan szél nem lesz, hogy kitépi a vadlámák szarvát.

Vásquez mozdulatlanul, lélegzetviassafojtva hallgatta szavaikat. Carcante és Vargas fel s alá járkált, lámpással a kezében. Egy-két dolgot odébb tettek, másokat kiválasztottak és félre-raktak. Néhányszor olyan közel mentek ahhoz a sarokhoz, ahol Vásquez kuporgott, hogy ez utóbbinak csak a karját kellett volna kinyújtania, hogy mellüknek szegezze revolverét.

A válogatás fél órán át tartott. Carcante behívta a csónaknál őrködő embert, aki odaszaladt, és segített a csomagok elszállításában. Carcante még egyszer utoljára körülnézett a barlangban.

- Kár, hogy ennyi minden itt marad! - mondta Vargas.
- Sajnos, ezt már itt kell hagyni - felelte Carcante. - Bárcsak háromszáz tonnás lenne a hajónk! Azért a legértékesebb dolgokat magunkkal visszük, és az az érzésem, hogy odaát jól elboldogulunk.

Ekkor kimentek, és a hátszéllel haladó bárka hamarosan eltűnt az öböl egyik földnyelve mögött.

Vásquez is elhagyta a barlangot, és visszament rejtekhelyére.

Így hát negyvennyolc óra múlva nem lesz mit ennie, márpedig ahhoz kétség sem fér, hogy Kongre és társai magukkal viszik a torony összes készletét is. Vásquez ott sem talál majd semmit. Mit eszik az ágyúnaszád visszatértéig, amely még ha semmi sem késlelteti, akkor is csak két hét múlva várható?

A helyzet, amint látjuk, igen súlyos volt. Vásquez minden bátorsága és energiája sem javíthatott rajta; legfeljebb a bükkerdőben kiásott gyökerekkel és az öbölben fogott halakkal tarthatja majd fenn magát. De ehhez a *Maule*-nak végleg el kell hagynia az Államok-szigetet. Ha valamilyen oknál fogva még pár napot itt kell vesztegelnie, Vásquez menthetetlenül éhen hal a San Juan-foki barlangban.

Múltak az órák, és az ég egyre jobban beborult. Kelet felől sűrű, ólomszín fellegek gyülekeztek. A szél ereje annál nagyobb lett, minél inkább a nyílt tenger felől fújt. A fodrozódó tengeren hamarosan nagy, tarajos hátú hullámok jelentek meg, melyek nagy robajjal törtek meg a fok szikláin.

Ha az időjárás ilyen marad, a kétárbocos biztosan nem fut ki a másnapi apállal.

Márpedig az est leszálltával semmilyen változás nem állt be a légköri viszonyokban. Sőt, a helyzet rosszabbra fordult. Nem olyan zivatar ígérkezett, amelyik néhány óra alatt elvonul. Szélvihar volt kialakulóban. Ezt jósolta a víz és az ég színe, ezt jósolták az egyre gyorsabban rohanó, feltorlódo felhők, a hullámok és áramlatok örvénylő összecsapása, a szirtekre zúduló víz bőgése. Egy olyan tengerész, mint Vásquez, nem tévedhetett.

A toronyban most biztosan a „vihár” jelzés alá esett a barométer oszlopa.

Eközben a tomboló szél ellenére Vásquez nem maradt barlangjában. A parton járkált, és az elsötétedő láthatárt kémlelte. A lemenő nap utolsó sugarai még nem haltak el, amikor Vásquez észrevette, hogy a nyílt tengeren egy sötét tömeg mozog.

- Hajó! - kiáltott fel. - Egy hajó, és mintha a sziget felé tartana!

Valóban, egy hajó közelített kelet felől: vagy be fog fordulni a szorosba, vagy dél felől megkerüli a szigetet.

A vihar ekkor már rendkívüli erővel tombolt. Ez már nem is vihar volt, hanem mindent elsöprő orkán, amely a legerősebb hajókat is végveszélybe sodorja. Ha nem találnak „egérútra”, ahogy a tengerészek mondani szokták, vagyis ha szélirányban szárazföld állja útjukat, akkor ritkán kerülnek el a hajótörést.

- S ezek a nyomorultak nem gyújtanak lámpát a toronyban! - dühöngött Vásquez. - Hiába keresi a hajó, sehol semmi! Nem fogja tudni, hogy csak pár mérföldnyire van a part... a szél errefelé hajtja, és itt fog összetörni a sziklazátonyokon!

Igen, szerencsétlenségtől kellett tartani, melyet Kongre és társai idéztek elő. A toronyból bizonyára már észrevették a hajót, amely alig volt irányítható, kiszolgáltatva a szél kénye-kedvének a háborgó tengeren. Biztosra lehetett venni, hogy mivel a kapitány nem tájékozódhatott a nyugati irányban hiába keresett torony jelzőfénye szerint, nem sikerül majd túljutnia a San Juan-fokon, ha a szorosba igyekszik, de a Several-földnyelven sem, ha dél felől akarná megkerülni a szigetet! Fél órába sem telik, s a tenger az Elgor-öböl bejáratánál levő sziklazátonyokra fogja vetni a hajót, melyen nem is sejthetik, hogy ilyen közel van a szárazföld, hiszen ezen a késői órán nem észlelték a partot.

A vihar teljes erővel tombolt. Az éjszaka keservesnek ígérkezett, sőt az éjszaka után a másnapi nap is, mivel nem tűnt valószínűnek, hogy az orkán huszonnégy órán belül elcsendesül.

Vásquez nem is gondolt arra, hogy visszatérjen rejtékhelyére, s szemét nem vette le a láthatárról. Ha a hajót nem is láthatta, a szuroksötét éjszakában, a fényei időnként felbukkantak, amint a hullámok összevissza dobálták. Bukdácsolásából világos volt, hogy szinte teljesen kormányozhatatlanná vált. Talán árbocozatának egy részét elveszítve már föl is mondta a szolgálatot. A vitorlákat minden bizonnal lekötötték. Az elszabadult elemek párharcában egy hajó legfeljebb a vihar idején használt kis orrvitorláját őrizhette meg.

Mivel Vásquez csak zöld és vörös fényt látott, a hajónak vitorlásnak kellett lennie; egy gözösön az orrárboc előkötelére erősített fehér fény is látszott volna. A hajó nem rendelkezett tehát gőzgéppel, melynek segítségével szembeszállhatott volna a széllel.

Vásquez fel s alá járkált a parton kétségbeesett tehetetlenségében, hogy nem tudja megakadályozni ezt a hajótörést. Csak az segíthetett volna, ha a torony fénye áthatol az éj komor sötétjén... Vásquez visszafordult az Elgor-öböl felé, de hiába nyújtotta kezét a torony felé. A világítótorony fénye ezen az éjszakán sem fog kigyulladni, ahogy az előző éjjeleken sem, immár két hónapja; a hajó tehát arra ítéltetett, hogy mindenestül odavesszen a San Juan-fok szikláján.

Ekkor Vásqueznek támadt egy ötlete. A vitorlás talán még kikerülheti a szárazföldet, ha jelzést kap róla. Még ha nehezen irányítható is, talán egy kis irányváltoztatás elég volna, hogy ne ütközzön a partnak, amely voltaképpen csak nyolc mérföld hosszúságban nyúlik el a San Juan-fok és a Several-földnyelv között. Odébb már megnyílik előtte a tenger.

A fővenyén volt fa: partra vetett roncsok, hajótestek maradványai. Pár darabot a fok csúcsára hordva máglyát kellene rakni, pár marék száraz hínárral lánggra lobbantani, s hagyni, hogy a szél szítsa a lángot: hátha sikerülne?... S hátha észreveszik a tüzet a parttól alig egy mérföldre lévő hajón, s talán még kivédhetnék az ütközést?...

Vásquez azon nyomban munkához látott. Összeszedett egy öl fát, és a fok végében halmozta fel. Száraz moszatban nem volt hiány: bár fúj a szél, az eső nem eredt el. Miután a rakás elkészült, megpróbálta meggyújtani.

De elkésett... Hatalmas tömeg bukkant elő a sötétségből. Kérlelhetetlen lendülettel közeledett az óriási hullámok hátán. Vásquez csak állt bénultan, a hajó fürgetegként rohant neki a sziklazátonyoknak.

Dermesztő recsegés hallatszott, majd néhány hamar elhaló segélykiáltás... Aztán már csak a szél süvítését és a partot ostromló tenger süvöltését lehetett hallani.

10. A hajótörés után

Másnap hajnalban a vihar változatlan heveséssel dühöngött tovább. Amerre a szem ellátott, a tenger teljesen fehérnek tűnt. A fok csúcsánál a tajtékzó hullámok tizenöt-húsz lábra csaptak fel, s a szél szertehordta permetüket a sziklafal fölött. A visszavonuló tengervíz és a szélrohajok vad dühvel csaptak össze az Elgor-öböl bejáratánál. Be- vagy kihajózni most egyaránt lehetetlen lett volna. A még mindig borús égbolt arra engedett következtetni, hogy az orkán még néhány napig eltart, ami a Magellán-szigeteken nem meglepő.

Semmi kétség nem lehetett affelől, hogy ezen a reggelen a kétárbocos nem szedi fel a horgonyt. Könnyen elképzelhető, mennyire felbőszítette ez a nem várt esemény Kongrét és bandáját.

Így álltak tehát a dolgok, amikor Vásquez kora hajnalban felébredt és kilépett a kavaráó homokviharba.

A következő látvány tárult a szeme elé:

Kétszáz lépésre a fok északi oldalától - tehát az öblön kívül - hevert a szerencsétlenül járt hajó. Háromárbocos, körülbelül ötszáz tonnás jármű volt. Árbocából csak három csonk maradt, amelyek a hajópárkány szintjéig értek: vagy a kapitány vágatta le őket kényszerűségből, hogy könnyítsen a helyzeten, vagy az ütközés pillanatában törtek le. A tenger felszínén egyetlen maradvány sem úszott, de a félelmetes szélrohamok alighanem az Elgor-öböl mélyére vetették a roncsdarabokat.

S ha így volt, akkor Kongre már tudta, hogy egy hajó zátonyra futott a San Juan-fokon.

Vásqueznek tehát elővigyázatosnak kellett lennie, s csak akkor ment közelebb, amikor megbizonyosodott arról, hogy a banditák közül senki sem ért még az öböl bejáratához.

Néhány perc alatt odaért a katasztrófa helyszínére. Apály volt, így körbejárhatta a hajóroncsot, és a hátsó névtáblán ezt olvashatta: *Century, Mobile*.

Amerikai volt tehát a vitorlás anyakikötője, Alabama állam fővárosa a Mexikói-öböl partján, az Egyesült Államok déli részén.

Úgy tűnt, hogy a *Century* legénysége és rakománya odaveszett. Vásquez nem látott egyetlen túlélőt sem, a hajóból pedig nem maradt más, mint formátlan váz. A hajótest kettévált az ütközéskor. A nagy hullámvész elragadta és szétszórta a rakományt. Burkolat- és bordázatdarabok, árbocok és vitorlarudak heverték szétszórva a sziklazátonyokon, amelyek már az erős szél- lökések ellenére is szárazra kerültek. Ládák, hordók, bálák heverték szerteszét a fok partjai mentén és a fövényen.

Mivel a *Century* váza a szárazon hevert, Vásquez behatolhatott. A pusztulás teljes volt. A hullámok mindent szétszaggattak. Letépték a fedélzet deszkáit, elsodorták a tatbástya kajütjét, széttörték az orrbástyát, leszakították a kormánylapátot, s a sziklával való összeütközés tetőzte be a rombolást.

És sehol egy lélek, se tiszt, se matróz!

Vásquez nagyot kiáltott, de nem kapott választ. Lement a raktér legmélyébe, ám egyetlen holttestet sem talált. Vagy a tengerár sodorta el ezeket a szegényeket, vagy akkor veszték oda, amikor a *Century* összezúzódott a sziklákön.

Vásquez visszatért a partra, és ismét meggyőződött róla, hogy sem Kongre, sem társai nem közelednek a hajótörés helyszínéhez. Ezután, a szélrohamok ellenére, felkapaszkodott a San Juan-fok csúcsára.

- Hátha - mondta magában - meglátom innen a *Century* valamelyik emberét, s ha még él, meg tudom menteni.

Kutatása hiábavalónak bizonyult. Visszatért hát a partra, és nekilátott megvizsgálni a partra vetődött holmikat.

- Nem kizárt - gondolta -, hogy egy láda konzervre bukkanok, s lesz két-három hétre elegendő élelmem!...

Hamarosan talált is egy hordócskát meg egy ládát, melyeket a tenger a sziklák közé sodort. Rájuk volt írva, mit tartalmaznak. A ládában kétszersült, a hordóban szárított hús volt. Ez a kenyér és hús legalább két hónapra elég lesz neki.

Vásquez először a ládát cipelte kétszáz méterre lévő barlangjába, majd a hordót gurította oda.

Ezután visszatért a fok csúcsára, hogy még egy pillantást vessen az öbölre. Biztos volt benne, hogy Kongre már tudomást szerzett a hajótörésről. Előző este a torony magasából láthatta a sziget felé rohanó hajót. S mivel a *Maule*-nak amúgy is az öbölben kell vesztegelnie, a banda hamarosan az Elgor-öböl bejáratához fog sietni, hogy hasznot húzzon a hajótörésből. Ha akad néhány érdekes holmi, talán még értéktárgy is, hogyan szalasztanák el a fosztogatók ezt a kiváló alkalmat?

Amikor Vásquez a sziklafal fordulójához ért, meglepődött az öbölbe betörő szél hevességén.

A kétárbocos nem tud megbirkózni ilyen széllal, de ha el is jutna a San Juan-fok magasságáig, a nyílt tengerre biztosan nem tudna kifutni.

Ebben a pillanatban rövid szélcsend állt be, és Vásquez kiáltásra lett figyelmes. Elhaló hang fájdalmas hívószava volt az.

Vásquez sietve a hang irányába indult, amely a kalózbarlang közeléből, afelől az üreg felől hallatszott, ahol ő először elrejtőzött. Legfeljebb ötven lépést tehetett meg, mikor egy szikla lábánál fekvő embert vett észre, aki kezével olyan mozdulatokat tett, mint aki segítséget kér.

Vásquez egy pillanat alatt mellette termett.

A férfi, aki ott feküdt, erős testalkatú, harminc-harmincöt év körüli ember volt. Tengerész-zubbonyt viselt. A jobb oldalán feküdt, szemét behunyta, kapkodva szedte a levegőt, és testén görcsös rángások futottak végig. Sérülésnek különben nyoma sem látszott rajta, s a ruháját sem szennyezte vér.

A férfi, aki talán a *Century* egyetlen túlélője volt, nem figyelt fel Vásquez közeledtére. Amikor azonban a toronyőr a mellére tette a kezét, erőtlen kíséreltet tett, hogy felüljön, de mivel túl gyenge volt, visszahanyatlott a homokra. Szemét kinyitotta egy pillanatra, és néhány szó hagyta el ajkát:

- Segítség... segítség!

Vásquez mellétérdelt, és vigyázva a sziklának támasztotta.

- Barátom... Barátom... Itt vagyok!... Nézzen rám! Meg fogom menteni...

A szerencsétlen már csak a kezét bírta kinyújtani, azután tüstént elvesztette az eszméletét.

Késedelem nélkül elsősegélyt kellett nyújtani a teljesen legyengült embernek.

- Istenem, add, hogy még idejében cselekedhessem! - mondta magában Vásquez.

Mindenekelőtt el kell hagyni ezt a helyet. A banda bármelyik pillanatban ott teremhet, akár a csónakon vagy a bárkán, akár gyalogosan a part mentén. A biztonságot nyújtó barlangba kell szállítani a hajótöröttet. Ezt kellett tennie Vásqueznek, és meg is tette.

Negyedóra alatt tette meg a százöles távolságot, majd átbújt a két szikla között, leemelte válláról a tehetetlen embert, egy takaróra fektette, fejét pedig egy rakás ruhával támasztotta alá.

A férfi még nem tért magához, de lélegzett. Ha nem is volt látható sérülése, vajon nem tört el a keze vagy a lába, amikor a szirtre vetette az ár? Vásquez tartott ettől, mert ebben az esetben nem tudta volna, mit tegyen. Megtapogatta, megmozgatta a férfi végtagjait, s úgy tűnt, hogy az egész teste ép.

Vásquez egy kis vizet öntött egy bögrébe, kulacsából pár csepp pálinkát adott hozzá, majd a hajótörött ajkai közé töltött egy kortyot ebből az italból. Átöltöztette a kalózbarlangban talált száraz ruhába, majd végigdörzsölte a karját és a mellkasát. Ennél többet nem tudott tenni.

Végre elégedetten nyugtázhatta, hogy a beteg kezd magához térni. Sőt, még felülnie is sikerült, s mikor Vásquezre nézett, aki őt karjai közt tartotta, az iméntinél valamivel erősebb hangon szólalt meg:

- Víz... vizet!

Vásquez odanyújtotta neki a vízzel és brandyvel teli bögrét.

- Jobban van? - kérdezte.

- Igen... igen! - felelte a hajótörött, s mintha sikerült volna összeszednie halovány emlékeit, így folytatta:

- Itt?... Ön?... Hol vagyok? - kérdezte, gyengén megszorítva megmentője kezét.

Angolul beszélt. Vásquez is értett ezen a nyelven, s így válaszolt:

- Biztonságban van. A *Century* hajótörése után találtam magára a parton.

- A *Century*!... Igen, emlékszem...

- Hogy hívják?

- Davis... John Davis.

- A háromárbocos kapitánya?

- Nem... a másodkapitány vagyok... És a többiek?

- Mindnyájan odavesztek - felelte Vásquez. - Ön az egyetlen élő.

- Mindannyian?

- Mindannyian.

John Davist szinte porig sújtotta, amit hallott. Csak ő menekült meg? De min múlt, hogy túlélte? Megértette: ennek az aggódóan fölé hajoló ismeretlennek köszönheti az életét.

- Köszönöm! Köszönöm!... - mondta, és egy nagy könnycsepp gördült végig az arcán.

- Éhes?... Akar enni? Van egy kis kétszersült és hús! - ajánlotta Vásquez.

- Nem... nem... inkább innék még!

A brandyvel kevert friss víz nagyon jól tett John Davisnek, így hamarosan válaszolni tudott minden kérdésre.

Néhány szóban a következőt mesélte el:

A háromárbcos, ötszázötven tonnás, mobile-i illetőségű *Century* vitorlás hajó húsz nappal ezelőtt hagyta el Amerika partjait. Legénysége tizennégy főből állt: a kapitány Harry Steward, a másodkapitány John Davis volt, a tizenkét matróz közé tartozott egy-egy hajósinas és szakács is. Nikkelt és csecsebecsét szállított az ausztráliai Melbourne-be. Szerencsésen eljutottak az Atlanti-óceánon a déli szélesség ötvenötödik fokáig. Ekkor kerültek abba a heves viharba, mely az előző nap kezdett tombolni a környéken. A *Century* már az első váratlan szellőkések során elvesztette a tatárbocát, így a teljes tatvitorlázatát is. Nem sokkal ezután egy óriási hullám tört be balról az orrba, végigsöpört a fedélzeten, részben lerombolta a tatbástyát, és magával sodort két matrózt, akiket már nem tudtak megmenteni.

Steward kapitány az Államok-sziget mögött, a Le Maire-szorosban szándékozott menedéket keresni. Biztos volt szélességi koordinátájukban, hiszen még a nap folyamán elvégezték a helyzetmeghatározást. Joggal vélte úgy, hogy ez a kedvezőbb út, ha meg akarja kerülni a Horn-fokot az ausztrál partok felé hajózva.

Éjszaka a vihar ereje fokozódott. Az előtörzsvitorla és az alacsonyan reffelt derékvitorla kivételével a teljes vitorlázatot bevonták, és a háromárbcos hátszéllel száguldott.

Ekkor a kapitány még húsz-harminc mérföldnyire hitte hajóját a szárazföldtől. Így hát nem tartotta veszélyesnek kihasználni a szelet, amíg meg nem látja a világítótornyot. Ha akkor dél felől tartja a távolságot, nem kockáztatja, hogy a San Juan-fok zátonyain köt ki, és gond nélkül befuthat a szorosba.

A *Century* tehát továbbra is hátszélben hajózott. Harry Steward arra számított, hogy egy órán belül meglátja a világítótornyot, mivel a fénye tíz mérföldre ellátszik.

Csak hogy nem észlelte a fényt, kellő távolságra hitte magát a szigettől, amikor félelmetes lökés rázta meg a hajót. Az árbcokon szorgoskodó három matróz eltűnt a főárbcoccal és az előárbcoccal együtt. Ugyanebben a pillanatban a hullámok ostromától megnyílt a hajótest, és a kapitány, a másodtiszt, valamint a legénység élve maradt tagjai a fedélzetről a tomboló habok közé zuhantak, ahonnan nem volt menekülés.

Így veszett oda mindenestül a *Century*. Vásquez segítségével egyedül az elsőtiszt menekült meg a haláltól.

Mármost John Davis nem tudta felfogni, miféle parton vesztetett oda a háromárbcos, ezért újra megkérdezte Vásquez:

- Hol vagyunk?
- Az Államok-szigeten.
- Az Államok-szigeten?! - kiáltott fel Davis megdöbbenően.
- Igen... az Államok-szigeten - ismételte Vásquez -, az Elgor-öböl bejáratánál.
- És a világítótorony?
- Nem működik!

John Davis, akinek arcára volt írva mélységes megdöbbenése, arra várt, hogy Vásquez magyarázatot adjon, de az hirtelen felállt, és hallgatózni kezdett. Gyanús neszeket vélt hallani az imént, és meg akart győződni róla, hogy a banda nem ólálkodik a környéken.

Átbújt tehát a két szikla között és végigfuttatta tekintetét a parton egészen a San Juan-fok csúcsáig.

Minden kihalt volt. A szélvihar még mindig nem veszített erejéből. A hullámok továbbra is hihetetlen erővel csapkodták a sziklákat, sőt, még fenyegetőbb, köddel vegyes felhők úsztak a párás égbolton.

A zajt, amelyre Vásquez felfigyelt, a *Century* elmozdulása okozta. A szél felfordította a roncs hátulso részét, és belsejébe hatolva feljebb csúsztotta a parton. Úgy görgött ott, mint egy lyukas hordó, aztán véglegesen széttúzódt a sziklafal kiszögellésén. A hajótörés helyszínén - melyet ezernyi roncsdarab borított - már csak a háromárbcos másik fele maradt.

Vásquez visszament hát, és elnyúlt John Davis mellett a homokon. A *Century* elsötisztje kezdte visszanyerni erejét. Már fel tudott volna állni, és társa karjára támaszkodva le akart menni a partra. De emez visszatartotta, s John Davis ekkor kérdezte meg, miért nem égett a világítótorony az előző éjszakán.

Vásquez elmesélte neki, hét héttel korábban milyen szörnyűséges dolgok történtek az Elgor-öbölben. A *Santa Fé* ágyúnaszád távozása után vagy két hétig semmi sem zavarta a világítótorony működését, melyre ő, és két társa, Felipe és Moriz ügyelt. Ebben az időszakban több hajó is elhaladt látótávolságban a sziget mellett, és jelzéseikre szabályszerű választ kaptak.

De december 26-án egy kétárbcos jelent meg este nyolc óra körül az öböl bejáratánál. Az őrsozából Vásquez egész idő alatt jól látta a hajó helyzetjelző fényeit, és figyelemmel kísérhette manőverezését. Szerinte a kapitány jól ismerhette az utat, mivel a legkisebb habozásnak sem adta tanújelét.

A kétárbcos a torony lábánál lévő kis öbölben vetett horgonyt. Ekkor lépett a fedélzetre a lakóhelyiséget elhagyó Felipe és Moriz, hogy felajánlják segítségüket a kapitánynak, s ezután gyilkolták le őket gyalázatos módon, anélkül, hogy védekezhettek volna.

- Ó, szegények! - kiáltott fel John Davis.

- Bizony... szegény társaim! - ismételte meg Vásquez, akit újra felkavartak e fájdalmas emlékek.

- És ön, Vásquez? - kérdezte John Davis.

- Én a körfolyosóról hallottam társaim kiáltásait... Megértettem, hogy mi történt... Kalózhajó volt a kétárbcos... Hárman voltunk örök... Kettőt megöltek, s a harmadikkal nem törődtek.

- Hogyan tudott elmenekülni előlük? - kérdezte John Davis.

- Gyorsan leszaladtam a lépcsőn - felelte Vásquez -, berohantam a szállásunkra, magamhoz vettem néhány holmit, egy kevés élelmet, majd elmenekültem, mielőtt a kétárbcos legénysége partra szállt volna, és ezen a partszakaszon húztam meg magam.

- A nyomorultak... a nyomorultak! - ismételte John Davis. - Tehát most a kezükben van a torony, és ők nem működtetik. Ők okozták a *Century* pusztulását, a kapitány, és a teljes legénység halálát?

- Igen, ők az urak a toronyban - mondta Vásquez. - De mivel fültanúja voltam a vezér és társa beszélgetésének, tudom, mit terveznek.

John Davis ekkor tudta meg, hogy a fosztogatók több éve élnek az Államok-szigeten, idecsalták a hajókat, lemészárolták a hajótörések túlélőit, és mindent, aminek valamelyes értéke volt, egy barlangban dugtak el, arra várva, hogy Kongrénak majd sikerül hajót szereznie. Mivel megkezdődtek a torony építési munkálatai, a banda kénytelen volt elhagyni az Elgor-öblöt, és a zsványoknak az Államok-sziget túlsó végében, a Szent Bertalan-foknál kellett meghúzniuk magukat, ahol senki sem gyaníhatta jelenlétüket.

A munkálatok végeztével a banda visszatért - ennek már több mint másfél hónapja -, de ekkor már birtokukban volt az a kétárbcos, amely a Szent Bertalan-foknál szenvedett hajótörést, s melynek legénysége odaveszett.

- És hogy lehet, hogy a fosztogatók még nem hajóztak el rajta, a zsákmányukkal együtt? - kérdezte John Davis.

- Nagyobb javításokat kellett végezni a hajón, ezért vesztegeltek mostanáig... De saját magam győződtem meg róla, hogy a javításokat befejezték, a berakodás megtörtént, és még ma reggel elindultak volna...

- Hová?

- A Csendes-óceán szigetei felé, ahol biztonságban érezhetik majd magukat, és tovább kalózkodhatnak.

- Csakhogy a kétárbocos nem futhat ki addig, amíg tart az égiháború...

- Az biztos - felelte Vásquez. - És ahogy elnézem az időt, lehetséges, hogy akár egy hetet is várniuk kell az indulással.

- S amíg itt vannak, Vásquez, addig a torony nem fog világítani?

- Nem bizony, Davis.

- Ezek szerint más hajók is odaveszhetnek, akárcsak a *Century*.

- Ez teljesen bizonyos.

- Nem tudunk semmilyen módon jelt adni az éjszaka erre tartó tengerészeknek?

- De... talán ha a San Juan-fok csúcsánál, a parton tüzet gyújtunk. Ezzel próbálkoztam a minap is, hogy figyelmeztessem a *Centuryt*, Davis. Száraz fűből és uszadékfából akartam tüzet rakni. De a szél olyan veszettül fújt, hogy nem sikerült.

- Nos, amit ön egyedül nem tudott megcsinálni, Vásquez, kettőnknek sikerülni fog - jelentette ki John Davis. - Fában nem szenvedünk hiányt. Bőségesen elláthatjuk magunkat szegény hajóm roncsaiból... és sajnós, annyi más roncsból. Mert ha a kétárbocos még sokáig itt fog vesztegelni, és ha a nyílt tenger felől érkező hajók nem észlelhetik a világítótorony fényét, akkor ki tudja, nem történnek-e újabb hajótörések?

- Mindenesetre - jegyezte meg Vásquez - Kongre és bandája nem maradhat itt túl sokáig, és biztos vagyok benne, hogy mihelyt az időjárás engedi, a kétárbocos rögtön kifut a tengerre.

- Miért? - kérdezte John Davis.

- Mert jól tudják, hogy az őrszemélyzet váltásának hamarosan meg kell érkeznie.

- A váltásnak?...

- Úgy van, március első napjaiban, s most február 18-a van.

- Vagyis akkor jön a hajó?

- Igen, a *Santa Fé* ágyúaszád, Buenos Airesből... március 10-én, vagy talán még hamarabb.

John Davisben ugyanaz a gondolat merült fel, mint korábban Vásquezben is:

- De hiszen - kiáltott fel -, így egészen más a helyzet! Bár tartana akkor egészen addig a rossz idő, és adná az ég, hogy ezek a nyomorultak még mindig itt legyenek, amikor a *Santa Fé* horgonyt vet az Elgor-öbölben!

11. A roncsfosztogatók

A harácsolás ösztöne már egy tucatnyi embert hajtott a hajóroncshoz, köztük Kongrét és Carcantét.

Előző este napnyugta előtt, Carcante észrevette a torony erkélyéről a kelet felől érkező háromárbcost. Azonnal értesítene Kongrét, aki úgy vélte, a vihar elől menekülő hajó a Le Maire-szorost akarja elérni, hogy menedékre leljen a sziget nyugati partjainál. Amíg elég világos volt, figyelemmel kísérte manővereit, majd az éjszaka leszálltával a jelzőfényeit kémlelte. Azonnal rájött, hogy a hajó félig kormányozhatatlan, és remélte, hogy nekiütközik a szárazföldnek, amelyet nem láthat. Ha Kongre meggyújtja a világítótorony fényét, minden veszély elmúlna. Ami persze esze ágában sem volt, és amikor a *Century* jelzőfényei kihunytak, biztos volt benne, hogy a hajó mindenesztül odaveszett a San Juan-fok, és a Several-földnyelv között.

Másnap a szélvihar változatlan dühvel tombolt. A kétárbcossal lehetetlen volt kifutni a nyílt tengerre. Késedelemre kellett számítaniuk, még hozzá néhány naposra, s ez komoly veszélyt jelentett, hiszen a váltás most már bármikor megérkezhetett. Bármekkora volt is Kongre és társai bosszúsága, mindenképpen várniuk kellett. De végül is még csak 19-ét írtak, és az ítéletidő bizonyára elcsendesedik a hónap vége előtt. Mihelyt kiderül az ég, a *Carcante* felszedi a horgonyt, és kifut a nyílt tengerre.

S ha már egy hajó vetődött a partra, miért ne húznának hasznót a hajótörésből, miért ne gyarápítanak a kétárbcos rakományának értékét azzal, amit a roncsok között találhatnak? A haszon növekedése legalább kárpótolná a nagyobb kockázatért.

Míntha csak összebeszéltek volna. Mondhatni, mint a ragadozómadarak, egyszerre lepték el a prédát. Azonnal előkészítették a bárkát, és Kongre vezetésével egy tucatnyi ember helyezkedett el benne. Erős evezőcsapásokkal kellett küzdeniük a vizet felkorbácsoló, az öböl felé visszaterelő széllel. Másfél óránál is tovább tartott, míg elértek az utolsó szirtfalakig, de tudták, hogy a vitorla segítségével visszafelé gyorsabb lesz az útjuk.

A bárka az öböl északi partján kötött ki, a barlang bejáratával szemben. Mindenki kiszállt, és a hajótörés helyszínére sietett.

Ekkor szakították félbe kiáltozásukkal John Davis és Vásquez beszélgetését.

Ez utóbbi azon nyomban a barlang szájához kúszott, vigyázva, hogy ne vegyék észre. Kisvártatva John Davis is mellette termett:

- Ön - szólt Vásquez - hagyja csak rám! Önnek pihenésre van szüksége.

- Nem - felelte John Davis. - Most már teljesen jól vagyok. Én is látni akarom, mit művelnek ezek a banditák.

A *Century* másodkapitánya erélyes ember volt, legalább olyan elszánt, mint Vásquez. Amerika vasjellemű fia, akinek hétköznapi nyelven szólva, hét élete van; bizonyoság erre, hogy a csodával határosan túlélte a háromárbcos katasztrófáját. Egyben kitűnő tengerész is volt. Mielőtt kereskedelmi hajósnak állt volna, az Egyesült Államok hadiflottájánál szolgált fedélzetmesterként, és a *Century* visszatérésekor, Harry Steward nyugállományba vonulása után a tulajdonosok Mobile-ban a hajóskapitányi tiszteletet készültk felajánlani neki.

Csak fokozta haragját és gyűlöletét, hogy ez a hajó, amelynek hamarosan kapitánya lett volna, most alaktalan roncsként hevert előtte, kiszolgáltatva a fosztogatók kénye-kedvének.

Ha Vásqueznek egyáltalán szüksége lett volna bátorításra, akkor a legmegfelelőbb emberre találhatott Davisben.

De akármennyire elszántak és bátrak voltak is ők ketten, mit tehettek volna Kongre és társai ellen?

A sziklák mögött meghúzódva, Vásquez és John Davis óvatosan kémlelte a partot a San Juan-fok csúcsáig.

Kongre, Carcante és a többiek először annál a kiszögellésnél álltak meg, ahová a szélvihar a *Century* testének egyik felét vetette, amely roncsokban hevert a sziklafal lábánál.

A fosztogatók kétszáz lépésnyire álltak a barlangtól, így könnyen felismerhetőek voltak. Viaszosvászon köpenyük szoroson testükhöz simult, hogy ne kaphasson bele a szél, hasonló anyagból készült kalapjukat erős pánt rögzítette álluk alatt. Látszott, hogy nehezen állják a szellőkéseket. Olykor egy sziklának vagy a hajóroncsnak kellett támaszkodniuk, hogy el ne sodorja őket a szél.

Vásquez sorra megmutatta John Davisnek azokat, akiket már korábban látott a barlangban.

- Azt a magas embert - mondta - ott, közel a *Century* orrtökéjéhez, Kongrénak szólítják.

- Ő a vezérük?

- Igen.

- És az az ember, akivel beszélget?

- Az Carcante, a helyettese... Jól láttam fentről, ő volt egyik társam gyilkosa.

- Szívesen betörné a fejét, nemde? - szólt John Davis.

- Az övét is és a főnökét is, akár a veszett kutyákét! - felelte Vásquez.

Egy óra telt el, mire a fosztogatók befejezték a hajótörzs ezen részének átvizsgálását. Alaposan átkutatták. A *Century* rakományát képező nikkellel nem tudtak mit kezdeni, ott is hagyták a parton. De talán a csecsebecse közt találnak olyasmit, amit tudnak használni valamire. Kongre két-három ládat, és ugyanannyi bálát vitetett a bárka fedélzetére.

- Ha ezek a csirkefogók aranyat, ezüstöt, értékes ékszereket vagy pénzt keresnek, akkor hoppon maradnak - mondta John Davis.

- Természetesen, az ilyesmit kedvelik a legjobban - felelte Vásquez. - Volt belőlük a barlangban; bizonyára jó néhány szerencsétlenül járt hajó szállított értékes holmit. Így aztán sokat érhet most a kétárbocos rakománya, Davis.

- Értem már - felelte Davis -, hogy miért sietnek annyira biztonságba helyezni... De talán nem lesz akkora szerencsédük!

- Ehhez az kéne, hogy a rossz idő még két hétig eltartson - vetette ellen Vásquez.

- Vagy nekünk kellene kitalálnunk valamit.

John Davis nem fejezte be gondolatát... csakugyan, hogy tudnák megakadályozni a kétárbocost, hogyha az idő megszeli, ha a tenger lecsendesedik, ne tudjon kijutni a nyílt vizekre?

A fosztogatók ekkor ott hagyták a hajó első felét, hogy a hajótörés helyszínén, a fok csúcsán megvizsgálják a másik felét is.

Rejtekhelyükről Vásquez és John Davis még mindig láthatták őket, bár már kissé távolabbról.

Elkezdődött az apály, és bár a szél visszafelé hajtotta a hullámokat, a zátonyok felszíne nagyrészt láthatóvá vált. Elég könnyen hozzá lehetett férni a háromárbcos törzséhez.

Kongre két-három társával együtt behatolt a hajótestbe. Az éléskamra a hajó tatbástyája alatt volt, úgy, ahogyan John Davis elmondta Vásqueznek.

Az éléskamrát a bezúduló tengervíz alighanem tönkretette, de nem tűnt lehetetlennek, hogy maradtak még érintetlen készletek is. Valóban, pár percen belül többen is konzervesládákkal tűntek elő, vagy kisebb-nagyobb hordókat görgettek a homokon a bárka felé. Ruhabálák is előkerültek a tatbástya roncsai közül; ezeket is ugyanoda cipelték.

A kutatás körülbelül két órán át tartott; ezután Carcante és két társa fejszével estek neki a párkánynak, amely a hajó megdőlése miatt csak két-három lábnyira volt a földtől.

- Mit művelnek ezek? - kérdezte Vásquez. - Talán nincs eléggé összetörve a hajó? Miért akarják teljesen elpusztítani?

- Sejttem, mi a céljuk - felelte John Davis -, az, hogy ne lehessen később megtudni se a nevét, sem azt, hogy honnan származik. Ne tudja meg soha senki, hogy a *Century* az Atlanti-óceán-nak ezen a táján szenvedett hajótörést!

John Davis nem tévedett. Pár perccel később Kongre lépett ki a tatbástyából, kezében az amerikai zászlóval, melyet a kapitány kabinjában talált, és ezer darabra tépte a lobogót.

- A nyomorult! - kiáltott fel John Davis. - A lobogó... hazám zászlaja!

Vásquez alig tudta karjánál fogva visszatartani Davist, aki önuralmát veszítve már-már kiugrott a fővenyre!...

Miután mindent letaroltak a zsványok - a zsákmánnyal megtelt a bárka -, Kongre és Carcante felkapaszkodott a szirtfal lábáig. Sétájuk folyamán kétszer vagy háromszor is elhaladtak a mellett a sziklaátjáró mellett, mely a barlanghoz vezetett. Vásquez és John Davis jól hallhatta, miről beszélgetnek.

- Holnap sem tudunk elindulni.

- Nem ám. Sőt félek, hogy a rossz idő eltart még pár napig.

- No és? Eddig nem veszítettünk semmit a késedelemmel, sőt...

- Persze, de azért többet vártam volna egy ekkora amerikai hajótól... Abban, amelyiket utoljára sikerült zátonyra futtatnunk, legalább ötvenezer dollárnyi érték volt.

- Egyik hajótörés követi a másikat, de nincs két egyforma - felelte Carcante filozofikusan. - Ezek koldusok voltak, ennyi az egész.

Türelme fogytán - hirtelen haragjában - John Davis felkapott egy revolvert, és bizonyára golyót ereszt a bandavezér fejébe, ha Vásquez nem tartja ismét vissza.

- Igen, igaza van! - ismerte be John Davis. - De nem tudok beletörődni, hogy ezek a nyomorultak büntetlenek maradjanak. Márpedig ha a kétárbcosnak sikerül elhagynia a szigetet, hol keressük őket... hol találunk rájuk?

- Úgy látszik, a vihar nem akar elcsitulni - jegyezte meg Vásquez. - Még ha a szélirány megváltozik is, a tenger viharos marad több napon keresztül... Egyelőre itt vannak az öbölben, igaz?

- Igaz, Vásquez, de azt mondta, hogy az ágyúnaszád a jövő hónapnál előbb nem fog megérkezni, nem igaz?

- Hátha hamarabb jön, Davis, ki tudja?

- Adná Isten, Vásquez, adná Isten!

Az szemmel látható volt, hogy a vihar nem veszít erejéből, és ezen a szélességi fokon az ilyen légköri zavarok még nyáron is eltarthatnak két hétig. Ha a szél dél felől fújt volna, magával hozza a déli Jeges-tenger páráit, ahol a téli időszak már megkezdődött. A bálnavadászoknak lassan el kell hagyniuk a sarkkör vidékét, mert márciustól befagy a jégmezőket körülvevő tenger.

Mégis tartani lehetett tőle, hogy négy-öt napon belül enyhülés áll be, amelyet a kétárbocos azonnal kihasználhat, hogy kifusson a nyílt tengerre.

Kongre és társai négy óra tájt szálltak újra vízre. A kibontott vitorlájú bárka néhány perc múlva el is tűnt az öböl északi partja mentén.

Az est leszálltával a szellőkések felerősödtek. Hideg, szúrós eső zúdult alá a délkelet felől érkező felhőkből.

Vásquez és John Davis nem hagyhatta el a barlangot. Elég csípős hideg volt, így tüzet kellett gyújtaniuk, hogy felmelegedjenek. A szűk folyosó végében raktak egy kis tábortüzet. Mivel a partszakasz kihalt volt, a teljes sötétségben semmitől sem kellett tartaniuk.

Az éjszaka rettenetes volt. A tenger a sziklafal lábát ostromolta. Akárha óriás dagályhullám, vagy még inkább szökőár zúdult volna a sziget keleti partjára. Félelmetes hullámok törhettek be az öbölbe is, Kongrék bizonyára megizzadnak, ha nem akarják, hogy a *Carcante* elszabaduljon.

- Bárcsak ripityára törne - mondogatta John Davis -, és a következő dagály sodorná a nyílt tengerre a forgácsait!

Ami a *Century*t illeti, annak a törzséből holnapra már aligha marad más, mint a sziklák közé szorult és a parton szétszóródott roncsdarabok.

Vajon túljutott már tetőfokán a tomboló égiháború? Ezt figyelte Vásquez és társa már kora hajnalban.

De javulásról szó sem volt. Elképzelni is lehetetlen az elemeknek ezt a dühöngését. Ég és víz egybeolvadt. Az idő mit sem változott egész nap, sőt a következő éjszakán sem. E negyven-nyolc óra alatt egyetlen hajó sem tűnt fel a láthatáron; érthetően mindenáron igyekeztek elkerülni a Magellán-szigetek veszélyes vidékeit, amelyek ki voltak szolgáltatva az orkán dühének. Ekkora vihar elől sem a Magellán-szorosban, sem a Le Maire-szorosban nem leltek volna menedékre. Csak a nyílt tenger áthatolható vize nyújthat nekik biztonságot.

Ahogy John Davis és Vásquez sejtette, a *Century* törzse teljesen szétroncsolódott, számtalan darabja borította a homokot, egészen a sziklafal lábáig.

Szerencsére az élelem miatt nem kellett aggódniuk. A *Century*ről származó konzervekből több, mint egy hónapi készletük volt. S talán tizenkét napon belül megérkezik a *Santa Fé* is. Addigra az ítéletidő is elmúlik majd, és az ágyúnaszád bátran elhajózhat a San Juan-fok mellett.

Leggyakrabban a várva várt hajóról beszéltek egymás közt.

- Bárcsak tartana még a vihar, hogy a kétárbocos ne futhasson ki, és állna el, mikor a *Santa Fé* megérkezik; az lenne a legjobb! - kiáltott fel naivan Vásquez.

- Ó! - felelte John Davis. - Ha mi parancsolhatnánk a tengernek és a szeleknek, akkor ennek nem is lenne akadálya.

- Sajnos, ezt csak a Jóisten döntheti el.

- Ő nem engedheti meg, hogy ezek a nyomorultak megmeneküljenek az igazságszolgáltatástól - jelentette ki Davis, szinte ugyanazokkal a szavakkal, melyeket Vásquez használt nemrég.

Mivel gyűlöletük és bosszúvágyuk tárgya egy és ugyanaz volt, gondolataik is megegyeztek.

21-én és 22-én sem változott - legalábbis érezhetően - a helyzet. A szél már-már északkeletre fordult. Egyórás ingadozás után mégis megállapodott, és félelmetes rohammal tovább ostromolta a szigetet.

Magától értetődik, hogy sem Kongre, sem a banda többi tagja nem mutatkozott. Biztosan azzal voltak elfoglalva, hogy megóvják golettjüket a sérülésektől, hiszen az orkán alaposan felduzzasztotta az öböl vizét.

23-án délelőtt a légköri viszonyok javultak valamit. Kezdeti ingadozás után észak-északkeleti szél állandósult. A déli láthatáron először ritkán, majd egyre hosszabb időszakokra kiderült az ég. Az eső elállt, és bár a szél még mindig nagy erővel fúj, az ég fokozatosan kitisztult. Igaz, a tenger továbbra is nyugtalan maradt, és a hullámok dühödten csapkodták a partot. Az öböl bejárata nem vált hajózhatóvá, így bizonyosra lehetett venni, hogy a kétárbocos sem aznap, sem másnap nem indulhat el.

Vajon Kongre és Carcante kihasználja az átmeneti szélcsendet, hogy a San Juan-fokra visszatérve onnan figyelje meg a tengert? Ez lehetséges, sőt valószínű volt, ezért Vásquezék nem feledkeztek meg az óvatossági rendszabályokról.

Korán reggel azért mégsem kellett tartani felbukkanásuktól. John Davis és Vásquez elő is merészkedtek a barlangból, amelyet már negyvennyolc órája nem hagytak el.

- Megmarad ez a szélirány? - kérdezte Vásquez.

- Félek, hogy meg - felelte John Davis, akit tengerészösztöne ritkán hagyott cserben. - Még tíz nap rossz idő hiányzott volna nekünk... Csupán tíz nap!... De már hiába.

A mellén összefont karral tekintett hol a tengerre, hol az égboltra, majd a szirtfal mentén Vásquez után indult, aki időközben pár lépésnyire eltávolodott.

Hirtelen belebotlott egy fém hangot adó tárgyba, mely az egyik szikla mellett állt ki félig a homokból. Lehajolt, és azt a ládát ismerte fel, amelyben a muskétákhoz és a *Century* négy fedélzeti ágyúja közül a két jelzőlövészetet felbocsátó ágyúhoz való puskaporkészletet tartották.

- Nem tudunk mit kezdeni vele - mondta. - Ó, ha odapörkölhettünk vele ezeknek a banditáknak a kétárbocos rakterében!

- Ne is gondoljon erre - felelte Vásquez a fejét rázva. - Mindenesetre visszafelé kiásom a ládát, és biztonságba helyezem a barlangban.

Folytatták útjukat lefelé a parton és a fok felé tartottak, amelynek csúcsára a dagály idején még most is fenyegető hullámverés miatt nem merészkedhettek, amikor Vásquez egy szikla-hasadékban meglátta az egyik kis ágyút a lövegtalppal együtt, amelyet a tenger a *Century* hajótörése után idevetett.

- Ez is az önöké - szolt John Davisnek -, meg az a pár ágyúgolyó is, amelyet a hullámok amoda vetettek.

Akárcsak az imént, John Davis megint csak azt mondta:

- Nem tudunk mit kezdeni velük...

- Ki tudja? - vágta rá Vásquez. - Ha már van mivel megtöltenünk az ágyút, talán arra is lesz alkalmunk, hogy kipróbáljuk.

- Kétlem - felelte társa.

- De miért, Davis? Ha már a torony éjszaka nem működik, ha éjjel hasonló körülmények közt bukkan fel egy hajó, mint a *Century*, miért ne adhatnánk jelt neki ágyúlövessel?

John Davis furcsán, kitartóan nézett társára. Mintha teljesen máson járt volna az esze. Csak ennyit felelt:

- Ez az ötlete, Vásquez?

- Igen, Davis, és nem hiszem, hogy rossz lenne. Az biztos, hogy a dörrenéseket az öbölben is meghallják majd... tudomást fognak szerezni arról, hogy a szigetnek ezen a részén vagyunk... A banditák elkezdnek majd keresni minket... esetleg meg is találhatnak... és ez az életünkbe kerülhet!... De a mienkért cserébe hány életet menthetnénk meg, és ezzel teljesítenénk küldetésünket!

- Talán más módon is teljesíthetjük - mormolta John Davis, de nem adott bővebb magyarázatot. Több ellenvetést azonban nem tett, és Vásquez javaslatához híven az ágyút a barlanghoz vonszolták; ezután odavitték a lövegtalpat, az ágyúgolyókat és a lőporosládát. A munka nagyon fárasztó volt, és sok időt vett igénybe. Mikor Vásquez és John Davis nekilátott reggelizni, a nap állása szerint már tíz óra lehetett.

Alig tűntek el szem elől, amikor Kongre, Carcante és Vargas, az ács, bukkantak föl a sziklafal kiszögellése mögül. A bárkának túl bajos lett volna megküzdenie a széllel és a dagállal. Gyalog tették meg az utat a part mentén. Ez alkalommal nem rabolni jöttek.

Jövetelük célja, mint azt Vásquez megsejtette, az volt, hogy megnézzék, milyen a tenger és az égbolt a reggeli derülés óta. Be kell látniuk: a *Carcante* nagy veszélyeknek nézne elébe, ha ki akarna futni az öbölből, hiszen nem birkózhat meg a nyílt tenger felől érkező nagy hullámokkal. Még mielőtt a szorosba érnének, ahol keleti hátszelet kapnának, meg kellene kerülniük a San Juan-fokot, és így azt kockáztatnák, hogy partra vetődnek, vagy legalábbis nagyon megdöntölné a tenger a hajót.

Kongre és Carcante valóban erre a következtetésre jutott. A *Century* hajótörésének helyén, ahol már csak a tat néhány darabja tanúskodott a történekről, alig tudtak talpon maradni a szélben. Izgatottan, hadonászva beszéltek, a láthatár felé mutogattak; időnként hátra kellett húzódnium, amikor egy-egy fehér tarajú hullám a partnak csapódott.

Sem Vásquez, sem Davis nem veszítette őket szem elől azalatt a fél óra alatt, míg a banditák az öböl bejáratát vizsgálták. Végül elmentek, de még jó néhányszor megfordultak, míg végleg el nem tűntek a sziklafal fordulója mögött, hogy a világítótorony felé vegyék útjukat.

- Elmentek - mondta Vásquez. - Ezermillió ördög, jöjjenek csak vissza még néhány napon át, tengernézőbe!

John Davis megrázta a fejét. Ő ugyanis már teljesen bizonyos volt benne, hogy a vihar negyvennyolc órán belül elcsendesedik. A szélrohamok addigra, ha meg nem is szűnnek, legalább annyira alábbhagynak, hogy a kétárbocos megkerülheti a San Juan-fokot.

Vásquez és John Davis a nap jó részét a parton töltötte. A légköri viszonyok változása egyre feltűnőbb lett. A szélirány megállapodott az észak-északkeletiben, és bármilyen hajó meg-lazította volna előtörzs- és derékvitorláját, hogy befusson a Le Maire-szorosba.

Mikor leszállt az est, Vásquez és John Davis visszatért a barlangba; éhüket kétszersülttel és füstölt hússal, szomjukat pedig brandys vízzel csillapították. Vásquez már éppen be akart takarózni, mikor társa odaszólt neki:

- Mielőtt elalszik, Vásquez, hallgasson ide, volna egy javaslatom.

- Mondja csak, Davis.

- Vásquez, az életemet köszönhetem önnek, úgyhogy semmit sem szeretnék tenni a beleegye-zése nélkül. Elmondom az ötletemet. Gondolkozzon el rajta, és mondja el a véleményét; bármit is mond, nem fog vele megbántani.

- Hallgatom, Davis.

- Az időjárás változóban van, a viharok vége, a tenger hamarosan lecsendesedik. Az az érzésem, hogy a kétárbocos legkésőbb negyvennyolc óra múlva felszedi a horgonyt.

- Ez sajnos több mint valószínű! - felelte Vásquez, és közben széttárta a karját, mint aki azt mondja: Nem tehetünk semmit!

John Davis folytatta:

- Igen, két napon belül kihajóznak az öbölből, megkerülik a fokot, eltűnnek nyugati irányban, végighaladnak a szoroson, és soha nem látjuk őket viszont. Az ön társai, Vásquez, az én kapitányom, és a *Century* legénysége mind megbosszulatlanul maradnak!...

Vásquez lehajtotta a fejét, majd tekintetét John Davis arcára emelte, amelyet a kis tűz utolsó lángjai világítottak meg.

Ő pedig folytatta:

- Egyetlen módon lehetne megakadályozni a kétárbocos indulását, vagy legalábbis késleltetni az ágyúaszád megérkezéséig: olyan kárt kellene benne tenni, hogy kénytelen legyen vissza-fordulni az öbölbe... Nos, van ágyúnk, löporunk, lőszerünk... Helyezzük az ágyút a lövegtalpra a sziklafal fordulójánál, töltsük meg, és mikor a kétárbocos elhalad ott, lőjük a hajótest közepébe!... Lehet, hogy nem süllyed el rögtön, de legénysége nem fogja megkockáztatni, hogy az újabb sérüléssel vállalkozik a hosszú útra... A nyomorultak kénytelenek lesznek visszatérni a horgonyzóhelyre, hogy kijavítsák a károkat... Ki kell majd rakodniuk... Mindez talán egy hetet is igénybe vehet... addigra pedig a *Santa Fé*...

John Davis elhallgatott, és megszorította társa kezét.

Vásquez habozás nélkül ezt válaszolta:

- Rendben van!

12. Az öbölkiáratánál

Ahogy az nagy viharok után gyakran előfordul, *február 25-én* reggel is köd fátyolozta a láthatárt. A megváltozott irányú szél azonban elcsendesedett, és minden jel arra vallott, hogy időváltás áll küszöbön.

Erre a napra volt kitűzve, hogy a kétárbocos felszedi a horgonyt, és Kongre megtette a szükséges előkészületeket, hogy délután elindulhassanak. Feltehető volt, hogy a nap addigra eloszlatja a hajnali párát. Az apály este hatkor kezdődik majd, ez is megkönnyíti az Elgor-öböl elhagyását. A kétárbocos hét óra tájban ér a San Juan-fokhoz, és mivel ezen a szélességen olyan hosszú a szürkület, még napnyugta előtt meg is tudja kerülni.

Ha nincs köd, a kétárbocos akár már a reggeli apállal is kifuthatott volna. Minden a fedélzeten volt már, a kiegészített rakomány, bőséges élelem, amely részben a *Century*ről, részben a torony éléskamrájából származott. A toldaléképületben csak a bútor és az edény maradt, Kongre nem akarta ezzel feleslegesen megterhelni az amúgy is teli rakteret. Bár megszabadították a ballaszt egy részétől, a kétárbocos néhány hüvelykkel mélyebbre süllyedt a szokásos merülésénél, ezért elővigyázatlanúság lett volna tovább terhelni.

Kevéssel dél után, miközben a torony környékén sétálgattak, Carcante így szólt Kongréhoz:

- A köd kezd felszállni, hamarosan tiszta lesz a kilátás a nyílt tenger felé. Amikor ilyen köd van, a szél rendszerint elcsendesül, és a tenger nemsokára elcsitul.

- Azt hiszem, ezúttal végre sikerül kijutnunk - felelte Kongre -, és semmi sem zavarhatja meg utunkat a szorosig...

- És remélem, azon túl sem - egészítette ki Carcante. - Azonban az éjszaka sötét lesz, Kongre. Még alig tartunk az első holdnegyednél, és a félhold majdnem a nappal egy időben fog eltűnni...

- Mit számít ez, Carcante, nem kell nekem sem a Hold, sem a csillagok, hogy végighajózzam a sziget partján! Ismerem az északi partvidéket, és a New-Year-szigetektől meg a Colnett-foktól széles ívben kikerülöm a sziklákat!...

- Holnap már messze járunk, Kongre, északkeleti hátszéllel a vitorláinkban.

- Holnap már a Szent Bertalan-fokot is elveszítjük szem elől, és nagyon remélem, hogy az est leszálltával már hús mér földre magunk mögött tudhatjuk az Államok-szigetet.

- Már éppen ideje, Kongre; túl sok időt töltöttünk el itt.

- Csak nem bánod, Carcante?...

- Most, hogy vége, nem, hiszen megcsináltuk itt a szerencsénket - ahogy mondani szokás -, és jó széllel vitorlázva vihetjük magunkkal a kincseinket!... De, az ördögbe is, bizony azt hittem, mindennek vége, amikor a *Maule*... illetve a *Carcante* lékkel az oldalán érkezett be az öbölbe! Ha nem tudtuk volna kijavítani a károkat, ki tudja, mennyi ideig kellene még itt raboskodnunk ezen a szigeten! Ha megjönne az ágyúnaszád, visszamehetnénk a Szent Bertalan-fokra... Nekem pedig elegendő van a Szent Bertalan-fokból!

- Hát igen - felelte Kongre, és durva vonásai elkomorodtak -, akkor kerülnénk csak kutyaszorítóba!... Látván, hogy az örök eltűntek a világítótornyból, a *Santa Fé* kapitánya intézkedne: keresésükre indulnának... Átkutatnák az egész szigetet, és ki tudja, talán a mi rejtekhelyünkre is rábukkannának... S vajon nem csatlakozna hozzá a harmadik toronyőr is, aki eltűnt...

- Ugyan már, Kongre. Nem leltünk soha a nyomára, és hogyan is tudott volna két hónapig életben maradni minden élelem híján? Mert már jó két hónapja, hogy a *Carcante* - most nem felejtettem el az új nevét! - lehorgonyzott az Elgor-öbölben, és hacsak ez a derék toronyőr nem gyökereket meg nyers halat evett az egész idő alatt, akkor...

- Végül is, elindulunk, mielőtt megjön az ágyúaszád - mondta Kongre -, így biztonságosabb.

- A toronymapló szerint alighanem csak egy hét múlva kell megérkeznie - jelentette ki *Carcante*.

- És egy hét múlva - tette hozzá Kongre - már a Horn-fokon is túl leszünk, útban a Salamon-szigetek vagy az Új-Hebridák felé.

- Úgy is van, Kongre. Felmegyek még egyszer utoljára a körfolyosóra, megnézem a tengert. Ha hajó volna láthatáron...

- Eh! Mit számít az nekünk! - szolt Kongre, és vállát vont. - Az Atlanti- és a Csendes-óceán mindenkié. A *Carcante* papírjai rendben vannak. Bízhsz bennem, erről gondoskodtam. És még ha a *Santa Fé*-vel találkozánk is a szoros kijáratánál, viszonzná az üdvözlésünket, ahogy azt az udvariasság megkívánja.

Mint látjuk, Kongre nem kételkedett tervei sikerében. Eddig legalábbis minden körülmény a kezére játszott.

Miközben a bandavezér a kis öbölbe tartott, *Carcante* felment a lépcsőn, s a körfolyosóról egy órán keresztül kémlelte a tengert.

Az ég már teljesen tiszta volt, és a láthatár vonala élesen rajzolódott ki, vagy tizenkét mérföldre. Bár a tenger még mindig nem csillapodott le, már nem fehérlett rajta az átbukó tajték, s bár a hullámozás még erős volt, a kétárbocosnak ez már meg se kottyant. Egyébként, mihelyt a szorosba érnek, nyugodt vízre fognak találni, melyen - a szárazföld védelmében és hátszéllel - úgy hajózhatnak, akár egy folyón.

A nyílt tengeren csak egy háromárbocos tűnt fel egy pillanatra - két óra körül - keleti irányban, olyan távolságra, hogy távcsöve nélkül *Carcante* nem tudta volna kivenni a vitorlázatát. Egyébként is északnak tartott, úti célja tehát nem a Csendes-óceán volt, s percekben belül el is tűnt a láthatáron.

Egy órával később viszont olyan dolog történt, ami nyugtalanította *Carcantét* sőt, azon gondolkodott, szóljon-e Kongrénak.

Észak-északkeleti irányban füstfelhőt észlelt, egyelőre messze.

Gőzhajó tartott tehát az Államok-sziget vagy a Tűzföld partjai felé. Akinek rossz a lelkiismerete, az könnyen megijed. Ez a füstpamacs elég volt, hogy feldúlja *Carcante* lelkivilágát.

- Az ágyúaszád lenne az? - tépelődött.

Igazság szerint még csak *február 25-e* volt, és a *Santa Fé*nek csak március első napjaiban kellett megérkeznie. Előbb indult volna el?... Ha valóban a *Santa Fé* az, akkor két órán belül a San Juan-foknál lesz... És akkor minden elveszne... Alighogy megszerezték a szabadságukat, máris le kell róla mondaniuk, és vissza kell térniük a Szent Bertalan-foki nyomorúságba!

Lábánál *Carcante* ott látta a kecsesen ringatózó kétárbocost, amely mintha gúnyt akart volna űzni belőle. Minden készen állt. Már csak a horgonyt kell felszednie, hogy elindulhasson... Az ellenszélben azonban nem tudna megbirkózni a kezdődő dagállal, és a tengerszintnek csak két és fél óra múlva kell tetőznie.

Lehetetlen tehát a gőzhajó érkezése előtt kifutni a nyílt tengerre, és ha valóban az ágyúaszád az...

Carcante cirkalmas káromkodást eresztett meg. Kongrét, aki az utolsó előkészületekkel volt elfoglalva, mégsem akarta zavarni, mielőtt teljesen biztos nem lett volna a dolgában, ezért a körfolyosón maradt, és tovább figyelt.

A hajó gyorsan közeledett, a tenger áramlása és a szél egyaránt segítette. Kapitánya erősen táplálhatta a kazánt, mivel vastag füst szállt fel a kéményből, amelyet Carcante egyelőre a kifeszített vitorlák miatt nem láthatott. A hajó igen erősen jobbra is dőlt. Hamarosan a San Juan-fok magasságába ér, ha továbbra is ilyen tempóban halad.

Carcante el nem vette volna szeme elől a látcsövet, és nyugtalansága olyan mértékben nőtt, ahogy a gőzös közeledett. A távolság hamarosan pár mérföldnyire csökkent, és a hajótest részben láthatóvá vált.

Carcante félelme a tetőfokára hágott, de tüstént le is csillapodott.

A gőzös sodortatta magát, ami azt jelentette, hogy útját a szorosban akarja folytatni. Carcante hamarosan teljes egészében kivehette a felszerelését.

Ezerkétszáz-ezerötszáz tonnás gőzhajó volt, amelyet lehetetlen lett volna összetéveszteni a *Santa Fével*.

Carcante, akárcsak Kongre és a többiek, jól ismerte az ágyúaszádot, mivel többször is láthatta az Elgor-öbölbeli hosszas horgonyzása idején. Tudta, hogy két árboca van, a közeledő gőzösnek viszont három volt.

Micsoda megkönnyebbülést érzett Carcante, aki boldog volt, hogy nem zavarta meg feleslegesen a banda nyugalma! Még egy órán keresztül a körerkélyen maradt, így láthatta a gőzöst a sziget északi partjai mentén lassan elhaladni, de három-négy mérföldnyi távolságban, vagyis túl messze ahhoz, hogy leadja hívójelét; igaz, hogy a jelzései amúgy is válasz nélkül maradtak volna, mégpedig jó okkal.

Negyven perccel később ez a gőzhajó, mely legalább tizenkét csomóval haladt, eltűnt a Colnett-földnyelv mögött.

Carcante lement a toronyból, miután meggyőződött róla, hogy egyetlen hajó sincs a láthatáron.

Eközben egyre közeledett a dagály visszafordulásának órája. Ekkorra tűzték ki a kétárbocos indulásának időpontját. Az előkészületeket már megtették, csak az volt hátra, hogy felhúzzák a vitorlákat. Mihelyt meghúzzák a kivonóköteleket, a *Carcante* hátulról kaphatja a keleti-délkeleti irányban megállapodott szelet, és hátszállal száguldhat a nyílt tenger felé.

Hat órákor Kongre és az emberek többsége már a fedélzeten volt.

Miután a fedélzetre hozták a torony lábánál várakozókat, a csónakot is felhúzták a daruval.

A tenger lassan kezdett visszahúzódni. Az a hely, ahol korábban a kétárbocost javították, már szárazra került. Az öböl másik felében előbukkantak a sziklazátonyok éles fukai. A szél átátfújta a sziklafal résein, és gyenge hullámtörés halt el az öböl partján.

Elérkezett az indulás pillanata. Kongre kiadta a parancsot a horgony felhúzására. A lánc megfeszült, csikorgott a lánchrésben, s amikor függőleges helyzetbe került, a horgonyt daruval fölhúzták és tekintettel a hosszúnak ígérkező utazásra - rögzítették.

Ezután beállították a vitorlákat, és a kétárbocos - előtörzsvitorlájára, fő- és derékvitorlájára, sudár- és orrvitorlái alatt - jobbszállal, egyre növekvő sebességgel elindult a nyílt tenger felé.

A szél kelet-délkelet felől fújt. Így a *Carcante* könnyedén megkerülhette a San Juan-fokot. Ezen a meredek szakaszon különben semmilyen veszéllyel nem járhatott a meredek sziklafal közvetlen közelében elhaladni.

Kongre jól tudta ezt, hiszen ismerte az öblöt. Így a kormányrúdnál állva merészen hagyta egy negyeddal elfordulni a hajót, hogy a lehető legjobban növelje a sebességét.

A *Carcante* meglehetősen szeszélyes tempóban haladt előre. Lelassult, amikor a szél legyengült, majd egy-egy erősebb szellőkéstől újra lendületre kapott. Ekkor gyorsabban haladt, mint a visszavonuló ár; a maga mögött hagyott sima nyomdokvíz jó bizonyítványt állított ki a vízvonalaról, és biztató volt az út hátralevő részére nézve.

Fél hétkor Kongre már csak egy mérföldre járt a fok csúcsától. Előtte a láthatárig nyúlt el a tenger. A nap lenyugvóban volt, vele szemben; hamarosan csillagok ragyognak fel a leszálló alkonyatban egyre inkább elsötétülő zeniten.

Carcante ekkor Kongréhoz lépett:

- Végre, mindjárt kijutunk az öbölből! - szólt elégedetten.

- Húsz percen belül - felelte Kongre - kieresztetem a vitorlakivonó köteleket, és jobbszélbe állítom a kormányt, hogy megkerüljük a San Juan-fokot...

- Vajon a szorosba érve gyakran kell majd irányt váltanunk?

- Nem hiszem - jelentette ki Kongre. - Mihelyt elhagytuk a San Juan-fokot, csücsökkötelet fordítunk, és remélem, hogy a Horn-fokig balszéllel haladhatunk tovább. Kezdünk benne járni az új évszakban, és azt hiszem, hogy számíthatunk a kitaró keleti szélre. Mindenesetre a szorosban annyiszor váltunk irányt, ahányszor kell, de aligha lehet olyan kedvezőtlen a széljárás, hogy lavírozásra késztesen bennünket.

Ha Kongre elkerülheti a csücsökkötél fordítást - ahogy remélte -, nem kevés időt takaríthat meg. Szükség esetén bevonatja a négyszögletű vitorlákát, és csak a trapéz- és latinvitorlákát tartja fenn: a trapéz- és tatvitorlát, az előkötél-vitorlát és a háromszögű orrvitorlákát.

Így a kétárbocos négynegyedes széllal haladhat.

Ebben a pillanatban a legénység egy tagja, aki a csónakdarunál ügyelt, felkiáltott:

- Vigyázat elöl!

- Mi a baj? - kérdezte Kongre.

Carcante odafutott, és kihajolt a párkányon:

- Óvatosan gyere! - kiáltotta Kongrénak.

A kétárbocos ekkor egyvonalban járt a barlanggal, mely oly sokáig volt a banda birtokában.

Az öbölnek ezen a részén sodródott a *Century* hajótövének egy darabja, amelyet az apály most a nyílt tenger felé sodort. Az ütközésnek kellemetlen következményei lehettek volna. Így sürgősen ki kellett kerülni az uszadékot.

Kongre tehát enyhén balra fordította a kormányrudat. A kétárbocos a széliránytól csak egy beosztással fordult el a roncsdarab mellett, amely így csak súrolta a hajó vízvonala alatti részét.

Ezzel a manőverrel a *Carcante* kicsit közelebb került az északi parthoz, de rögvest visszaállt az eredeti irányba. Még húsz öl, és elhagyja a sziklafal fordulóját, Kongre elengedheti a kormányrudat, és hagyhatja észak felé tartani a hajót.

Ebben a pillanatban éles süvöltés szelte át a levegőt, a kétárbocos teste megrázkódott, s rögtön ezután hatalmas dörrenés hallatszott.

Ugyanakkor a parton fehér füst emelkedett a magasba, melyet a szél az öböl belseje felé hajtott.

- Hát ez mi? - kiáltott fel Kongre.

- Ránk lőttek - felelte Carcante.

- Vedd át a kormányrudat! - parancsolta Kongre.

A bal oldalra rohant, kihajolt a korláton, és a merülési vonal felett fél lábnyira egy lyukat fedezett fel.

Az egész legénység egy pillanat alatt a hajóornak erre az oldalára tódult.

Támadás a partról!... A *Carcante* kihajózásának pillanatában golyót kap az oldalába, s ha az lejjebb csapódik be, menthetetlenül el is süllyed!... Gondolható, hogy amennyire megrémítette őket a támadás, legalább annyira meg is voltak lepve tőle.

Mit tehettek Kongre és társai? Bocsássák vízre a csónakot, szálljanak be, evezzenek arra a partszakaszra, ahonnan a lövés jött, és fogják el, öljék meg, de legalábbis üzzék el onnan támadóikat?... De ki tudja, hátha az ellenfél számbeli fölényben van? Nem tanácsosabb-e minél távolabb kerülni és mindenekelőtt felmérni a károkat?

Ez utóbbi mellett döntöttek, annál is inkább, mivel az ágyú másodszor is eldőrdült. Ismét füst szállt fel ugyanarról a helyről. A kétárbocost újabb becsapódás rázta meg. Egy második golyó is telibe találta, kicsit hátrébb, mint az előző.

- Kormányrudat szélirányba!... Vitorlarudat elöl igazíts!... Felkészülni a forduláshoz! - üvöltötte Kongre, és hátrarohant Carcantéhoz, aki sietett teljesíteni a parancsait.

A kétárbocos azonnal engedelmeskedett a kormánylapát elmozdulásának, szélbe fordult, majd jobbszélbe állt. Öt percen belül elkezdett távolodni a parttól, és hamarosan a ráirányzott ágyú lőtávolságán kívülre került.

Több lövés egyébként nem dördült. A part kihalt volt egészen a fok csúcsáig. Joggal lehetett hinni, hogy a tüzelés abbamaradt.

A legsürgősebb tennivaló a hajótest állapotának felmérése volt. Belülről ezt nem lehetett elvégezni, mert ahhoz át kellett volna rakodniuk a hajó terhét. Ahhoz persze kétség sem férhetett, hogy mindkét golyó átütötte a hajó oldalát, és a raktérben állapodott meg.

Vízre eresztették a csónakot, miközben a *Carcante* - eltekintve a visszavonuló tenger sodrásától - egy helyben maradt.

Kongre és a hajóács csónakba szállt, megvizsgálta a hajótestet, hátha helyben is ki lehet javítani a sérüléseket.

Megállapították, hogy két négyes nagyságú golyó érte a hajót, s törte át teljes vastagságban a burkolatot. Szerencsére a víz alatti részek épen maradtak. A két lyuk a burkolat kezdeténél, éppen a merülési vonalnál tátongott. Néhány centiméterrel lejjebb olyan léket alkottak volna, amelyet a legénységnek nem lett volna ideje betömni. A raktér biztosan megtelik vízzel, és a *Carcante* elsüllyed az öböl bejáratánál.

Kongréék minden bizonnyal partot érhetek volna a csónakkal, de akkor a kétárbocos odavész.

Végeredményben a sérülés nem volt végzetes, de mindenképpen megakadályozta a hajót abban, hogy kifusson a nyílt tengerre. Ha csak egy kicsit is balra dől, máris behatol a víz. A két golyóütötte lyukat tehát mindenképpen be kell tölteni, mielőtt folytatják útjukat.

- De ki az a nyomorult, aki golyót eresztett az oldalunkba? - mondogatta Carcante.

- Talán az a toronyőr, aki kicsúszott a markunkból! - felelte Vargas. - Meglehet, hogy a *Century*ről is megmentett valakit. Ahhoz, hogy löni lehessen, ágyú kell, és ez az ágyú nem az égből pottyant ide.

- Hát persze - helyeselt Carcante. - Kétségkívül a háromárbocsról származik. Nagy kár, hogy nem mi találtuk meg a roncsok között.

- Most ne ezen morfondírozz - szakította félbe Kongre -, a hajót javítsuk meg, a lehető leggyorsabban!

Valóban, most nem a kétárbocos megtámadásának körülményein kellett vitatkozni, hanem a szükséges javításokat elvégezni. Végszükség esetén az öböl másik partjára, a Diegos-földnyelvhez lehetett kormányozni a hajót. Egy óra elég is lett volna, de azon a helyen a hajó túlságosan ki lett volna téve a nyílt tenger felől fújó szeleknek, mivel az a partszakasz egészen a Several-földnyelvig sehol nem nyújtott szélvédett menedéket. Ha az idő rosszra fordul a kétárbocos szétzúzódik a szirteken. Kongre úgy döntött tehát, hogy még aznap este visszatérnek az Elgor-öbölbe, ahol a munkálatokat a legnagyobb biztonságban és a lehető leggyorsabban lehet elvégezni.

De pillanatnyilag apály volt, s a hajó nem tudott volna megbirkózni az ellenáramlattal. Ki kellett tehát várniuk a dagályt, mely csak három óra múlva kezdődik.

A *Cartantét* igencsak dobálták a hullámok, és a Several-földnyelv felé terelő sodrás azzal fenyegetett, hogy a raktér megtelik vízzel. Egy-egy nagyobb oldalirányú dőlésnél már lehetett hallani a lyukakon beömlő víz csobogását. Kongrénak bele kellett törődnie, hogy a Diegos-földnyelvtől néhány kábelhossznyira horgonyt vessen.

Mindent egybevetve a helyzet igencsak aggasztó volt. Az idő későre járt, hamarosan vaksötét lesz. Kongrénak minden helyismeretére szüksége lesz, hogy zátonyra ne fussanak a partot övező szirtek közt.

Végre tíz óra tájt megjött a dagály. Felhúzták a horgonyt, és a nem kevés veszélyt kiállt *Carcante* még éjfél előtt újra a régi horgonyzóhelyén, az Elgor-öbölben kötött ki.

13. Három nap

Nem nehéz elképzelni, hogy Kongre, Carcante és a többiek mennyire el voltak keseredve. Hogy, amikor végleg elhagyhatták volna a szigetet, az utolsó pillanatban jöjjön közbe valami akadály!... És négy-öt napon belül, sőt talán hamarabb, az ágyúaszád is befuthat az Elgor-öbölbe! Ha a károk kevésbé súlyosak, Kongre nem habozott volna, hogy másutt vessen horgonyt. Például a San Juan-öbölbe is húzódhatott volna, amely a fok túloldalán mélyed a sziget északi partvonalába. De a hajó jelenlegi állapotában örülség lenne megkockáztatni ezt az utat. A *Carcante* előbb elsüllyedne, semmint a fok magasságába ér. A távolság egy részét hátszéllel kellett volna megtenniük, s a váltakozó dőlésszög következtében a kétárbocos hamarosan megtelt volna vízzel, vagy legjobb esetben is menthetetlenül odavész a rakomány.

Nem volt más megoldás, mint visszatérni a torony előtti öbölbe, s ezt Kongre is belátta.

Ezen az éjszakán a legénység nem sokat aludt, hisz lankadatlan figyelemmel kellett ellátniuk az őrszolgálatot. Ki tudja, nem támadják-e meg ismét a hajót? Ki tudja, nem szállt-e partra mostanában a sziget valamely más pontján a Kongre bandájánál nagyobb létszámú csapat? Ki tudja, nem jutott-e el a Kongre-banda tevékenységének híre Buenos Airesbe is, s nem éppenséggel az argentin kormány akarja-e felszámolni a bandát?

Kongre és Carcante a hajó hátsó részében ülve ezekről a dolgokról beszélgettek. Helyesebben a másodkapitány beszélt, mivel Kongre annyira elmerült gondolataiban, hogy csak foghegyről válaszolt.

Eleinte Carcante úgy vélte, katonák érkeztek az Államok-szigetre, hogy elfogják Kongrét és társait. De egy reguláris alakulat - ha partraszállása észrevétlen marad - nem így oldotta volna meg feladatát. Sokkal inkább nyílt támadást intéz ellenük, vagy ha erre nincs ideje, akkor több hajót sorakoztat fel az öböl kijáratánál, hogy ott tartóztassa fel és kerítse hatalmába még az este a kétárbocost, akár megcsákyázva, akár egyszerűen lehetetlenné téve további útját. Az bizonyos, hogy nem vonul vissza egyetlen rajtaütés után úgy, ahogy az ismeretlen támadók tették, akiknek óvatossága elárulta gyengeségüket.

Carcante elvetette tehát feltevését, és rátért Vargas álláspontjára:

- Igen, a támadásnak csak az lehetett a célja, hogy a goelet ne jusson ki az öbölből, és ha támadóink többen vannak, csakis a *Century* túlélői lehetnek... Bizonyára találkoztak a torony-őrrel, és megtudták, hogy az ágyúaszád hamarosan megérkezik... Az ágyút pedig bizonyára a partra vetve találták!

- Az ágyúaszád még nem érkezett meg - mondta Kongre dühtől remegő hangon. - Mire ideér, a kétárbocos már messze jár.

Jó, tegyük fel, hogy a toronyőr a *Century* hajótöröttjeire bukkant, de igazán nem valószínű, hogy a szerencsétlenséget két-három embernél több élte volna túl.

Hogyan is kímélhetett volna meg ennél több életet a vihar? S mit tehetett e maroknyi ember a jól felfegyverzett bandával szemben?

Mihelyt a gonosztevők kijavítják a kétárbocost, vitorlát bonthatnak és ezúttal az öböl közepén futnak ki a nyílt tengerre. Ami egyszer megtörtént, másodszorra már nem következhet be.

Most már csak idő kérdése volt, hány nap alatt lehet kijavítani az új sérüléseket.

Az éjszaka nyugodtan telt el, s a legénység másnap munkához látott.

Először is, el kellett mozdítani a rakományt az azt a részét, melyet a raktár bal oldali fala mentén halmoztak fel. Fél napba is beletelt, míg felhordták az összes holmit a fedélzetre. Nem volt különben szükség sem arra, hogy kipakolják a teljes rakományt, sem arra, hogy a hajót a homokra vontassák. Mivel a lyukak közvetlenül a merülési vonal fölött voltak, nem túl nagy fáradsággal be lehetett tömni őket a hajó farához közel kikötött csónakról. A lényeg az volt, hogy az ágyúgolyók nem okoztak kárt a bordázatban. Kongre és a hajóács lement a raktérbe, és vizsgálatuk az alábbiakat állapította meg:

A két golyó csak a burkolatot ütötte át körülbelül egy magasságban; meg is találták őket, amikor kipakolták a rakományt. Csak súrolták a bordákat, amelyek tartó ereőségében így nem esett kár. Az egymástól két-három lábra található lyukak pereme olyan szabályos volt, mintha fűrészszel vágták volna ki őket. Szivárgásmentesen el lehetne tehát zárni őket egy-egy tömés-sel, melyeket a bordák közé ékelt lécek tartanának a helyükön; ezt azután burkoló lemezzel fednék be.

Mindent egybevetve, a kár nem volt jelentős. A hajótest ettől még jó állapotban maradt, s a sérülést hamar ki lehet javítani.

- Mikorra? - kérdezte Kongre.

- Kiszabom a belső keresztléceket, és még ma este beillesztjük őket - felelte Vargas.

- És a tömítések?

- Azokat holnap délelőtt csináljuk meg, estére már szintén a helyükön lesznek.

- Ezek szerint már este lerögzíthetjük a rakományt, és holnapután reggel felhúzhatjuk a horgonyt?

- Kétségek nélkül - jelentette ki a hajóács.

Hatvan óra elegendő lehet tehát a javítások elvégzéséhez, s így a *Carcante* indulása végül csak két nappal tolódna el.

Carcante ekkor megkérdezte Kongrét, hogy nem áll-e szándékában délelőtt vagy délután elmenni a San Juan-fokra.

- Csak azért, hogy körülnézzünk egy kicsit - mondta.

- Minek? - felelte Kongre. - Nem tudhatjuk, kivel van dolgunk. Legalább tíz-tizenkét embernek kéne odamenni, ami azt jelentené, hogy csak ketten-hárman maradnának hátra a kétárbo-cos őrzésére. Ki tudja, mi történhet, míg mi távol vagyunk?...

- Igaz - ismerte el Carcante -, és különben is, mit nyernénk vele? Akik ránk lőttek, dögöljenek meg ott, ahol vannak. A legfontosabb az, hogy minél előbb elhagyjuk a szigetet.

- Holnapután reggel tengeren leszünk - jelentette ki határozottan Kongre.

Minden esélyük megvolt tehát arra, hogy az ágyúnaszád - melyet csak néhány nappal későbbre vártak - ne fusson be indulásuk előtt.

Egyébként is, ha Kongre és társai elmennek a San Juan-fokra, Vásqueznek és John Davisnek már csak hült helyét találják.

Ott a következők történtek:

Előző nap délután, egészen estig mindketten John Davis javaslatának megvalósításával voltak elfoglalva. Úgy döntöttek: az ágyút éppen a sziklafal kiszögellésében állítják fel. A fordulót eltorlaszoló sziklatömbök között John Davisnek és Vásqueznek nem okozott nehézséget a

lövegtalp fölállítása. Annál inkább megküszködtek, amíg odáig sikerült vonszolniuk az ágyút. A parti homokon kellett végighúzniuk, majd egy köves-sziklás sáv következett, ahol már lehetetlen volt tovább vontatni. Ezért emelőket alkalmaztak, ami sok időt és fáradságot igényelt.

Majdnem hat óra volt, mire elhelyezték az ágyút a lövegtalpon oly módon, hogy csöve az öböl bejáratára irányuljon.

John Davis ekkor nekilátott a töltésnek: a csőbe tömött egy nagy zacskó puskaport, amelyet egy száraz moszatsomóval fojtott le, s végül erre következett a golyó. Ezután bevezették a kanócot a gyújtólyukba. Valóban csak az volt hátra, hogy a kellő pillanatban meggyújtsák.

John Davis ekkor így szólt Vásquezhez:

- Jól meggondoltam, mit kell csinálnunk. Nem szabad elsüllyeszteni a kétárbocost. Ezek a gazfickók mind kiúsznának a partra, s akkor talán nem menekülhetnénk előlük. A lényeg az, hogy a kétárbocos visszatérjen a horgonyozóhelyére a javítások végett, és még egy darabig ott időzzön.

- Hogyne - felelte Vásquez -, de egy ágyúgolyó ütötte lyukat egy délelőtt be lehet tömni.

- Nem - érvelt John Davis -, mivel el kell mozdítaniuk a rakományt. Becslésem szerint legalább negyvennyolc órára lesz szükségük, és már február 28-a van.

- És ha az ágyúnaszád csak egy hét múlva érkezik? - vetette ellen Vásquez. - Nem volna helyesebb a hajótest helyett inkább az árbocokat célba venni?

- Teljesen igaza van, Vásquez, ha elveszítik az orrárbocot vagy a főárbocot, akkor sokáig itt kell vesztegelniük, és nem tudom, hogyan pótolhatnák. Egy árbocot azonban nehezebb eltávolítani, mint a hajótestet, és nekünk biztos találatra kell törekednünk.

- Igen - felelte Vásquez -, már csak azért is, mert ezek a nyomorultak valószínűleg az esti apályal fognak indulni, s akkor már nem látni túl tisztán. Tegyen úgy, ahogy legjobbnak látja, Davis.

Miután mindent előkészítettek, Vásqueznek és társának már csak várnia kellett; lövésre készen örködték az ágyú mellett, és lesték, mikor bukkan fel a kétárbocos.

Azt már tudjuk, hogy a lövések milyen eredménnyel jártak, és hogyan kellett visszafordulnia a *Carcantén*nak kikötőhelyére. John Davis és Vásquez addig nem hagyták el őrhelyüket, amíg meg nem bizonyosodtak róla, hogy a hajó ismét horgonyt vetett az öböl mélyén.

Az elővigyázatosság azt diktálta, hogy új rejtékhelyet keressenek a sziget egy másik pontján.

Csakugyan, amint Vásquez mondta, lehetséges, hogy másnap Kongre és néhány embere eljön a San Juan-fokra. Talán az üldözésükre fognak indulni?...

Hamar döntöttek: elhagyják a barlangot, és egy-két mérfölddel odébb olyan bújóhelyet keresnek, ahonnan láthatják az észak felől érkező hajókat. Ha feltűnik a *Santa Fé*, visszatérnek a San Juan-fokra, és onnan küldenek neki fényjeleket, Lafayate kapitány értük küldene egy csónakot, hogy a fedélzetre vesse őket. Beszámolnának neki a helyzetről, mely addigra mindenképp tisztázódna: vagy úgy, hogy a kétárbocos még mindig az öbölben vesztegel, vagy úgy, mert sajnos, ez is lehetséges - hogy már újra kifutott.

- Adja Isten, hogy ne úgy legyen - mondogatta John Davis és Vásquez.

Az éjszaka közepén indultak útnak, hátukon cipelve az élelmiszerüket, a fegyvereiket és a megmaradt puskaport. Mintegy hat mérföldön keresztül a part mentén haladtak, megkerülve a San Juan-öblöt. Rövid kutatás után az öböl túlsó oldalán találtak egy bemélyedést, ahol meghúzhatták magukat az ágyúaszád megérkezéséig.

Egyébként, mihelyt a kétárbocos kifut, visszatérhetnek a barlanghoz.

John Davis és Vásquez egész nap a tengert figyelték. Dagály idején nem volt okuk aggodalomra, hiszen tudták, hogy a goelett ilyenkor nem futhat ki az öbölből. De apálykor újra elfogta őket a félelem: hátha az éjjel végeztek a javításokkal. Kongre biztosan nem késlekedik még egy órát sem - mihelyt alkalma lesz elindulni -, hisz ő épp annyira tart a *Santa Fé* érkezésétől, amennyire Vásquez és Davis áhítja.

Közben ez utóbbiak szemmel tartották a partot, de sem Kongre, sem cimborái nem bukkantak fel.

Mint tudjuk, Kongre úgy döntött, hogy nem fecsérli idejét olyan kutatással, mely alighanem úgyszólván hiábavaló lenne. Jobbnak látta felgyorsítani a munkálatok menetét, és a lehető legrövidebb időn belül elvégeztetni a javításokat. Ahogy Vargas, a hajóács megmondta, a faéket még a délután folyamán a bordák közé verték. Másnapra a tömítéseket is elkészítik és behelyezik, ahogy megígérte.

Vásquez és John Davis tehát március elsején nem észlelt semmi nyugtalanítót. De milyen hosszú volt nekik ez a nap!

Este, miután sokáig lesték, kifut-e a kétárbocos, végül meggyőződtek arról, hogy a hajó már nem szedi fel a horgonyt, összekuporodtak a sziklamélyedésben, s az álom meghozta nekik a már annyira szükséges pihenést.

Másnap kora hajnalban talpon voltak. Első pillantásukkal a tengert fürkészték.

Sehol egyetlen hajó. A *Santa Fé* nem tűnt fel, és még csak füstöt sem észleltek a láthatáron.

Kifut-e a kétárbocos a reggeli apálllyal? A tenger éppen kezdett visszahúzódni. Ha a hajó ezt kihasználja, egy órán belül megkerülheti a San Juan-fokot...

Az előző napi rajtaütés megismétlésére John Davis nem is gondolhatott, hiszen Kongre ezúttal bizonyára résen lesz. Lőtávolságon kívül fog hajózni, s a lövedékek nem érhetik el a goelettet.

Érthető tehát, mennyire türelmetlenül és aggódva várta Vásquez és John Davis az apály végét. Végre - hét órakor - megjött a dagály. Ezután Kongre már csak a következő, az esti apálllyal futhat ki.

Jó idő volt, a megfordult szél tartósan északkelet felől fújt. A tengeren már nem látszott a korábbi vihar hatása. A nap ragyogott a magasan úszó, könnyű fellegek mögött, melyeket nem ért el a szél.

Vásquez és John Davis számára újabb végtelenül hosszú nap kezdődött meg. Pedig aggodalomra, akárcsak előző nap, most sem volt okuk. A banda nem hagyta el az öblöt. Valószínűtlen, hogy délelőtt vagy délután valaki felbukkanjon a környéken.

- Minden arra utal, hogy a csirkefogók mind buzgón dolgoznak - mondta Vásquez.

- Bizony, sietős a dolguk - felelte John Davis. - Hamarosan betömik a lyukakat, és akkor már semmi sem tarthatja őket vissza.

- És... talán már ma este... bár az apály későn jön... - tette hozzá Vásquez. - Igaz, jól ismerik az öblöt. Nem kell nekik világítás. Múlt éjjel is végighaladtak rajta, visszafelé... S ha ma éjszakára kihajóznak, örökre eltűnnek a kétárbocson... Mekkora balszerencse - fejezte be elkeseredetten -, miért is nem az árbocát lőtte ki?

- Ugyan, Vásquez - felelte Davis -, mi minden tőlünk telhetőt megtettünk. A többi már Isten dolga!

- De mi is segítünk neki - sziszegte Vásquez, akin látszott, hogy hirtelen komoly elhatározásra jutott.

John Davis elgondolkozva járt fel s alá a parton, állandóan északi irányba nézve. A láthatáron... sehol semmi!

Hirtelen megtorpant. Társához lépett, és így szólt:

- Vásquez... és mi lenne, ha odamennénk megnézni, mit csinálnak?

- Az öbölbe, Davis?

- Igen. Meggyőződhetnénk róla, hogy a kétárbocos állapota... hogy készen áll-e az indulásra?

- És mit érünk vele?

- Majd meglátjuk, Vásquez! - kiáltotta Davis. - Égek a türelmetlenségtől. Nem ülhetek itt tovább... Nem állhatok ellent!

Valóban, a *Century* másodkapitányán látszott, hogy nem teljesen ura önmagának.

- Vásquez - folytatta -, milyen mesze van innen a torony?

- Legfeljebb hárommérföldnyire, először a dombon át, aztán egyenesen az öböl közepéig.

- Nos, én odamegyek, Vásquez... Négykor indulok... Még hat előtt ott leszek... Olyan közel kúszom majd, amennyire lehetséges!... Még világosban odaérek. Engem nem fognak meglátni... Én viszont mindent látni fogok!

Hiábavaló próbálkozás lett volna lebeszélni John Davist. Vásquez meg sem próbálta, s amikor társa így szólt: - Ön itt marad. Figyelje a tengert... Estére visszaérek. Egyedül megyek... - úgy válaszolt, mint akinek megvan a terve.

- Önnel tartok, Davis. Nem árt, ha én is körülnézek a torony környékén.

Az indulásig hátralévő néhány órában Vásquez magára hagyta társát a parton, visszahúzódott a menedéket nyújtó sziklamélyedésbe, és rejtélyes munkálkodásba fogott. A *Century* másodtisztje egyszer azon kapta rajta, hogy nagy gonddal élezi széles pengéjű kését egy sziklaszilánkkal, másszor meg egy inget tépett csikokra, amelyekből azután laza kötelet font.

Vásquez kitérően felelt Davis kérdéseire, biztosítva társát arról, hogy mindent világosan elmond majd este. Davis nem firtatta tovább a dolgot.

Négy órákor, miután elfogyasztottak egy-egy szelet kétszersültet és sózott húst, revolverrel az övükben útra keltek.

Egy szűk vízmósás könnyítette meg az utat dombnak fölfelé, egészen a csúcsig.

Mikor felértek a tetőre, körülnéztek. Széles, terméketlen fennsík terült el előttük, amelyen csak itt-ott árválkodott néhány borbolya. Közel s távol egyetlen fát sem láttak. Csak néhány fülsiketítő tengeri madár raj repült dél felé.

Az Elgor-öböl belseje felé vezető utat el sem lehetett téveszteni.

- Erre! - mondta Vásquez, és a toronyra mutatott, mely két mérföldnél kevesebbre volt tőlük.

- Indulás - felelte John Davis.

Mindketten gyorsan szedték a lábukat. Csak az öbölhöz közelebb érve kell elővigyázatosabbnak lenniük.

Csak fél óra menetelés után álltak meg rövid időre, hogy kifűjják magukat. De nem érezték magukat fáradtnak.

Még félmérföldnyi út állt előttük. Most már óvatosnak kellett lenniük, hiszen Kongre vagy valamelyik embere figyelőállásban lehetett a torony körfolyosóján.

Mivel az idő nagyon tiszta volt, a körfolyosót tökéletesen lehetett látni. E pillanatban senki sem tartózkodott ott, de lehet, hogy Carcante vagy valaki más az őrszobában maradt, ahonnan a négy égtáj felé néző szűk ablakokból látni lehetett a sziget jó részét.

John Davis és Vásquez a kaotikus összevisszaságban szétszórt sziklák között lopkodott előre. Egyiktől a másikig osontak, néha kúsztak is, ha nyílt részen kellett előrehaladniuk. Az út utolsó szakaszát sokkal lassabban tették meg.

Hat óra körül járt az idő, amikor az öblöt övező sziklák utolsó tagjához értek, és lepillantottak.

Őket semmiképp sem vehették észre, hacsak a banda valamelyik tagja fel nem kapaszkodik a dombra. Még a torony tetejéről sem voltak láthatók, hiszen szinte egybeolvadtak a sziklával.

A kétárbocos ott ringatózott a kis öbölben; árbocai és vitorlarúdjai előkészítve, az egész csarnokzat jó állapotban. A legénység épp azzal volt elfoglalva, hogy a javítás alatt a fedélzeten tárolt rakományt visszahordja a raktérbe. A csónak csatlókötelére kikötve, a hajó fara mögött úszkált, vagyis már elkészültek a hajó bal oldalán: végeznek a munkával, sikerült betömniük a golyók ütötte lyukakat.

- Készen állnak - morogta John Davis, magába fojtva kitörni készülő dühét.

- Lehet, hogy már a következő apályal elindulnak, két-három óra múlva.

- És semmit sem tehetünk... semmit! - mondogatta John Davis.

Csakugyan: Vargas, a hajóács megtartotta szavát. A munkálatokat gyorsan és megfelelően végezték el. A sérüléseknek már nyoma se volt. A két nap elegendőnek bizonyult. Miután a rakomány a helyére került és a fedélzeti nyílásokat lezárták, a *Carcante* indulásra készen állt.

Eközben múlt az idő; lehanyatlott, majd lenyugodott a nap, leszállt az éj, és semmi sem utalt rá, hogy a kétárbocos készülne az indulásra. Rejtekhelyükön John Davis és Vásquez hallgatták az öbölből felhatoló zajokat. Nevetéseket, kiáltásokat, káromkodásokat, a fedélzeten vonszolt csomagok súrlódását is hallották. Tíz óra tájt tisztán hallatszott egy deszkatábla lecsapódása, majd minden elcsendesedett.

Davis és Vásquez összeszorult szívvel várakozott. Bizonyára befejezték az előkészületeket, és most eljött az indulás ideje... De a kétárbocos még mindig az öbölben ringatózott, a vasmacska leengedve, a vitorlák felgöngyölve.

Eltelt egy óra. A *Century* másodkapitánya megragadta Vásquez kezét:

- Megfordult az ár - mondta. - Itt a dagály.

- Nem indulnak el!

- Ma nem. De holnap?...

- Sem holnap, sem máskor - állította Vásquez. - Jöjjön! - tette hozzá kilépve az üregből, ahol eddig meglapultak.

Davis izgatottan követte Vásquezt, aki óvatosan lépkedett a torony felé. Pár másodpercen belül a torony talapzatául szolgáló földhányáshoz érték. Ott Vásquez rövid keresgélés után könnyedén elfordított egy sziklatömböt a tengelye körül.

- Másszon be ide - mondta Davisnek a feltároló részre mutatva. - Erre a rejtekhelyre véletlenül bukkantam rá a toronyban töltött napok alatt. Akkor nem is sejtettem, hogy egyszer még hasznát veszem. Ez nem barlang, csak egy lyuk, ahol ketten is alig férünk el. De ezerszer is elhaladhatnak az ajtónk előtt anélkül, hogy észrevennék: valaki van odabenn.

Davis, engedelmeskedve a felszólításnak, becsusszant a részbe, s Vásquez nyomban követte. Olyan szűk volt a hely, hogy moccanni sem tudtak, halkán beszélgettek.

- Elmondom a tervem - szólt Vásquez. - Maga itt megvár.

- Megvárom? - ismételte Davis.

- Igen; én a kétárbocshoz megyek.

- A kétárbocshoz? - ismételte az ámuló Davis.

- Elhatároztam, hogy a nyomorultak nem fognak eltávozni - jelentette ki határozottan Vásquez.

Zubbonyából két csomagot és egy kést vett elő.

- Itt van egy töltet, amelyet a puskaporunkból és az ingemből csináltam. Szintén az ingemből, és a megmaradt puskaporból összeeszkábáltam egy gyújtózsínort; itt van. Az egészet a fejemre erősítem, és odaúszom a kétárbocshoz. Felkapaszkodom a kormánylapáton, és a késsel lyukat fúrok a boltozat alá, a kormánylapát és a fartőke közé. Ebbe a lyukba fogom behelyezni a töltetet, meggyújtom a kanócot és visszajövök. Ez a tervem, és senki sem akadályozhat meg benne, hogy végrehajtsam.

- Csodálatos! - kiáltott fel Davis elragadtatva. - De nem hagyhatom, hogy egyedül nézzen szembe ekkora veszéllyel. Én is önnel megyek.

- Mi haszna volna? - felelte Vásquez. - Egy ember, egyedül, észrevétlen maradhat, és ahhoz, amit én akarok tenni, egy ember is elegendő.

Davis hiába erősködött, Vásquez hajthatatlan maradt. A saját ötletét ő maga akarta megvalósítani. Davis meghajlott akarata előtt. Amikor elérkezett az éjszaka legsötétebb órája, Vásquez levetette ruháit, kimászott a lyukból és lassan leereszkedett a domb lejtőjén. A tengerhez érve a vízbe vetette magát, és erőteljes karcsapásokkal úszni kezdett a kétárbocos felé, amely a parttól egy kábelhossznyira ringatózott szelíden.

Ahogy közeledett hozzá, a hajó tömege egyre sötétebbnek és egyre tekintélyesebbnek tűnt. A fedélzeten semmi sem mozdult. Valaki mégis virrasztott a hajón. Az úszó nemsokára világosan látta az őrszem árnyának körvonalait. A matróz az orrbástyán ült, lábát a víz fölé lógatta, s egy tengerészdalt füttyült, melynek hangjai kristálytisztán terjedtek szét az éjben.

Vásquez kört írt le, és a hajót hátulról közelítette meg, láthatatlanná válva a tatboltozat sűrűbb árnya alatt. Fölötte domborult a kormánylapát. Két kézzel megragadta a csúszós felületet, és emberfeletti erőfeszítések árán sikerült a vasalásokba kapaszkodva felmásznia. A lapáton lovaglólásban helyezkedett el, úgy szorította térdei közé, mint jó lovas a lovát. Keze így szabadabbá vált, levehette a fejére kötött zsákot, és fogai közt tartva bele tudott nyúlani. Kivette a kést, s azon nyomban munkához látott. A kormánylapát és a fartőke között vájt lyuk lassacs-

kán mélyült és szélesedett. Egyórai munka után a kés pengéje átütötte a deszkát. Vásquez becsúszta az előkészített töltetet, hozzáillesztette a gyújtózsínort, majd zsákjába nyúlt a tűzkövéért.

Ebben a pillanatban fáradt térde a másodperc egy töredékére elernyed. Érezte, hogy csúszik; s ha lecsúszik, terve menthetetlenül füstbe megy. Ha a tűzköve nedves lesz, nem tud vele tüzet csíholni. Hogy visszanyerje egyensúlyát, egy akaratlan mozdulatot tett, mire kése, melyet a feladat végeztével visszatett, kiesett a zsákból és hangos csobbanással eltűnt a habokban.

Az őr hirtelen abbahagyta a füttyörészést. Vásquez hallotta, hogy lejön az orrbástyáról, végigmegy a fedélzeten, és felmászik a tatbástyára. Láta, hogy árnyéka kirajzolódik a vízen. A matróz kihajolt a palánkon, és nyilván a figyelmét felkeltő szokatlan zaj eredetét kutatta. Sokáig maradt így, miközben Vásquez merev lábbal, körmét a csúszós fába vájva várakozott, úgy érezte, hogy lassan elhagyja minden ereje.

Végül a matróz, akit megnyugtatót a csend, visszatért az orrba és ismét rákezdt a füttyörészésre.

Vásquez kihúzta a tűzkövet a zsákból, és kis ütéseket mért a kovakőre. Pár szikrát sikerült kicsíholnia. A kanóc tüzet fogott, és alattomosan ropogni kezdett.

Vásquez sebesen lecsúszott a kormánylapátról, újra a vízbe bukott, és széles, csendes karcsapásokkal a szárazföld felé úszott.

John Davis számára - aki egyedül maradt a rejtekhelyen - az idő csigalassúsággal múlt. Negyedóra, félóra, majd egy teljes óra is eltelt. Davis nem bírta tovább, előkúszott a lyukból, és aggódva nézett a tenger felé. Mi történhetett Vásquezzel? Nem sikerült a terve? Akárhogy is, aligha fedezték fel, hiszen egy árva nesz sem hallatszott.

Egyszerre csak tompa robbanás törte szét az éjszaka csendjét, amelyet fölerősített a környező dombok visszhangja. Nyomban fülsiketítő hangzavar, lábdobogás és kiáltás hallatszott. Pár pillanat múlva egy csuromvizes, csupa sár ember rohant Davis felé, a lyuk felé taszította, majd melléugrott a rejtekhelyre, és elfordította maguk mögött a bejáratot álcázó sziklát.

Szinte azon nyomban több ember futott el mellettük. Vastag lábbelijük nagy zajt csapott a sziklákon, de hangjukat nem nyomta el.

- Rajta! - kiáltott az egyik. - A markunkban van.

- Olyan jól láttam, mint ahogy most téged - mondta egy másik. - Egyedül van.

- Még száz méter előnye sincs.

- A gyalázatos! Elkapjuk!

A zaj halkult, majd elhalt.

- Minden rendben van? - kérdezte Davis.

- Igen - mondta Vásquez.

- Mit gondol, sikerült?

- Remélem - felelte Vásquez.

Hajnaltól a kalapácsok zaja eloszlatta bizonytalanságukat. Ha így dolgoznak a kétárbocos fedélzetén, nyilván kár esett a hajóban, azaz Vásquez merénylete sikerült. De, hogy milyen súlyos a sérülés, azt bizony egyikük sem tudhatta.

- Bárcsak komoly volna, hogy egy hónapig itt kelljen vesztegelniük! - kiáltott fel John Davis, megfélekedve arról, hogy ebben az esetben társával együtt éhen halnának bűvőhelyükön.

- Csend! - suttogta Vásquez, megszorítva társa kezét.

Újabb csoport érkezett, ezúttal csendben. Az is lehet, hogy ugyanazok tértek vissza az eredménytelen üldözésből. Ezek mindenestre egy szót sem szóltak, csak a talajt dobogó bakancsuk hallatszott.

Davis és Vásquez egész délelőtt hallotta maguk körül a járkálást. Több csapat indult a megfoghatatlan támadó üldözésére. Miközben múltak az órák, az üldözési kedv mégis alábbhagyott. Már hosszú ideje semmi sem törte meg a környező csendet, amikor délfelé három-négy ember állt meg két lépésre attól a lyuktól, amelyben Vásquez és Davis egymás mellett szorongott.

- Hát ezt elnyelte a föld! - mondta egyikük, miközben éppen arra a sziklára ült le, amelyik a rejtekhely bejáratát torlaszolta el.

- Hagyjuk abba - felelte egy másik. - A többiek már visszamentek a hajóra.

- Menjünk mi is. Úgysem érte el, amit akart a gazember.

Vásquez és Davis összeresztette, és még jobban hegyezte a fülét.

- Bizony - felelte a negyedik. - Még ilyet, hogy fel akarta robbantani a kormánylapátot!

- Ami a hajó szíve és lelke!

- Jól is néztünk volna ki.

- Szerencse, hogy a töltet csak alig robbant, s az összes kár egy lyuk a tatboltozatban, és egy leszakadt vasalás. A kanóc a kormánylapátnál éppenhogy csak megperzselte a fát.

- Ma minden javítás elkészül - vette át a szót az első beszélő. - S ma este dagály előtt kifutunk, fel a horgonnyal, fiúk! Aztán ez az alak fel is fordulhat, ha úgy tetszik neki!

- Na, Lopez, kipihented magad? - szakította félbe nyersen egy durva hang. - Minek szaporítani a szót? Menjünk!

- Gyerünk! - szólt a másik három, és útnak indultak.

A hallottaktól letaglózva, Vásquez és Davis némán meredtek egymásra rejtekhelyükön. Két kövér könnycsepp jelent meg Vásquez szemében és gördült le szempillájáról, de a kemény tengerész meg sem próbálta palástolni tehetetlen elkeseredését. Hősies vállalkozása ily nevetéses véget kellett hogy érjen! Tizenkét órányi újabb késsedelem: ennyi volt csupán a kalóznak okozott kár. A kétárbocos sérüléseit még aznap estére kijavítják, s akkor kifuthat a tengerre, és eltűnhet a láthatáron.

A partról fölhalló kopácsolás azt bizonyította, hogy Kongre erősen hajtja embereit, hogy rendbe hozzák a *Carcantét*. Negyed hat felé, Vásquez és Davis nagy kétségbeesésére a kopácsolás hirtelen abbamaradt. Megértették, hogy az utolsó kalapácsütés a munka befejeztét jelenti. Néhány perccel később a horgonylánc csikorgása erősítette meg feltételezésüket. Kongre felhúzatá hát a horgonyt. Közeledik az indulás pillanata.

Vásquez nem bírta tovább. Elmozdította a sziklatömböt, és óvatosan kipillantott.

Nyugaton a lemenő nap a láthatárt az ezen az oldalon lezáró hegyek csúcsát világította meg. Az őszi napéjegyenlőséghez ilyen közel, egy órának sem kell eltelnie, hogy leszálljon az éj.

A kétárbocos vele szemben még az öbölben vesztegelt. A nemrég elszenvedett sérülésnek nyoma sem látszott. Úgy tűnt, a fedélzeten minden rendben van. A horgonylánc, mint Vásquez feltételezte, függőlegesen állt, így egy utolsó erőfeszítés elég lehetett hozzá, hogy a kellő pillanatban felszakítsák a horgonyt.

Vásquez, félretéve minden elővigyázatosságot, fél testével előbújt a lyukból. Davis hátulról a vállának dőlt. Zihálva nézték, mi történik.

A kalózok többsége már a fedélzeten volt. Néhányan azonban a szárazföldön maradtak még. Közöttük Vásquez világosan felismerte Kongrét, aki Carcante társaságában járkált fel-alá a torony tövében.

Öt perccel később elváltak, és Carcante a toldalék épület ajtaja felé indult.

- Vigyázat - szólt halkán Vásquez. - Biztosan felmegy a toronyba.

Mindketten visszabújtak a rejtekhelyükre.

Valóban, Carcante még egyszer utoljára felmászott a lépcsőkön. A goelett perceken belül elindulhatott. A másodkapitány még egyszer meg akarta szemlélni a láthatárt, s megbizonyosodni, hogy nem tart-e hajó a sziget felé.

Az éjszaka nyugodtnak ígérkezett, estére a szél ereje gyengült, így napfelkeltekor jó időre lehetett számítani.

Amikor Carcante felérkezett a körfolyosóra, John Davis és Vásquez tisztán kivehették alakját. A kalóz körbement és távcsövével végigkémlelte a láthatár minden pontját.

Hirtelen szinte állati üvöltés hagyta el a torkát. Kongre és a többiek mind felnéztek feléje. Carcante mindenki számára hallhatóan ezt ordította:

- A naszád... a naszád!

14. A *Santa Fé* ágyúaszád

Hogyan is lehetne leírni, mekkora riadalom támadt az öbölben? E szavak: „A naszád... a naszád!”, villámcsapásként érték a nyomorultakat, hiszen mintha halálos ítéletet mondtak volna ki rájuk. A *Santa Fé* az elkerülhetetlen igazságszolgáltatást, a bűnök megtorlását hozza a szigetre!

De nem tévedett-e Carcante? Valóban az argentin haditengerészet ágyúaszádjá volt-e? A közeledő hajó csakugyan az Elgor-öböl felé tartott? Nem pusztán a Le Maire-szoros, vagy a Several-földnyelv felé haladt, hogy dél felől kerülje meg a szigetet?

Mihelyt Kongre meghallotta Carcante kiáltását, a földhányásra rontott, felrohant a lépcsőn és öt percen belül a körfolyosón volt.

- Hol van az a hajó? - kérdezte.
- Ott... észak-északkeletre.
- Mekkora távolságra van most?
- Körülbelül tízmérföldnyire.
- Éjszaka előtt tehát nem érheti el az öböl bejáratát?
- Nem.

Kongre elvette a messzelátót. Szótlanul, feszült figyelemmel szemlélte a hajót. Kétségkívül gőzössel volt dolguk. Tisztán látszott sűrű pamacsokban felfelé szálló füstje, ami arról tanúsodott, hogy nagy gőznyomással halad.

Hogy ez a gőzös éppen az ágyúaszád volt, abban sem Kongre, sem Carcante nem kételkedhetett. Az építkezés idején többször is látták az argentin hajót, amikor az Államok-szigetre érkezett vagy elment innen. Ez a gőzhajó különben egyenesen az öböl felé tartott. Ha kapitánya a Le Maire-szorosba készült volna, már nyugatabbnak veszi az irányt, és dél felé, ha Several-földnyelvet akarja megkerülni.

- Igen - szólalt meg végül Kongre. - Ez valóban az ágyúaszád!
- Átkozott balszerencse, hogy még mindig itt vesztegelünk! - kiáltott fel Carcante. - Ha ezek a gazfickók nem tartóztatnak föl bennünket kétszer is, már rég a Csendes-óceánon lehetnénk.
- Locsogással nem megyünk semmire - felelte Kongre. - Valamit tennünk kell.
- Mit?
- Felhúzni a horgonyt.
- Mikor?
- Most rögtön.
- De semeddig sem jutunk, mire az ágyúaszád eléri az öböl bejáratát...
- Úgy van... de ott is fog maradni.
- Hogyan?
- Mert nem fogja észlelni a világítótorony fényét, vaksötétben pedig nem merészkedik be az öbölbe.

Ezt a helytálló gondolatmenetet nemcsak Kongre, hanem Vásquez és John Davis is végigkövette. Nem akarták addig elhagyni rejtekhelyüket, amíg főnről, a körfolyosóról megláthatták őket. Szűk menedékükön pontosan ugyanazok a gondolatok foglalkoztatták őket, mint a kalózvezért. A toronynak már világítania kellene, mivel a nap lement. S ha nem látja a fényt, bár nyilván észlelte a sziget közelségét, nem fog-e Lafayate kapitány egész éjjel inkább a nyílt vízen cirkálni?... Már tízszer is behajózott ugyan az Elgor-öbölbe, de mindahányszor nappal, és mivel a torony most nem mutatja az irányt, aligha merészkedik az öböl sötét vizére. Különben gondolhatja, hogy a szigeten súlyos dolgok történtek, mivel a toronyőrök nincsenek a helyükön.

- De - mondta ekkor Vásquez - ha a kapitány nem látja meg a szárazföldet, s gondolván, hogy egyszer csak meglátja a fényt, továbbmegy, nem történhet-e meg vele ugyanaz, mint a *Century*-vel? Nem vész-e oda a San Juan-fok szirtjein?

John Davis csak egy kitérő mozdulattal válaszolt. Sajnos, kétségtelen, hogy a Vásquez által felidézett eshetőség bekövetkezhet. Bár nem fújt viharos szél, és a *Santa Fé* nem volt ugyanolyan helyzetben, mint a *Century*, a baleset azért mégis bekövetkezhet.

- Szaladjunk le a partra - folytatta Vásquez. - Két órán belül a foknál lehetünk, talán még idejében jelzötüzet gyűjthetnánk.

- Nem! - felelte John Davis. - Túl késő lenne. Az ágyúnaszád talán már egy órán belül az öböl bejáratánál lesz.

- Hát akkor mit csináljunk?

- Várjunk! - felelte John Davis.

Már hat óra is elmúlt, és a szürkület kezdte beburkolni a szigetet.

Eközben a *Carcante* fedélzetén a legnagyobb hévvel folytak az indulási előkészületek. Kongre mindenáron ki akart futni, aggodalmában azonnal el akarta hagyni a kikötőhelyet. Ha csak a reggeli apállyal teszi meg ezt, esetleg találkozik az ágyúnaszáddal. Lafayate kapitány nem engedné át az öböl bejáratán. Megparancsolná, hogy vonja be a vitorláit, és kikérdezné a kapitányt. Bizonyára tudni kívánná, miért nem világít a torony. A *Carcante* jelenléte joggal tűnne neki gyanúsak. A kétárbocost megállítva átszállna rá, hívatná Kongrét, felsorakoztatná a legénységet, melynek már a képesfele is alapos gyanúra adna okot. Arra kényszerítené a hajót, hogy megfordulva kövesse őt az Elgor-öbölbe, ahol kiterjedtebb vizsgálódásra kerülhet sor.

S ha a *Santa Fé* kapitánya nem találná a három toronyőrt, távollétüket csakis azzal magyarázhatná, hogy merénylet áldozatai lettek. S vajon nem hajlana arra a feltevésre, hogy csakis a kétárbocos legénysége követte el a gáztettet. Ráadásul még egyéb bonyodalom adódhat.

Ha Kongréék észrevették a *Santa Fét* a nyílt vízen, vajon nem valószínű, sőt bizonyos-e, hogy azok is tudomást szereztek érkezéséről, akik már kétszer is megtámadták a *Carcantét* abban a pillanatban, amikor kifutni készült az öbölből? Az ismeretlen ellenség biztosan szemmel tartja az ágyúnaszád minden mozdulatát, s ha köztük van, amint feltehető, a harmadik toronyőr is, akkor Kongre és bandája nem menekülhet meg az igazságszolgáltatás elől.

Kongre előre számolt ezekkel a lehetőségekkel és következményeikkel. Az egyedüli megoldás az volt, amire készült: azon nyomban felszedni a horgonyt, s mivel az észak felől fújó szél kedvező, az éjszaka sötétjét kihasználva, bő vitorlázattal kifutni a nyílt tengerre. És akkor a kétárbocos előtt az óceán. Elképzelhető, hogy az ágyúnaszád, mely nem észlelhette a világító-tornyot, és nem akarta a sötétben túlságosan megközelíteni a szárazföldet, e pillanatban az

Államok-szigettől távolabb horgonyoz le. Ha szükséges, elővigyázatosságból Kongre nem a Le Maire-szorosba hajózik be, hanem délnek tartva megkerüli a Several-földnyelvet, és a déli part fedezékében eltűnhet. Ezért sietette az indulást.

Átlátván a kalózok tervén, John Davis és Vásquez azon gondolkodtak, miképpen tudnák megghiúsítani, de elkeseredetten vették tudomásul, hogy tehetetlenek.

Fél nyolc tájt Carcante visszahívta azt a néhány embert, akik még a szárazföldön tartózkodtak. Mihelyt a legénység kiegészült, beemelték a csónakot, és Kongre kiadta a parancsot a horgony felhúzására.

John Davis és Vásquez hallották a csapópecek szabályos kattanásait, ahogy a lánc föltekeregett a csörlőre.

Öt perc múlva a vasmacska a horgonydarun volt. A kétárbocos azonnal mozgásba lendült. Minden alsó és felső vitorlája fent volt, hogy semmit ne veszítsen a gyengülni kezdő szélből. A hajó lassan kifutott a kis öbölből, s hogy jobban kapja a szelet, az öböl közepén haladt.

De hamarosan megnehezült az előrejutás. Mivel az apály éppen minimuma körül járt, az áramlat nem segítette a kétárbocost, amely ilyen tempóban háromnegyedes hátszéllel, nemigen haladt előre. Talán nem is haladhat tovább, sőt visszavetődhet, amikor két órával később megkezdődik a dagály. A hajó a legjobb esetben sem érhet a San Juan-fok magasságába éjjel előtt.

Ám ennek nem volt jelentősége. Mivel a *Santa Fé* nem futott be az öbölbe. Kongre nem kockáztatta, hogy találkozik vele. Ha meg kell is várnia a következő apályt, napkeltére biztosan a nyílt tengeren lesz.

A legénység mindent megtett, hogy gyorsítsa a *Carcante* haladását, de tehetetlenek voltak a sodródással szemben; a szél az Elgor-öböl déli partja felé hajtotta a goeletet. Kongre rosszul ismerte ezt a partszakaszt, de tudta, hogy igen veszélyesek a part mentén elszórt sziklaszirtek. Az indulás után egy órával úgy vélte, olyan közel kerülhettek hozzájuk, hogy jobbnak látta irányt változtatni, ha el akar távolodni a parttól.

Az est leszálltával egyre lanyhuló szélben, elég nehéznek ígérkezett ez az irányváltás.

A manőver azonban halaszthatatlan volt. A kormányrudat szél ellen fordítva a hátulsó kivonóköteleket meghúzták, az elülsőkön pedig engedtek. Az alacsony sebesség miatt a hajó azonban nem tudott megfordulni, és tovább sodródott a part felé.

Kongre tisztában volt a veszéllyel. Egyetlen lehetősége maradt, és élt is vele. Vízre bocsátották a csónakot hat emberrel, és egy hajókötéllal a matrózok minden erejüket összeszedve elkezdtek evezni, és sikerült is úgy elfordítaniuk a hajót, hogy jobb oldalról kapja a szelet. Negyedórával később a kétárbocos visszaállhatott az eredeti irányba, s már nem kellett attól tartani, hogy a déli szirtekre vetődik.

Balszerencsájukra a szél közben teljesen elült; a vitorlák az árbocok közt vergődtek. A csónak hiába vontatta volna el a *Carcantét* az öböl kijáratáig. Annyit érne vele, hogy elkapná a kezdődő dagályt. Hogy árral szemben hajózzanak, arra gondolni sem lehetett. Vajon Kongre kénytelen lesz itt horgonyt vetni, kétmérföldnyire a kis öböltől?

A hajó indulásakor John Davis és Vásquez előjöttek és lementek a tengerpartra, ahonnan követhették a kétárbocos mozgását. Mikor a szél teljesen elült, megértették, hogy Kongre kénytelen lesz megvárni a legközelebbi apályt. De még így is elérheti az öböl kijáratát napkelte előtt, vagyis jó esélye van rá, hogy észrevétlenül elhajózzon.

- Nem! A kezünkben van! - kiáltott fel hirtelen Vásquez.

- Hogyhogy? - kérdezte John Davis.

- Jöjjön... jöjjön!

Vásquez a világítótorny felé vonszolta társát.

Arra számított, hogy a *Santa Fé* a part előtt cirkál, talán egészen közel hozzá, ami nem is jelent túl nagy veszélyt, mivel a tenger nyugodt. Lafayate kapitány, akit nagyon meglephetett, hogy a torony nem világít, nyilván a közelben cirkál csökkentett gőznyomással, a napfelkeltét várva.

Kongre is így sejtette, de bízott benne, hogy meg tudja tévesztetni a naszádot. Mihelyt az apály visszahajtja a vizet az öbölből a tenger felé, már a szélre se lesz szükség, a *Carcante* a szél segítségével nélkül is továbbhaladhat, és egy órán belül elérheti a nyílt tengert.

Mihelyt kiér, Kongre nem távolodik el a nyílt vízen, hanem kihasználva a csendes éjszakákon is fel-feltámadó szelet és a dél felé sodró áramlatot, az éjszaka leple alatt büntetlenül egerutat nyerhet a part mentén. Mihelyt elhagyja a hét-nyolc mérföldre lévő Several-földnyelvet, a sziklafalak takarásában semmitől sem kell tartania a kétárbocosnak. Az egyetlen veszély az volt, hogy a *Santa Fé* árbocörei észrevehetik őket, ha a hajó az öbölnél, és nem a San Juan-fok magasságában várakozik. Ha a *Carcantét* észlelik az öböl kijáratánál, Lafayate kapitány nyilván nem engedi útjára anélkül, hogy legalább ki ne kérdezze a kapitányát a világítótorny felől. Gőzöselvel előbb utolérné a szökevényeket, mint ahogy hajójuk eltűnhetne a déli magaslatok mögött.

Kilenc óra múlt ekkor. Kongre kénytelen volt lehorgonyozni, hogy így vészelve át a dagályt. Az apály kezdetéig azonban még vagy hat óra volt hátra. Hajnali három előtt nem fordul meg az ár. A kétárbocos orral a nyílt tenger felé dacolt a dagállal. A csónakot felhúzták. Kongre egy percet sem akart elveszteni az indulásnál, amikor eljön az ideje.

A legénység egy emberként felüvöltött, az öböl mindkét partja beleremegett. Erős fénynyaláb hasította ketté a sötétséget. A torony teljes fényerővel világította meg a sziget előtti víztükröt.

- A gazfickók! Ott vannak! - kiáltott fel Carcante.

- A szárazföldre! - parancsolta Kongre.

Valóban egyetlen dolgot tehetett, hogy elkerülje a fenyegető veszélyt: a kétárbocoson csak néhány embert hagyva hátra partra száll, a toronyhoz rohan, behatol az épületbe, felrohan a lépcsőn, beront az őrszobába, ráveti magát a toronyőrré és társaira, ha vannak, elteszik őket láb alól, és eloltja a fényt. Ha az ágyúaszád időközben el is indult az öböl felé, erre biztosan megállna... Ha pedig már az öbölben volna, megpróbál kihajózni onnét, hiszen nincs többé fény, mely elvezeti a kis öbölig. Legrosszabb esetben helyben horgonyt vet és megvárja amíg megvirrad.

Kongre vízre bocsátatta a csónakot. Carcante és tizenkét - puskákkal, pisztolyokkal, késekkel - felfegyverzett ember foglalt benne helyet. Percek alatt partot értek és a másfél mérföldre lévő torony felé rohantak.

Ezt az utat negyedóra alatt tették meg. Útközben együtt maradtak. A fedélzeten hagyott két embertől eltekintve az egész banda egybegyűlt a földhányáson.

Igen... John Davis és Vásquez valóban ott volt. Mivel jól tudták, hogy nem találkozhatnak senkivel, minden óvatosság nélkül, futólépésben hágtak föl a földhányásra, majd behatoltak az épületbe.

Vásquez szándéka világos volt: meggyújtja a fényt, hogy a naszád még napfelkelte előtt a kis öbölbe érhesen. Attól tartott - de még micsoda félelmek gyötörték! -, hogy Kongre tönkretette a lencsét, összetörte a lámpákat, és a készülék már nincs működőképes állapotban. Ebben az esetben a kétárbocos minden bizonnyal elszökhet anélkül, hogy a *Santa Fé*ről észrevénnék.

Mindketten a lakóhelyiség felé rohantak, benyitottak a folyosóra, belökték, majd bezárták és gondosan bereteszték maguk mögött a lépcsőház ajtaját, felkapaszkodtak a lépcsőkön, és elérték az őrszobát...

A fényszóró jó állapotban volt, a lámpák helyükön, még kanóc és olaj is maradt aznapról, amikor eloltották a fényt. Nem! Kongre nem törte össze a lámpás lencsét; egész Elgor-öbölbeli tartózkodása során beírta azzal, hogy megakadályozza a torony működését. De hogyan is láthatta volna előre, milyen körülmények között kell majd itt hagynia?

És íme, a világítótorony ismét működött! Az ágyúnaszád minden nehézség nélkül visszatérhet szokásos kikötőhelyére.

A torony lába felől lábdobogás hallatszott. Az egész banda a torony ajtajára vetette magát, a zsványok fel akartak jutni a körfolyosóra, hogy eloltsák a fényt. Mindannyian kockára tették az életüket, csak hogy késleltessék a *Santa Fé* érkezését. A töltésen és a lakóhelyiségben senkit sem találtak. Az őrszobában tartózkodók nem lehettek sokan. A banda könnyedén elbánhat velük. Elteszik őket láb alól, s akkor a torony nem szórja tovább félelmetes sugarait az éjszakába.

Mint tudjuk, a folyosót lezáró ajtó vastag vaslemezről készült. A lépcsőre jutást megakadályozó zárat lehetetlen lett volna leverni, s az ajtót baltával vagy feszítővassal kifeszíteni is. Carcante, aki mégis megpróbálkozott vele, hamarosan belátta ezt. Néhány hasztalan próbálkozás után visszatért a torony tövébe Kongréhoz és a többiekhez.

Mit tegyenek? Vajon föl lehet jutni kívülről is a fényszóróhoz? Ha erre nincs mód, a bandának nincs más választása, mint a sziget belsejébe menekülni Lafayate kapitány és emberei elől. A kétárbocosra visszatérni sem volt értelme. Erre különben idő sem maradt volna. A naszád már kétségkívül az öbölben van, és a horgonyzóhely felé tart.

Ha azonban néhány percen belül sikerül a világítótoronyt tönkretenni, akkor a *Santa Fé* nem-hogy nem tudná folytatni útját, de kénytelen volna visszafordulni, s akkor talán a kétárbocos mégis megmenekülhet.

S valóban, a körfolyosóra így is föl lehetett jutni.

- A villámhárító! - kiáltott fel Kongre.

A torony fala mentén fémhuzal feszült, amelyet háromlábanként vaskampókkal rögzítettek. Egyiktől a másikig kapaszkodva biztosan fel lehet jutni a galériáig és meg lehet lépni az őrszobában tartózkodókat.

Kongre megragadta ezt az utolsó lehetőséget. Carcante és Vargas megelőzte. Felmásztak az épület tetejére, megragadták a huzalt és egymás után elindultak felfelé, remélve, hogy a sötétben észrevétlenek maradnak.

Már elérték a korlátot, megragadták a rácsokat... Csak át kellett mászniuk rajta...

Ebben a pillanatban pisztolylövések dördültek. John Davis és Vásquez, a védők, helyükön voltak.

A két banditát fején találta a golyó: elengedték a rácsot, és a toldaléképület tetejére zuhantak.

Ekkor füttyjelek hangzottak fel a torony lábánál. Az ágyúnaszád érkezett a kis öbölbe, és szirénájának éles hangja betöltötte a levegőget...

Legfőbb ideje volt menekülni. A *Santa Fé* perceken belül kiköt szokott helyén.

Kongre és társai, akik tudták, hogy már nincs mit tenni, lerohantak a töltésről és a sziget belsejébe menekültek.

Negyedóra múlva, miközben Lafayate kapitány leengedte a horgonyt, a toronyőrök visszahódított bárkája néhány evezőcsapás után a hadihajó oldalához simult. John Davis és Vásquez az ágyúnaszád fedélzetén állt.

15. Befejezés

A *Santa Fé* ágyúaszád, fedélzetén az Államok-szigeti váltószemélyzettel, február 19-én hagyta el Buenos Airest. Mivel a szél kedvező, a tenger pedig nyugodt volt, útját gyorsan tette meg. A majd egy hétig tartó nagy vihar a Magellán-szoroson túl nem érezte hatását. Lafayate kapitánynak sem kellett tehát számolnia vele, s így a tervezettnél több nappal korábban érkezett meg.

Ha tizenkét órával később futott volna be, a kétárbocos már messze jár, és le kell mondani a Kongre-bandának és vezérének üldözéséről.

Lafayate kapitány még az éjjel tudomást kívánt szerezni arról, hogy mi minden történt az Elgor-öbölben az elmúlt három hónapban.

Vásquez ott állt előtte, Felipét és Morizt viszont nem látta sehol. Társát senki nem ismerte, és a nevét sem tudták.

Lafayate kapitány mindkettejüket a hajószalonba hívatta, és első szava ez volt:

- Későn helyezték üzembe a tornyot, Vásquez.
- Már kilenc hete nem működött... - felelte Vásquez.
- Kilenc hete!... Mit jelentsen ez?... És a két társa?...
- Felipe és Moriz meghalt!... Huszonegy nappal a *Santa Fé* indulása után a toronynak csak egy öre maradt, kapitány úr.

Vásquez elmondta, milyen események színhelye volt az Államok-sziget. Egy kalózbanda, melynek egy Kongre nevű fickó parancsolt, már évek óta élt az Elgor-öbölben abból, hogy odacsalogatta a hajókat a San Juan-fok szikláihoz, összeszedte a partra vetett holmit, és lemészárolta a túlélőket. Az építkezés idején senki sem gyanította ittlétüket, mivel a sziget nyugati végében, a Szent Bertalan-foknál húzták meg magukat. Miután a *Santa Fé* eltávozott, és a toronyőrök egyedül maradtak, Kongre bandája visszatért az Elgor-öbölbe egy véletlenül birtokába került kétárbocoson. A horgonyzóhelyre érkezésük után néhány perccel Morizt és Felipét a hajó fedélzetén leütötték és megölték. Hogy Vásquez meg tudott menekülni, annak köszönhető, hogy akkor az őrszobában volt. Miután elmenekült onnan, a San Juan-foknál húzódott meg. A kalózok barlangjában talált élelmiszer-tartalékból tudta fenntartani magát.

Ezután Vásquez elmesélte, hogyan sikerült a *Century* hajótörése után nagy örömeire megmenteni a hajó másodkapitányát, s hogyan éltek aztán együtt a *Santa Fé* érkezéig. Erősen remélték, hogy a kétárbocos, amelyen jelentős javításokat kellett elvégezni, nem futhat ki a Csendes-óceánra, mielőtt a *Santa Fé* március első napjaiban meg nem érkezik.

A hajó mégis elhagyta volna a szigetet, ha John Davis két lövése nem tartja fel további néhány napra.

Vásquez itt megállt egy kicsit, el akarta hallgatni azt, ami az ő külön érdeme volt. John Davis közbelépett:

- Kapitány úr, Vásquez csak azt felejtette elmondani önnek - tette hozzá -, hogy a két ágyúgolyó korántsem volt elég. Annak ellenére, hogy kilyukasztottuk a hajótestet, a *Maule* még ma reggel útnak indult volna, ha Vásquez élete kockáztatása árán tegnap éjjel oda nem úszik a hajóhoz, hogy felrobbantson egy töltetet a kormánylapát és a fartöke között. Az igazat megvallva nem érte el a célját. A hajó alig sínylette meg a robbanást, és a sérülést tizenkét óra alatt

meg lehetett javítani. De épp ez a tizenkét óra kellett ahhoz, hogy önök az öbölben találják a kétárbocost. Ez egyedül Vásquez érdeme, mint ahogy ő észlelte az ágyúnaszádot, s az ő ötlete volt az is, hogy a toronyhoz rohanjon és meggyújtsa az oly régen eloltott lámpást.

Lafayate kapitány melegen megszorította John Davis és Vásquez kezét, akik vakmerő közbelépéseikkel elérték, hogy a *Santa Fé* a kétárbocos indulását megelőzve futhatott be. Ezután beszámolt róla, milyen körülmények között észlelte a naszád egy órával napnyugta előtt az Államok-szigetet:

Lafayate kapitány, miután délelőtt mérést végzett, biztos volt hajója helyzetében. Az ágyúnaszádnak a San Juan-fok irányába kellett tartania, melyet még az est leszállta előtt meg kellett pillantani.

Csakugyan, amikor az alkony kezdte elsötétíteni az eget, Lafayate kapitány tisztán kivehette, ha nem is a sziget keleti partját, de legalább a háttérben emelkedő hegycsúcsokat. Ekkor tízmérföldnyire lehetett úti céljától, és úgy számította, hogy két órával később már kiköthet.

Ekkor észlelte a hadihajót John Davis és Vásquez, és ekkor jelezte Carcante is Kongrénak a toronyból a naszád érkezését. A bandavezér intézkedett, hogy villámgyorsan szedjék fel a horgonyt, hogy a *Santa Fé* behajózása előtt elhagyhassák az öblöt.

Eközben a *Santa Fé* egyre közeledett a San Juan-fokhoz... A tenger nyugodt volt, a nyíltvízi szél utolsó leheletét is alig lehetett érezni rajta.

Bizonyos, hogy mielőtt megépítették a világvégi világítótornyot az Államok-szigeten, Lafayate kapitány nem lett volna olyan óvatlan, hogy éjszaka ennyire megközelítse a szárazföldet, és főleg nem merészkedett volna be az Elgor-öbölbe.

De a parton és az öbölben immár van világítás, ezért nem tartotta szükségesnek megvárni a másnapot.

Az ágyúnaszád folytatta tehát útját délnyugat felé, és mire teljesen beállt a sötétség, már csak egymérföldnyire volt az Elgor-öböl bejáratától. A naszád itt várakozott csökkentett gőznyomással arra, hogy kegyeskedjék felgyulladni a fény.

Eltelt egy óra. Fény sehol nem gyúlt a szigeten. Lafayate kapitány biztos volt pozíciójában... Előtte kellett nyílnia az Elgor-öböl bejáratának... Már a torony hatósugarán belül kell hogy járjon... És a torony fénye nem gyulladt meg!...

Mi mást gondolhattak volna az ágyúnaszád fedélzetén, mint hogy elromlott valami a berendezésben. Talán a legutóbbi vad vihar során eltört a lámpa, kár esett a lencsében, tönkrement a fényszóró. Soha, soha nem gondolták volna, hogy a három toronyórt egy kalózbanda támadta meg, hogy kettőt közülük meggyilkoltak, és a harmadik kénytelen volt elmenekülni, hogy ne jusson ugyanerre a sorsra.

- Nem tudtam, mit tegyek - mondta Lafayate kapitány - Az éjszaka igen sötét volt. Nem kockáztathattam meg, hogy befussak az öbölbe. Hajnalig tehát a nyílt tengeren kellett volna maradnom. Tisztjeim, legénységem és én is halálos nyugtalanságot éreztünk, rossz előérzetünk volt. Végül, kilenc óra után kigyulladt a fény... A késedelmet nyilván csak valami baleset okozhatta... Parancsot adtam a nyomás növelésére, és az öböl bejárata felé vettem az irányt. Egy órával később befutottunk. A kis öböl előtt másfél mérföldnyire elhagyottnak látszó, horgonyzó kétárbocosra bukkantunk. Éppen át akartam küldeni néhány emberemet a fedélzetére, amikor lövéseket hallottunk, méghozzá a torony körerkélyéről!... Megértettük, hogy megtámadták a toronyőröket, akik védekeztek, valószínűleg éppen e kétárbocos legénységével

szemben... Megszólaltattam a szirénát, hogy megrémítsem a támadókat... és negyedóra múlva a *Santa Fé* horgonyt vetett a torony előtt.

- Épp idejében, kapitány úr - szólta Vásquez.

- És nem tehettem volna meg - felelte Lafayate kapitány -, ha életük kockáztatása árán nem gyűjtjük meg a lámpást. Máskülönben a kétárbocos már a nyílt tengeren járna. Bizonyára nem vesszük észre az öböl kijáratánál, és a kalózbanda elmenekül előlünk!

Miután az ágyúnaszád fedélzetén elterjedt a történetek híre, mindenki sietett melegen gratulálni Vásqueznek és John Davisnek.

Az éjszaka nyugodtan telt el, és másnap Vásquez megismerkedett a váltás három tagjával, akiket a *Santa Fé* hozott az Államok-szigetre.

Magától értetődik, hogy még az éjjel egy nagyobb csapat matrózt küldtek a kétárbocosra, hogy vegyék birtokukba. Enélkül Kongre bizonyára megpróbált volna újra hajóra szállni, s az apállyal kijutni a nyílt tengerre.

Hogy szavatolja az új toronyőrök biztonságát, Lafayate kapitány egy célnak rendelt alá minden mást: meg kell tisztítani a szigetet a garázdálkodó banditáktól, akik Carcante és Vargas halála után tizenhárman maradtak, beleértve elkeseredett vezérüket is.

Tekintve a sziget kiterjedését, a keresés hosszúnak, sőt talán eredménytelennek ígérkezett. Hogyan is kutathatta volna át a *Santa Fé* legénysége az egész szigetet? Kongre és társai bizonyára nem követik el azt a meggondolatlanságot, hogy visszatérnek a Szent Bertalan-fokhoz, mivel ennek a rejtkehelynek a titkát már fölfedezték. De rendelkezésükre állt az egész sziget, és hetek, sőt hónapok telhettek el, mire az utolsó emberig sikerül elfogni a banda tagjait. Lafayate kapitány mégsem lett volna hajlandó elhagyni a szigetet, mielőtt nem tudhatja biztonságban a három toronyőr életét, és nem biztosítja a világítótorony zavartalan működését.

Gyorsabb eredménnyel kecsegtetett, ha Kongrét és társait kiéheztetik. A Szent Bertalan-foki, és az Elgor-öbölbeli barlangjukban nem maradtak élelmiszer-tartalékok. Vásquez és John Davis vezetésével Lafayate kapitány már másnap korán reggel meggyőződhetett róla, hogy legalábbis ez utóbbiban nem maradt tartalék: sem kétszersült, sem sózott hús, sem egy árva konzerv. Maradék élelmiszerüket a kalózkodók mind a kétárbocosra vitték, amelyet a naszád matrózai visszakormányoztak a kis öbölbe. A barlangban már csak a nem túl értékes holmik: ágynemű, ruha, szerszámok maradtak; ezeket a világítótorony lakóhelyiségébe szállították. Amennyiben tehát Kongre éjszaka felkeresné korábbi raktárát, semmit sem találna, amivel bandáját táplálhatná. Vadászfegyverek is aligha álltak rendelkezésére, mivel puskákat és munióit is nagy mennyiségben találtak a *Carcantén*. Így csakis a halászsákmányra számíthat. Ilyen körülmények között ő és társai választhattak: vagy megadják magukat, vagy hamarosan éhen halnak.

Közben azonnal megkezdtek a kutatást. Élükön egy-egy tisztel vagy fedélzetmesterrel, több csoport matróz indult a sziget belsejébe és a partvidékre. Lafayate kapitány saját maga ment a Szent Bertalan-fokra, ahol azonban nyomát sem lelta a bandának.

Több nap telt el anélkül, hogy egyetlen kalózt is észleltek volna, míg végül *március 10-én* reggel hét nyomorult külsejű, félelemtől sápadt, lesóványodott, kimerült, éhségtől gyötört pecsera indián érkezett a toronyhoz. A *Santa Fé* fedélzetén, ahol őrizetbe vették őket, hamarosan új erőre kaptak.

Négy nappal később Riegal másodkapitány a déli parton, a Webster-fok környékén öt holttestre bukkant, amelyek közül Vásquez még felismerhetett két, a bandához tartozó chileit. A körülöttük talált maradványokból az derült ki, hogy halat és rákot ettek; tűzhelynek, elégett szénnek, hamunak azonban nyoma sem volt. Nyilvánvalóan nem volt mivel tüzet gyújtaniuk.

Végül, másnap este kevéssel naplemente előtt egy férfi tűnt fel a kis öblöt övező sziklák között, a toronytól alig ötszáz méternyire, majdnem ugyanott, ahonnét John Davis és Vásquez figyelték aggódva az ágyúaszád érkezésének előestéjén, kifut-e a kétárbocos; azon az estén, melyen az utóbbi emberfeletti erőfeszítésre szánta el magát.

A férfi Kongre volt.

Vásquez, aki az új toronyörök társaságában sétálgatott a torony lábánál, azonnal felismerte, és így kiáltott:

- Ott van!... Ott van!

A kiáltás hallatára Lafayate kapitány, aki elsőtisztjével a fövényen járkált, hozzájuk sietett.

John Davis és néhány matróz is utána eredtek, és a töltésre érve mindnyájan láthatták a banda egyetlen túlélőjét, a magára maradt bandavezért.

Mit keresett ezen a helyen? Miért jött elő? Talán meg akarta magát adni? Jól tudta, milyen sors vár rá, Buenos Airesbe viszik, és fejével fizet rablásokkal és gyilkosságokkal teli életéért.

Kongre mozdulatlanul állt egy kiugró sziklán, amelyet halkán csapkodtak a tenger hullámai. Tekintete a kis öblöt pásztázta. Az ágyúaszád mellett láthatta azt a kétárbocost, amelyet a jószerecse küldött neki a Szent Bertalan-fokra, majd a balszerencse el is vette tőle. Mennyi gondolat kavarghatott agyában? Mekkora csalódottságot érezhetett! Ha nem érkezik meg az ágyúaszád, már rég a Csendes-óceánon lehetne, ahol oly könnyedén elmenekülhetne üldözői elől és bűnei büntetlenül maradhatnának...

Magától értetődik, hogy Lafayate kapitány el akarta fogni Kongrét.

Parancsokat adott ki, mire Riegal elsőtiszt hat matróz kíséretében elhagyta a torony környékét, és a bükkfaerdő felé vették útjukat, ahonnét a sziklákra felkapaszkodva könnyen elfoghatják a gonosztevőt.

Vásquez a legrövidebb úton vezette a kis csapatot.

A töltést elhagyva száz lépést sem tettek meg, mikor lövés dördült, és egy test zuhant a mélységbe; a tenger nagy csobbanással nyelte el. Kongre volt az, aki revolverét övéből előhúzza a homlokához illesztette...

A nyomorult önmaga szolgáltatott magának igazságot, s holttestét az apály máris a nyílt tenger felé sodorta...

Így ért véget az Államok-szigeten lejátszódott dráma.

Mondanunk sem kell, hogy *március 3-a* óta világítótorony folyamatosan működött. Az új toronyörököt Vásquez igazította el. A kalózbandanák hírmondója sem maradt.

John Davis és Vásquez felszáll majd az ágyúaszádra, amely Buenos Airesbe viszi őket; onnan az előbbi hazatér Mobile-ba, ahol bizonyára hamarosan kapitánnyá nevezik ki, amit erélyével, bátorságával, és rátermettségével kiérdemelt.

Ami Vásquezt illeti, ő a szülővárosába indul, hogy kipihenje az elszántan viselt sok megpróbáltatást... De fájdalom, egyedül, szegény társai nélkül kell hazatérnie.

Március 18-án délután Lafayette kapitány, aki immáron bizonyos lehetett benne, hogy a hátrahagyott toronyöröket nem fenyegeti veszély, kiadta az indulási parancsot.

A nap akkor nyugodott le, amikor kiért az öbölből.

Fönt a parton - ebben a pillanatban - egy fénysugár tört elő, amelynek visszfénye hosszan táncolt a hajó nyomdokvizén. És az elsötétülő tengeren távolodó ágyúnaszád - úgy tűnt - magával vitt egy sugarat azok közül, amelyeket újra, számlálatlanul küldött az éjbe a világvégi világítótorony.

-&-